2018-170

GGD regio Utrecht

Jaarstukken 2017

- Jaarverslag
- Jaarrekening

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD 3
A. JAARVERSLAG 4
1. Algemeen 4
1.1 Inleiding 4
1.2 Ontwikkelingen in 2017 6
1.3 Planning en Control cyclus 9
1.4 Financieel resultaat 2017 9
2. Programmaverantwoording per productgroep (taakveld) 10
2.1 Productgroep 1 – Algemene Publieke Gezondheid (APG) 10
2.2 Productgroep 2 – Jeugdgezondheidszorg (JGZ) 23
2.3 Productgroep 3 - Bedrijfsvoering 32
2.4 Productgroep 4 - Projecten en bijzondere activiteiten 38
3. Paragrafen 41
3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 41
3.2 Bedrijfsvoering 43
3.3 Verbonden partijen 45
3.4 Onderhoud kapitaalgoederen 46
3.5 Financiering en treasury 46
3.6 Rechtmatigheid 48
B. JAARREKENING 49
1. Resultaat op hoofdlijnen 49
2. Overzicht van baten en lasten en de toelichting 52
2.1 Toelichting exploitatieverschillen per productgroep 52
2.2 Analyse algemene middelen 60
2.3 Onvoorzien & incidentele baten en lasten 60
2.4 Overzicht mutaties reserves 61
2.5 Wet Normering Topinkomens 62
2.6 Begrotingsrechtmatigheid 63
3. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 64
3.1 Algemeen 64
3.2 Vaste activa 65
3.3 Vlottende activa 66
3.4 Vaste passiva 67
3.5 Vlottende passiva 67
3.6 Overige grondslagen 67
4. Toelichting op de balans per 31 december 2017 68
4.1 Vaste activa 68
4.2 Vlottende activa 70
4.3 Reserves 74
4.4 Voorzieningen 76
4.5 Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar 78
4.6 Kortlopende schulden 79
4.7 Overlopende passiva 80
4.8 Gebeurtenissen na balansdatum 81
4.9 Garantstelling 81
5. Overige gegevens 82
5.1 Resultaatbestemming 82
5.2 SISA bijlage 2017 82
6. Overige toelichtingen op de jaarrekening 83
6.1 Kerngegevens 83
6.2 Gemeenschappelijke regeling 84
6.3 Taken 86
6.2 Afkortingenlijst 88

VOORWOORD

Het jaar 2017 stond in het teken van de start van GGD regio Utrecht (GGDrU) in beweging. Dit programma bevat verschillende projecten om GGDrU nog beter te laten aansluiten op de veranderende omgeving en maatschappelijke ontwikkelingen. We zijn aan de slag voor een gezonde en veilige regio Utrecht. Dat is ook in 2017 gedaan met veel inzet en sàmen met anderen.

Hiervoor hebben we een breed pakket aan werkzaamheden uitgevoerd. We bestreden infectieziekten, dachten mee over de inrichting van een gezonde leefomgeving voor inwoners, volgden kinderen in hun ontwikkeling, gaven advies aan ouders, deden onderzoek naar de staat van gezondheid in ons gebied, voerden lijkschouwen uit, begeleidden Tbc-patiënten, bestreden soa's, gaven advies over de gemeentelijke gezondheidsaanpak en nog veel meer.

Ondertussen hebben we ook het 'Verhaal van GGDrU' ontwikkeld. We hebben gewerkt aan het op orde krijgen van onze bedrijfsvoering in het programma 'De Basis op Orde'. De samenwerking met gemeenten hebben we verbeterd. In de zorg voor kinderen van 0 tot 18 jaar hebben we een doorgaande lijn en continuïteit aangebracht. En onze kennis en expertise zetten we slimmer en toegankelijker in.

Leidraad in dat brede scala aan activiteiten was en is de bestuursagenda 2016-2019, die in december 2016 door het bestuur werd vastgesteld. Met vaart voeren wij deze agenda uit. Zo is de aanbesteding van het nieuwe Digitaal Dossier Jeugdgezondheidszorg (DD JGZ) op weg naar een GGD Dossier in 2017 een belangrijke impuls. Voor onze professionals van de Jeugdgezondheidszorg betekent het Digitaal Dossier dat zij straks als het nieuwe DD wordt gebruikt, beter zijn toegerust en overal en altijd toegang hebben tot dossiers. Bovendien kunnen zij met de nieuwe rooster- en planningsmodule efficiënt en flexibel worden ingepland. Ook voor ouders en jongeren is het een verbetering, omdat zij toegang krijgen tot onderdelen van het Dossier en zelf afspraken kunnen plannen en verzetten.

Kortom, in het afgelopen jaar zijn noodzakelijke stappen gezet om onze organisatie in de basis te verbeteren. Zodat we voor inwoners van de regio Utrecht en toekomstige generaties nog slimmer werken aan een gezond en veilig leven. Zodat we ook nauwer samenwerken aan oplossingen met gemeenten en partners uit zorg, onderwijs, sport en veiligheid.

Na de verkiezingen van maart 2018 vindt een nieuw bestuur een vruchtbare bodem voor toekomstig beleid. Graag geven wij hen een boodschap mee voor de nieuwe bestuurs-periode. Dit overdrachtsdocument sturen wij het nieuwe algemeen bestuur toe.
Als scheidend bestuur kijken we terug op een productieve bestuursperiode. Een periode waarin het werk van GGDrU steeds beter aansluit bij de opgaven die in onze regio spelen.

drs. J.J. Eijbersen, lid van het dagelijks bestuur en portefeuillehouder financiën

drs. N.A.M. Rigter, Directeur Publieke Gezondheid en secretaris van het bestuur

Leeswijzer

De jaarstukken 2017 bestaan uit twee delen: jaarverslag en jaarrekening.

In het *jaarverslag* verantwoorden we onze resultaten. We beschrijven eerst in hoofdlijnen welke ontwikkelingen we in 2017 als organisatie hebben doorgemaakt. Daarna laten we zien of we onze ambities uit de begroting 2017 hebben waargemaakt. Dit doen we in een verantwoording van het programma publieke gezondheid per taakveld. De verplichte paragrafen zijn: weerstandsvermogen, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering en verbonden partijen.

De *jaarrekening* 2017 bestaat uit de programmarekening en de balans. Op beide geven we een toelichting.

A. JAARVERSLAG

1. Algemeen

1.1 Inleiding

Welk verschil maakt GGD regio Utrecht (GGDrU) voor de inwoners van de regio Utrecht? Aan welke maatschappelijke waarden dragen wij bij? Wat voor organisatie willen we zijn? Wat is onze koers? Deze vragen hebben wij in 2017 beantwoord met 'het verhaal van GGDrU' en 'de basis op orde'.

Het verhaal van GGDrU in een notendop

Voor de inwoners van regio Utrecht en toekomstige generaties werken wij, samen met anderen, aan een gezond en veilig leven. Aan een samenleving waarin iedereen wordt uitgenodigd om mee te doen en gezonde keuzes te maken.

We leveren een bijdrage aan vijf maatschappelijke effecten:

1. Inwoners wonen, leven, gaan naar school en werken in een veilige omgeving waar aandacht is voor gezondheid en elkaar
2. Een gezonde en veilige start voor elk kind
3. Iedereen kan zich ontwikkelen en ontplooien
4. Iedereen kan meedoen
5. Bedreigingen van de publieke gezondheid worden bestreden

We willen dat ons werk aansluit bij wat inwoners doen en nodig hebben voor een gezond leven. Wij gaan er daarbij van uit dat zij de regie over hun leven voeren en omgaan met sociale, fysieke en emotionele uitdagingen. Dit noemen we positieve gezondheid. Het is het uitgangspunt in ons werk. Maar als het leven zo tegenzit dat het even niet lukt om zelfredzaam te zijn dan bieden we ook een vangnet.

De kernwaarden op basis waarvan wij ons werk doen, zijn: zichtbaar, verbindend, alert, onafhankelijk en eigentijds.

Voor de 26 gemeenten in de regio Utrecht voeren we wettelijke taken uit. Dit zijn taken die we verplicht zijn op te pakken. De basis hiervoor ligt vooral in de Wet publieke

gezondheidszorg. Ook collectieve taken nemen we voor onze rekening. Het zijn taken die via gezamenlijke regelingen door de gemeenten in de regio bij ons zijn neergelegd. Voor gemeenten die boven de wettelijke norm willen presteren of extra werkzaamheden willen uitbesteden, leveren we maatwerk. Kortom, onze organisatie heeft een maatschappelijke opdracht, met als doel: een gezond en veilig leven voor iedereen.
U kunt ons hele verhaal lezen op onze website.

Bestuursagenda 2016-2019: GGdrU in beweging
In de meerjarige bestuursagenda staan twee speerpunten:

1 Extern zichtbaar worden
2 Interne cohesie tot stand brengen

Het verhaal van GGDrU helpt ons extern zichtbaarder te worden. We vinden het belangrijk dat inwoners, gemeenten en samenwerkingspartners weten waar we voor staan. En dat zij ons weten te vinden. We zijn zichtbaar in de wijken, buurten en scholen in onze regio.

Interne cohesie is nodig omdat de samenleving verandert en complexer wordt. Alleen door multidisciplinair, vanuit verschillende invalshoeken, naar problemen te kijken, komen we met goede antwoorden en adviezen. Samenwerken en samen resultaten bereiken kan pas als er samenhang is binnen onze organisatie.

Met 'De basis op orde' werken we aan het verbeteren van de interne cohesie. Maar we doen meer in 2017 tot en met 2019. We werken aan een dienende structuur, passend leiderschap en een toekomstbestendige organisatie. In de volgende paragraaf laten we zien welke ontwikkelingen we in 2017 al door hebben gemaakt om de twee speerpunten te realiseren.

GGDrU Festival
Op donderdagmiddag 21 september 2017 vond het GGDrU Festival plaats voor alle medewerkers. Deze middag bood gelegenheid elkaar te ontmoeten en beter te leren kennen.
We hebben het GGDrU-verhaal met alle medewerkers gedeeld en besproken. Medewerkers konden kiezen uit een reeks aan workshops die verband hielden met onze kernwaarden en de maatschappelijke effecten waaraan wij als GGDrU bijdragen. Zo konden zij bijvoorbeeld werken aan hun zichtbaarheid door een professionele profielfoto te laten maken. Ook was er een Dragons' Den waar verschillende collega's tien prachtige ideeën presenteerden, die goed aansluiten op de doorontwikkeling van GGDrU in beweging. In een inspirerende workshop werd toegelicht hoe de nieuwe inrichting van onze werkplekken er uit gaat zien en ervoor zorgt dat we sneller, slimmer en beter samenwerken. In de workshops 'schouder aan schouder met de wethouder' en 'op de thee bij de DPG' kregen de medewerkers meer inzicht in bestuurlijke aspecten. Met dit festival hebben we een belangrijke stap gezet in het traject GGDrU in beweging.

De basis op orde
Om onze inwoners en gemeenten beter te bedienen, moeten we het fundament van onze organisatie verstevigen. We zijn te kwetsbaar op bedrijfsondersteunende onderdelen. De basis op orde betekent:

1 Meer capaciteit voor ontwikkeling en uitvoering
2 Zonder ICT geen eigentijdse GGD
3 Verbindende GGD op herkenbare, toegankelijke en uitnodigende locaties
4 Een crisis kun je niet plannen, je voorbereiding wel

In 2017 zijn we gestart met het uitvoerenvan dit project. De dekking voor de investeringen wordt binnen onze bestaande financiële kaders gevonden.

In 2014 was al geconstateerd dat GGDrU kwetsbaar is op de bedrijfsondersteunende onderdelen ('de basis') en dat versterking van deze onderdelen noodzakelijk was om goed uitvoering te kunnen geven aan de taken. Om te kunnen investeren is in totaal een bedrag nodig van ruim € 1,3 miljoen. Het bestuur heeft de DPG als uitgangspunt meegegeven dat de dekking van deze investeringen in principe in eerste instantie binnen de huidige financiële kaders moet worden gevonden.

GGDrU heeft vervolgens in 2017 onderzoek gedaan om de benodigde middelen binnen de eigen begroting te vinden. Dit onderzoek bestond uit een onafhankelijke analyse door een extern bureau naar mogelijke besparingen en een eigen analyse naar de reserve- en voorzieningenpositie van GGDrU. De uitkomsten van dit onderzoek zijn verwerkt in het ombuigingsplan 2018-2021 en als zodanig ook vastgesteld door het algemeen bestuur in de vergadering van 29 juni 2017. Door forse inspanningen zijn de benodigde ombuigingen te realiseren binnen de huidige financiële kaders. Dit betekent wel dat GGDrU zeer 'scherp aan de wind' zal moeten varen in de komende jaren.

1.2 Ontwikkelingen in 2017

Integrale Jeugdgezondheidszorg
In 2017 is de overgang naar een integrale Jeugdgezondheidszorg voor 0 tot 18 jarigen goed verlopen. Voor 24 gemeenten voeren wij deze uit taak uit, waarmee we de continuïteit van zorg aan kinderen en hun ouders beter borgen. We konden deze gezamenlijke bestuurlijke ambitie realiseren, omdat de gemeenten uit de regio elkaar iets gunden. Door een overgangstermijn van enkele jaren af te spreken, wennen de 'nadeel' gemeenten langzaam en accepteren de 'voordeel' gemeenten dat hun voordeel iets op zich laat wachten. Iedere gemeente krijgt een kwalitatief sterk pakket dat voldoet aan de nieuwe, wettelijke eisen.

Wijziging Gemeenschappelijke Regeling
Met het besluit tot een integrale Jeugdgezondheidszorg werd een wijziging aangebracht in de gemeenschappelijke regeling. Van de gelegenheid werd gebruik gemaakt om nog een wijziging door te voeren. Dit betreft de mogelijkheid om te besluiten tot technische wijzigingen van de begroting zonder de zienswijzeprocedure bij de raden te doorlopen. Het Algemeen Bestuur heeft hiertoe besloten, nadat alle raden zich positief hierover hebben uitgesproken. Eind december 2017 is deze wijziging met publicatie in de Staatscourant succesvol afgerond.

Aanbesteding Digitaal Dossier Jeugdgezondheidszorg
De afronding van de aanbesteding van het Digitaal Dossier, eind december 2017, is voor onze organisatie een belangrijke impuls. Voor onze professionals van de Jeugdgezondheidszorg betekent het Digitaal Dossier dat zij beter zijn toegerust en overal en altijd toegang hebben tot dossiers. Bovendien kunnen zij met de nieuwe rooster- en planningsmodule efficiënt en flexibel worden ingepland. Ook voor ouders en jongeren is het een verbetering omdat zij toegang krijgen tot onderdelen van het Dossier en zelf afspraken kunnen plannen en verzetten.

Samen met GGD Twente en GGD Hollands Noorden zijn we bijna een jaar bezig geweest met de voorbereidingen en de Europese aanbesteding. We zijn blij en trots dat de aanbesteding succesvol is afgesloten. De opdracht is definitief gegund aan Finalist uit Rotterdam. Begin 2019 is het digitaal dossier naar verwachting in gebruik.

Succesvolle kwaliteitsaudit
De kwaliteitsaudit KIWA is in 2017 succesvol verlopen. Zo werd de professionaliteit van onze medewerkers benoemd als "van hoog niveau". De samenwerking met gemeenten en jeugdteams was ook een sterk punt. Evenals het gebruik van de Verwijsindex als samenwerkingsinstrument. We kregen van de auditors het advies om in onze advisering aan gemeenten meer aandacht te geven aan risicogroepen.

GGDrU, kennisinstituut met toepasbare kennis
In 2017 hebben we ons verder ontwikkeld als kennisinstituut. We zetten onze kennis en expertise slimmer en toegankelijker in. Zo presenteren we onze informatie inzichtelijker, bijvoorbeeld door gemeentelijke factsheets op te stellen. En hebben we meer ingezet op praktijk gericht onderzoek doen, samen met andere GGD-en en bijvoorbeeld het RIVM. Onze adviezen maken we ook toepasbaarder.

Aanpassen governance
Elkaar vroeg betrekken en slim samenwerken om zo de besluitvorming te vereenvoudigen en de werkdruk te verminderen. Dat stond centraal in onze samenwerking met gemeenten in 2017. Om de samenwerking verder vorm te geven, werd ook een plan voor het invoeren van accounthouders ontwikkeld. Deze accounthouders faciliteren en stimuleren de ambtelijke samenwerking, halen nieuwe ontwikkelingen en beleid op en zorgen voor inhoudelijk en financieel inzicht in de taken die GGDrU uitvoert. In 2018 wordt het plan uitgevoerd en werken we met accounthouders.

Nieuwkomers/statushouders
De afgelopen jaren vond een verhoogde instroom van statushouders in gemeenten plaats. In de periode 2015-2017 ontving de regio Utrecht ruim 8.000 statushouders. Statushouders lijken een bovengemiddeld risico te lopen op gezondheidsproblemen, beschikken vaker over onvoldoende gezondheidsvaardigheden en kennen de toegang tot het Nederlandse zorglandschap minder goed. Hierdoor hebben wij veel extra werk verricht. De inzet van onze professionals op het dossier statushouders was actiegericht en situationeel, waardoor onduidelijkheid ontstond over onze gewenste inzet op het dossier statushouders.

In 2017 startten wij het project 'Ons vakmanschap voor statushouders'. We maakten duidelijk wat onze opgave is. Welke taken we oppakken. En hoe we dit op een eigentijdse manier borgen in onze reguliere werkwijze. Gemeenten stelden extra incidentele middelen beschikbaar, via het Uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom, om dit project mogelijk te maken. Onze resultaten presenteren we in de tweede helft van 2018.

Vijfheerenlanden
Leerdam, Vianen en Zederik fuseren op 1 januari 2019 en vormen vanaf dat moment de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden. De gemeentelijke herindeling heeft ook consequenties voor GGDrU aangezien het werkgebied groter wordt.
In 2018 wordt de voorbereiding gestart om toe te werken naar een soepele overgang van de dienstverlening aan inwoners en betrokken gemeenten. In 2019 wordt de overgang afgerond, zodat GGDrU in Vijfheerenlanden dezelfde kwaliteit aan zorg kan leveren als in de rest van de regio.
De financiële consequenties van de gemeentelijke herindeling zijn nog niet bekend.

Coöperatie
GGDrU heeft samen met GGD Hollands Noorden en GGD Twente de aanbesteding gestart van de bouw van een Digitaal Dossier JGZ (op weg naar een GGD dossier). De drie GGD-en hebben de intentie om een coöperatie op te richten om het op termijn mogelijk te maken voor andere GGD-en om in te stappen. Binnen GGDrU wordt het bestuur in 2018 hiertoe gevraagd een besluit te nemen, nadat hierover zienswijzen zijn ingewonnen bij de deelnemende gemeenten. Dit gebeurt ook bij de andere twee betrokken GGD-en.

Samenwerking met VRU op gebied van bedrijfsvoering
GGDrU en Veiligheidsregio Utrecht (VRU) hebben in 2017 een globale verkenning voor samenwerking uitgevoerd op het gebied van HR. Hierin worden kansen gezien. Mede op basis hiervan is gestart de samenwerking op het gebied van Financiën en HR verder te onderzoeken en mogelijk vorm te geven. Hiervoor wordt gezamenlijk externe deskundigheid aangetrokken. GGDrU ziet vooral continuïteit en kwaliteitsborging in de bedrijfsvoering als drijfveer voor de samenwerking.

1.3 Planning en Control cyclus

De P&C cyclus van onze organisatie ziet er als volgt uit:

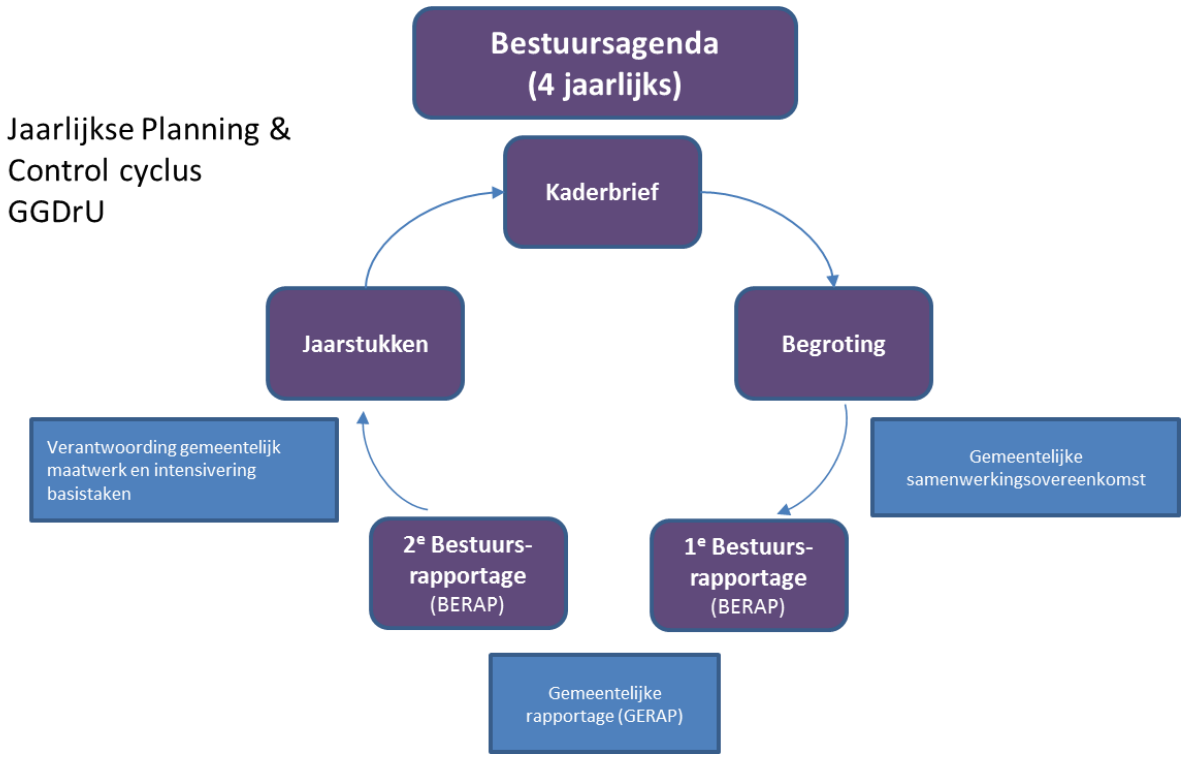

In 2017 is het bestuur tweemaal geïnformeerd over onze bedrijfsvoering met een bestuurlijke rapportage.

1.4 Financieel resultaat 2017

Het jaarresultaat over 2017 sluit met een positief saldo van € 116.513. Dit is 0,29% ten opzichte van de totale lastenomvang van € 41,1 miljoen exclusief mutaties in reserves. Ten laste van de exploitatie 2017 heeft een storting van € 500.000 in de bestemmings-reserve 'ombuigingsplan 2018-2021' plaatsgevonden. Dit is conform de begroting 2017 en in lijn met het ombuigingsplan.

In de vrijval van de voorziening groot onderhoud Poststede ten gunste van de exploitatie over 2017 was feitelijk pas voorzien in 2018 (zie paragraaf 3.4 Onderhoud kapitaal-goederen). Zonder deze vervroegde vrijval was een storting ten behoeve van de ombuigingen van circa € 350.000 mogelijk geweest. Bij de actualisatie van het ombuigingsplan 2018-2021 zullen we met dit tijd-tempo verschil rekening houden.

2. Programmaverantwoording per productgroep (taakveld)

De begroting 2017 van GGDrU kent één programma: Publieke Gezondheid. Daarbinnen worden de volgende productgroepen (taakvelden) onderkend:

1. Algemene Publieke Gezondheid (APG;
2. Jeugdgezondheidszorg (JGZ)
3. Bedrijfsvoering (Directie/ GHOR / Bedrijfsondersteuning / HR)
4. Projecten en bijzondere activiteiten.

2.1 Productgroep 1 – Algemene Publieke Gezondheid (APG)

A. Wat heeft APG bereikt?

Het afgelopen jaar is de gezondheidssituatie van de volwassenen en senioren vanuit het thema kwetsbaarheid gepresenteerd aan de gemeenten in de regio. De rol van de Professional Publieke Gezondheid is herzien en zal gesplitst worden in twee rollen, te weten: een accounthouder en adviseur Gezondheidsbevordering (GB). Er is een start gemaakt met het herorganiseren van de SOA-zorg in de regio naar een Centrum Seksuele Gezondheid. Vanuit de infectieziektenbestrijding is het netwerk Antibioticaresistentie (ABR) verder vorm gegeven en verstevigd in de regio, ook is er gestart met een Netwerk Hepatitis in de regio, op basis van het Nationaal hepatitis plan. De voorbereidingen op de introductie van de Omgevingswet bij gemeenten is ondersteund door diverse professionals binnen APG.
Alle APG-managers participeren in het GGD-brede leiderschaps- en organisatie ontwikkelingstraject. We groeien toe naar nieuwe vormen van eigentijds en in meer verbinding samenwerken, waarvan de eerste opbrengsten al in 2017 zichtbaar zijn. Ruimte maken voor innovatie door in ons werk dingen anders of níet meer te doen ("zinvol doen én laten") moeten ook opbrengsten gaan geven in verminderde werkdruk en ziekteverzuim.

B. Wat heeft APG daarvoor gedaan?

Per kwadrant van de productenmatrix is hierna weergegeven wat APG daarvoor heeft gedaan in 2017.

In onderstaande tabellen wordt nader ingegaan op het beoogde resultaat per taak. De * geeft aan dat deze taak ook voor de gemeente Utrecht wordt uitgevoerd.

I. APG: Basistaken

Gezondheidsbescherming

1.1 Infectieziektebestrijding (IZB) *	
Beoogd resultaat	**Gerealiseerd resultaat**
Verspreiding van infectieziekten voorkomen, waarbij de GGD tevens is voorbereid en 7x24 uur beschikbaar is om adequaat op te treden in geval van (ernstige) infectieziekte-uitbraken.	**Aantal casussen:** 1.256. Meldingsplichtig: 782 **Aantal situaties** (uitbraken in instellingen en clusters van aan elkaar gelinkte infectieziekten): 384, waarvan 229 artikel 26 meldingen (door instellingen). **Vragen en telefoontjes**: 1.285 **Bestuursrapportages:** 7 (2 maal over hepatitis A, meningokokkenziekte, Aviaire influenza op een zorgboerderij, 2 maal scabiës in een ziekenhuis in Utrecht, uitbraak van norovirus in een instelling). **Uitgelicht:** • Een uitbraak van hepatitis A op een basisschool en vaccinatie van twee schoolklassen. • Schurft uitbraken in instellingen voor ouderenzorg en een ziekenhuis • Een besmettingsincident in een laboratorium • Vervolg bestrijding tijgermuggen in Montfoort en

	Veenendaal • Brucellose[1] bij importhonden • Aviaire influenza bij een zorgboerderij op het terrein van een zorginstelling.

1.2 TBC-bestrijding (TBC) *	
Beoogd resultaat	**Gerealiseerd resultaat**
Verspreiding van TBC voorkomen en adequaat op te treden in geval van uitbraken.	<table><tr><th>Categorie</th><th>aantal 2017</th><th>aantal 2016</th><th>% 2017-2016</th><th>aantal 2015</th></tr><tr><td>Bezoekers</td><td>8.582</td><td>9.610</td><td>-11%</td><td>9.188</td></tr><tr><td>Verrichtingen</td><td>9.660</td><td>10.714</td><td>-10%</td><td>10.063</td></tr><tr><td>Vaccinaties</td><td>1.195</td><td>1.367</td><td>-13%</td><td>1.417</td></tr><tr><td>Consulten</td><td>4.384</td><td>4.416</td><td>-1%</td><td>3.936</td></tr></table> Het aantal bezoekers voor screening is gedaald, het aantal bron- en contactonderzoeken is gestegen. Na een stijging en intensivering van activiteiten in 2016 vindt er in 2017 een normalisering plaats.
Patiënten met TBC of personen die besmet zijn met TBC worden behandeld.	56 actieve TBC patiënten en 149 Latent tuberculosis infection (LTBI) patiënten. Er zijn 82 bron & contact-onderzoeken gestart. In 4 situaties bleek het noodzakelijk om een bestuurlijke rapportage op te stellen.

1.3 Medisch Milieukundige Zorg (MMK) *	
Beoogd resultaat	**Gerealiseerd resultaat**
Alle benodigde activiteiten worden uitgevoerd om het contact van inwoners met schadelijke stoffen in hun fysieke leefomgeving te beperken.	**Aantal uitgebrachte adviezen tbv uitvoering beleid** (aan gemeenten, woningbouwverenigingen, omgevingsdiensten, en andere instanties): 54 Veelal adviezen bij bodemverontreinigingen, houtstook-overlast, rubbergranulaat en stankoverlast. **Aantal uitgebrachte beleidsadviezen tbv plantontwikkeling** (aan gemeenten): 25 Veelal adviezen over omgevingsvisies, (uitbreiding) veehouderij, rubbergranulaat op sportvelden en luchtverontreiniging. **Aantal informatiebijeenkomsten met inbreng MMK:** 15. Het merendeel van deze bijeenkomsten betrof de omgevingsvisie, enkele over de sanering van asbestdaken.
In crisissituaties en bij blootstelling aan schadelijke stoffen worden gemeenten en inwoners geïnformeerd over risico's, mogelijke gevolgen en te	**Aantal casussen:** Ruim 500 **Uitgelicht:** • Asbestbrand in Nieuwegein: informeren inwoners, gemeente en ondernemers • Rubbergranulaat: informeren en meedenken met

[1] De bacterie Brucella is de veroorzaker van brucellose (maltakoorts, ziekte van Bang) en wordt door dieren overgebracht op de mens. Brucella komt voor bij o.a. schapen, geiten, varkens, runderen en honden.

nemen maatregelen.	gemeenten • Geitenhouderij: informeren van gemeenten over gezondheidsrisico's

1.4 Technische Hygiëne Zorg (THZ) *	
Beoogd resultaat	**Gerealiseerd resultaat**
Alle benodigde werkzaamheden worden verricht om te voorkómen dat infectieziekten uitbreken of zich verspreiden in instellingen met een verhoogd risico op het vóórkomen van een infectie.	Binnen GGDrU zijn de basistaken THZ voor een groot deel geïntegreerd binnen de IZB (zie punt 1.1). Deze basistaken worden uitgevoerd door deskundigen infectiepreventie, sociaal verpleegkundigen en artsen IZB. De basistaken THZ in 2076 bestonden o.a. uit: Advisering aan instellingen bij uitbraken en artikel 26 meldingen • Beantwoorden van gerichte vragen van instellingen en inwoners op het gebied van THZ • Het geven van adviezen op het gebied van infectiepreventie bij evenementen • Overige onderwerpen - Informeren gemeenten over 'Legionella niet prioritair' - Het verzorgen van een interne training voor medewerkers van 'Toezicht en Advies' - Externe overleggen/netwerken: LOHV, ROHV, VHIG, symposia - Participeren in de interne ABR werkgroep - Participeren in het interne THZ overleg.

1.5 Seksuele gezondheid: soa-bestrijding *	
Beoogd resultaat	**Gerealiseerd resultaat**
Zorg wordt verleend om de verspreiding van soa en hiv te voorkomen.	In de regio Utrecht zijn 5.780 consulten met een soa-test uitgevoerd: 4.666 soa-poli en 1.114 Sense-spreekuur. Hierbij zijn 1.000 soa's gevonden (vindpercentage: 17,3%). De vraag naar soa-testen is ook in 2017 gestegen, waardoor in de tweede helft van het jaar de wachttijden zijn toegenomen. De GGD monitort continu het aantal soa en hiv in de regio binnen de doelgroepen met hoog risico gedrag en onderneemt actie bij uitbraken. In 2017 zijn er geen grote uitbraken gesignaleerd. Het aantal soa onder de doelgroepen blijft onverminderd hoog, met name chlamydia: 802 positieve testen. Ter voorkoming van soa en hiv heeft de GGD bron- en contactopsporing, inclusief partnerwaarschuwing, verricht bij alle positief geteste cliënten in de regio Utrecht.

Gezondheidsbevordering

1.6 Gezondheidsbeleid *

Beoogd resultaat	Gerealiseerd resultaat
Gemeenten ontvangen op maat, lokaal toegesneden, gevraagd en ongevraagd advies over methoden en beleidsmaatregelen om de gezondheid en zelfredzaamheid van inwoners te bevorderen zodat zij zo lang mogelijk gezond en zelfstandig functioneren en een actieve en positieve bijdrage kunnen leveren aan de maatschappij.	

Advisering gemeenten

In subregio Eemland zijn in 2017 28 adviezen aan gemeenten gegeven, in Lekstroom 35 adviezen, in Utrecht West 50 adviezen, in Vallei 19 adviezen en in Zuidoost 35 adviezen. De adviezen zijn vanuit integrale blik ontwikkeld en wisselend van intensiteit. Onderstaande tabel geeft schematisch weer waar de adviezen per subregio betrekking op hebben gehad:

Advisering gemeenten met betrekking tot	Eemland	Lekstroom	Utrecht West	Vallei	Zuidoost
Voorbereiding nieuwe nota lokaal gezondheidsbeleid	x	x	x	x	x
Bijdrage geleverd aan lokale Gezondheidscongressen/ werksessies m.b.t. volksgezondheid	x	x	x	x	x
Genotmiddelen (roken, alcohol en drugs)	x	x	x	x	x
Gezond gewicht (voeding en beweging)	x	x	x		X
Mentale gezondheid (eenzaamheid en depressie)	x	x	x		x
Uitvoeringsprogramma lokaal gezondheidsbeleid	x				
Prenatale voorlichting	x			x	
Gezondheid statushouders	x	x	x	x	x
Gezondheidsbeleid ouderen (waaronder valpreventie)		x	x		x
Integrale beleidsadvisering jeugd	x	x	x	x	
Gezondheidskalender	x				
Terugkoppeling monitor volwassenen/senioren	x			x	
Gezonde School aanpak	x			x	x
Gezonde Wijk aanpak	x	x		x	x
Sociaal economische gezondheidsverschillen		x	x		
Samenwerking huisartsen/1e lijn		x	x	x	
Verbinding met Sociaal Domein	x	x	x	x	x
Verbinding met Omgevingswet	x	x	x	x	x
Ziekteverzuimbegeleiding			x		
Kindermishandeling en huiselijk geweld		x	x		
Beleidsadvisering milieu en gezondheid				x	
Beleidsadvisering positieve gezondheid	x				

Advisering scholen

Onderstaande tabel geeft schematisch weer hoeveel scholen er per subregio geadviseerd zijn in het kader van de Gezonde School aanpak:

Advisering scholen	Eemland	Lekstroom	Utrecht West	Vallei	Zuidoost
Basis Onderwijs (BO)	22	3	2		5
Voortgezet Onderwijs (VO)	13	4		1	2
MBO	1				

	Leskisten: Aantal uitleningen: 81 - Peuterspeelzalen: 8 - Basisscholen: 70 - Voorgezet onderwijs scholen: 3 Meest geleende thema's zijn: - Mondgezondheid - Hap en Stap (voeding en beweging) - Relationele en seksuele vorming Aantal leningen Alcoholtesters: 11

1.7 Onderzoek: Gezondheidsmonitor *	
Beoogd resultaat	**Gerealiseerd resultaat**
Via diverse vormen van onderzoek en dataverzameling worden gegevens verzameld die nodig zijn om gemeenten inzicht te geven in de gezondheidssituatie van hun inwoners, inclusief deelname aan de landelijk uniforme gegevensverzameling elke 4 jaar voorafgaand aan de opstelling van het lokale gezondheidsbeleid.	**Jeugd** - Evaluatie pilot integrale beleidsadvisering jeugd. - DDJGZ: Input t.b.v. kwaliteitsverbetering registratie items monitor 0-12 en (trend)analyse: armoede, zwemdiploma, overgewicht. - Opzet registratie via assistenten JGZ t.a.v. o.a. beweging, beeldschermgebruik van leerlingen groep 7. - Voorbereiding pilotonderzoek digitale vragenlijsten inclusief gezondheidsboodschappen leerlingen groep 7. - Start verdiepingsonderzoek ouderschap (gegevens monitor volwassen/senioren en aanvullend kwalitatief onderzoek). **Volwassenen en senioren** - Analyse en rapportage en terugkoppeling gegevens gezondheidsmonitor 2016 (o.a. symposia kwetsbaarheid, presentaties voor sub-regio's en gemeenten). **Kwetsbare groepen** Analyses en rapportage over de registraties van het Meldpunt Zorg & Overlast, Woon Hygiënische Problematiek - (WHP), Voorkomen Huisuitzetting (Via)-trajecten Amersfoort en Soest, casusoverleg Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ) Amersfoort en Meldpunt Bijzondere Zorg en Overlast (MBZO. - Verzamelen van cijfers over (gemeentelijke) schuldhulpverlening en (dreigende) huisuitzettingen. - Analyse en rapportage over de registratie 'Subsidieregeling medisch noodzakelijke zorg aan onverzekerden'. - 'Pilot' factsheet over statushouders in de Utrechtse Heuvelrug. - Deelname landelijk Projectteam Monitor Personen met verward gedrag. **GGDatlas** - Publicatie nieuwe cijfers op www.ggdatlas.nl: - GGDatlas aangepast/aangevuld met gegevens gemeente Utrecht

	Overig onderzoek - Inventarisatie informatiebehoefte van gemeenten en werkwijzen om gemeenten te ondersteunen vanuit de GGD i.k.v. de Omgevingswet. - Panelonderzoeken: * ondersteuningsbehoeften ouders en beleving ouderschap; * gezonde leefomgeving. - Deelname landelijke werkgroep Vraagstellingen gezondheidsmonitor - Presentatie wijkprofiel Driebergen en dorpsprofielen Bunnik. - Nieuwegein: ondersteuning bij uitwerking 'Staat van de stad'.

Toezicht & Advies

1.8 Inspecties Kinderopvang	
Beoogd resultaat	**Gerealiseerd resultaat**
Toezicht op de kwaliteit van kindercentra, gastouders en peuterspeelzalen, gericht op hygiëne, veiligheid, pedagogisch beleid en omgang met ouders en personeel.	

Opvangsoort	**Aantal**
Kinderdagverblijf	607
Buitenschoolse opvang	597
Gastouderbureau	44
Gastouders	736
Totaal	**1.984**

II. APG: Intensivering Basistaken

Gezondheidsbescherming

2.1 Medische Milieukundige zorg *	
Beoogd resultaat	**Gerealiseerd resultaat**
Advisering op het gebied van ruimtelijke ordening.	Deze taak is verschoven naar de basis en is nu onderdeel van de wettelijke taken met financiering vanuit de .

2.2 Technische Hygiëne Zorg (THZ): Advisering publieksevenementen	
Beoogd resultaat	**Gerealiseerd resultaat**
Gemeenten krijgen advies over maatregelen om de hygiëne bij evenementen te waarborgen.	In 2017 zijn er THZ adviezen gegeven voor 72 evenementen. Advisering is niet aangevraagd door de gemeenten Eemnes, Oudewater, Renswoude en Vianen. Verwezen wordt naar de individuele samenwerkings-verantwoording, zoals die per gemeente wordt opgesteld.
Aanvullende advisering op het gebied van de infectieziekte-bestrijding (waaronder evenementen)	**Voor de stad Utrecht** Verwezen wordt naar de individuele samenwerkings-verantwoording, zoals die per gemeente wordt opgesteld. Er zijn THZ adviezen gegeven voor 239 evenementen. Er zijn 9 hygiëneaudits bij locaties voor dak- en thuislozen uitgevoerd (Tussenvoorziening).

	Er is voorlichting gegeven in de vorm van een presentatie tijdens een beleidsdag aan (de meeste) medewerkers over de nieuwe hygiënerichtlijn voor JGZ. Er zijn THZ adviezen gegeven voor gerichte vragen over uiteenlopende onderwerpen, zoals legionellapreventie, Hijama[2] en IGZ, vaccinatie medewerkers opvangcentra dak- en thuisloze.

Gezondheidsbevordering

2.3 Lokaal onderzoek	
Beoogd resultaat	**Gerealiseerd resultaat**
Thematisch onderzoek om inzicht te verkrijgen in een specifieke doelgroep of gezondheidsprobleem.	**Lokale ondersteuning t.a.v.:** • Afstemming aanbod genotmiddelenpreventie/weerbaarheid Basisonderwijs (BO) Baarn • Afstemming aanbod genotmiddelenpreventie (o.a. IkPas) / weerbaarheid BO Bunschoten • Pilot gezondheid statushouders Zeist + Wegwijzer app • Pilot seksuele gezondheid statushouders Woerden • Project Leusden Fit! • Werkgroep Coalitie er bij Leusden • Project Wat beweegt jou De Bilt • Stoptober Lopik • Implementatie prenatale voorlichting Woudenberg • Voel je wel lekker Tour Wijk bij Duurstede • Pilot Gezondheidsprofiel Statushouders UH • Organisatie gezondheidsdebat Soest Verwezen wordt naar de individuele samenwerkings-verantwoording, zoals die per gemeente wordt opgesteld.

Projectmanagement Gezondheidsbevordering	
Beoogd resultaat	**Gerealiseerd resultaat**
Coördineren en/of implementeren van gezondheidsprogramma's bij gemeenten.	**Coördinatie op projecten:** • Alcohol en Jeugd Utrechtse Heuvelrug • B.Slim Amersfoort • JOGG IJsselstein • Lifestyle Nieuwegein • Nuchter Verstand Utrecht West/Lekstroom (waaronder Ik Pas) • GIDS/eenzaamheid Zeist • Mentaal Vitaal Houten • Wijkgezonder Zeist Verwezen wordt naar de individuele samenwerkings-verantwoording, zoals die per gemeente wordt opgesteld.

[2] Hijama is een islamitische geneeswijze en staat ook bekend als wet cupping.

Toezicht & Advies

2.4 Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen en lichte handhaving	
Beoogd resultaat	**Gerealiseerd resultaat**
De centra die aan de wettelijke kwaliteitseisen voldoen worden geregistreerd in het landelijke kwaliteitsregister. Dit register wordt up to date gehouden door het verwerken wijzigings- en registratieformulieren. Lichte handhavingstaken worden uitgevoerd, te weten het geven van waarschuwingen en het nemen van aanwijzings-besluiten. Een aantal gemeenten kiest ervoor om registratie en lichte handhavings taken door de GGD te laten uitvoeren.	Landelijk register kinderopvang is up to date gehouden door het verwerken van de binnengekomen wijzigings- en registratieformulieren. Aantal handelingen uitgevoerd aan registratietaken per gemeente in 2017: **Amersfoort** | **Eemnes** | **Woudenberg** | **Baarn** 483 | 23 | 34 | 34 Aantal handelingen lichte handhavingstaken binnen de kinderopvang uitgevoerd per gemeente in 2017: **Amersfoort** | **Eemnes** | **Woudenberg** | **Baarn** 11 | 4 | 2 | 4 Verwezen wordt naar de individuele samenwerkings-verantwoording, zoals die per gemeente wordt opgesteld.

III. APG: Basistaken-plus

Gezondheidsbevordering

3.1 Seksuele gezondheid: Sense *	
Beoogd resultaat	**Gerealiseerd resultaat**
Deze activiteiten vallen onder Productgroep 4 "Projecten en bijzondere activiteiten". (zie paragraaf 1.4 onder B)	In 2017 zijn 133 jongeren naar een Sense-spreekuur gekomen met een vraag op het gebied van seksualiteit, zoals anticonceptie, zwangerschap, seksuele oriëntatie en problemen bij het vrijen. Daarnaast zijn jongeren bereikt via chat-hulpverlening en andere online hulpverlening. Tevens zijn 1.114 jongeren getest op een soa tijdens de Sense-spreekuren, zie daarvoor paragraaf 1.5. Zie verder paragraaf 1.4 onder B.

Toezicht & Advies

3.2 Forensische zorg *	
Beoogd resultaat	**Gerealiseerd resultaat**
Medische verrichtingen t.b.v. gemeenten, politie, justitie en begrafenisondernemers obv wetgeving betreffende Lijkbezorging.	Natuurlijk overlijden 136. Niet-Natuurlijk overlijden 463. Euthanasie 479. Nader onderzoek doodsoorzaak kinderen (NODOk) 2. Telefonische melding doodsoorzaak kinderen (Nodo) 125. Telefonisch consult 365. Medisch onderzoek 4. Letselbeschrijving 9.

3.3 Reizigersvaccinaties *	
Beoogd resultaat	**Gerealiseerd resultaat**
Reizigers naar risico-landen worden geadviseerd en gevaccineerd zodat wordt voorkomen dat zij een ernstige infectieziekte oplopen, en deze meenemen naar Nederland. Samenwerking met IZB optimaliseren: cliënten worden door Reisadvies gevaccineerd. Vaccineren van medewerkers van externe bedrijven om te voorkomen dat zij door de uitoefening van hun werk bepaalde ernstige infectieziektes oplopen.	33.862 bezoekers in 2017 (36.087 bezoekers in 2016) Problematiek in de markt met vaccins, wijzigingen in landelijke protocollen en wisselingen in het personeelsbestand hebben in 2017 voor financiële uitdagingen gezorgd. Door te sturen op inzet van personeel op basis van klantaanbod en kritisch te kijken naar uitgaven en kansen om inkomsten te genereren, hebben we op een kostendekkende manier de spreekuren kunnen organiseren. De samenwerking met IZB-afdeling is geoptimaliseerd en wordt geëvalueerd en mogelijk uitgebreid. Cliënten van IZB bezoeken ons spreekuur voor een toediening van een specifieke vaccinatie. Arbeid gerelateerde vaccinaties worden aangeboden aan derden; aan externe bedrijven, waaronder hepatitis vaccinatie aan zorgwerkers en dtp aan groenvoorziening werkers. Ook voor interne afdelingen van GGDrU worden vaccinaties gegevens waaronder hepatitis en griep.

3.4 Inspectie tattoo en piercingshops *	
Beoogd resultaat	**Gerealiseerd resultaat**
Toezicht wordt uitgevoerd op de kwaliteit van tattoo en piercingshops, gericht op hygiëne.	Er zijn 57 inspecties uitgevoerd en vergunningen uitgegeven.

3.5 Toezicht Wmo en calamiteitentoezicht	
Beoogd resultaat	**Gerealiseerd resultaat**
Er worden inspecties uitgevoerd bij calamiteiten in de voorzieningen binnen de Wmo.	14 calamiteiten afgerond.
Met de gemeenten wordt gewerkt aan de verdere invulling van de toezichtstaak zoals risico-indicatoren toezicht, handhaving en thematisch toezicht.	In 2016 en 2017 zijn 94 aanbieders volledig bezocht en 64 gedeeltelijk. Alle aanbieders (363) moeten augustus 2020 volledig bezocht zijn.

IV. APG: Maatwerk

Gezondheidsbevordering

4.1 OGGZ Woonhygiënische problematiek (WHP)	
Beoogd resultaat	**Gerealiseerd resultaat**
Na melding van een ernstige woningvervuiling van een inwoner wordt de regie gevoerd over de aanpak van de schoonmaak en over het toeleiden naar zorg of hulpverlening van de inwoner.	Er zijn er 84 meldingen binnengekomen en zijn er 10 consulten uitgevoerd. Verwezen wordt naar de individuele samenwerkings-verantwoording, zoals die per gemeente wordt opgesteld.

4.2 OGGZ Voorkomen huisuitzetting (VIA)	
Beoogd resultaat	**Gerealiseerd resultaat**
Na melding door gemeenten of samenwerkingspartner worden alle noodzakelijke acties verricht om huisuitzetting en dakloosheid van inwoners of gezinnen (met meervoudige problemen en huisvestingsproblemen) te voorkomen.	Uitgevoerd: 40 uur screening op toepasbaarheid van inzetten ViA 2 Intake-trajecten 26 ViA-trajecten 10 Verlengingen 376 uur consult/bemiddeling/samenwerking wijkteams Verwezen wordt naar de individuele samenwerkings-verantwoording, zoals die per gemeente wordt opgesteld.

4.3 OGGZ Meldpunt & Overlast; Casusoverleg	
Beoogd resultaat	**Gerealiseerd resultaat**
Meldingen van inwoners en professionals over zorgwekkende zorgmijders en/of overlastgevers worden geïnventariseerd en gewogen en indien nodig worden de cliënten toegeleid naar passende hulpverlening (Meldpunt) of wordt een integraal plan van aanpak opgesteld in het casusoverleg en een casemanager aangewezen.	Meldingen (bijzondere) Zorg & Overlast: 250 Aantal toeleidingstrajecten naar bemoeizorg: 51 Doorverwijzingen meldingen en/of consulten naar niet-deelnemende gemeenten: 122 Verwezen wordt naar de individuele samenwerkings-verantwoording, zoals die per gemeente wordt opgesteld.

4.4 OGGZ Beleidsadvisering Huiselijk Geweld	
Beoogd resultaat	**Gerealiseerd resultaat**
De Klankbordgroep 'Veilig Thuis' wordt voorbereid en onder-steund en er wordt gezorgd voor afstemming tussen de betrokken ketenpartners. Doorontwikkeling speerpunten regiovisie huiselijk geweld **Speerpunt 1** Versterken van het werken met de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling; **Speerpunt 2** Versterken van de aanpak ouderen-mishandeling.	Verwezen wordt naar de individuele samenwerkings-verantwoording, zoals die per gemeente (binnen de regio Eemland) wordt opgesteld. Aandacht voor het agenderen en versterken van het werken met de Meldcode is altijd het onderliggende doel geweest van alle onderstaande werkzaamheden t.b.v. regio Eemland: • Versterken aanpak Ouderenmishandeling • Algemeen beleidsadvisering en -ontwikkeling huiselijk geweld Eemland • Borgen netwerk & verbinden beleid en praktijk • Inzet op verbeterdoelstellingen • Kennisdeling, communicatie, Toolkit Huiselijk Geweld, conferentie Geweld in Gezinnen

4.5 Seksuele gezondheid: collectieve preventie	
Beoogd resultaat	**Gerealiseerd resultaat**
Activiteiten en campagnes die erop zijn gericht om de seksuele gezondheid van kinderen, jongeren en volwassenen te bevorderen en problemen op het gebied van soa, ongewenst seksueel gedrag en ongewenste zwanger-schappen te voorkomen.	Alle basisscholen in de regio Eemland hebben in 2017 van de GGDrU het aanbod ontvangen om deel te nemen aan het project Lentekriebels. Op twee scholen is een teamtraining op locatie geweest. In de gemeente Vianen vier scholen. Er zijn vijf ouderavonden georganiseerd op het basisonder-wijs (twee in Eemland, twee in Vianen, een in Stichtse Vecht) In gemeente Veenendaal en Vianen zijn basisscholen bereikt met een training in het Vlaggensysteem van Movisie (signaleren en duiden van seksueel grensoverschrijdend gedrag van kinderen & jongeren): een in Veenendaal, twee in Vianen. In de gemeente IJsselstein zijn acht voorlichtingen gegeven met theaterbureau Kapok op het voortgezet onderwijs. In de gemeente Woerden zijn twee voorlichtingen gegeven, aan respectievelijk Syrische en Eritrese mannen en vrouwen. In de gemeente Houten aan Syrische en Eritrese jongeren. In IJsselstein aan Eritrese vrouwen. Alle seksinrichtingen in de gemeente Nieuwegein en Amersfoort zijn twee keer bezocht met voorlichting aan de sekswerkers.

Toezicht & Advies

4.6 Inspectie seks- en relaxinrichtingen *	
Beoogd resultaat	**Gerealiseerd resultaat**
Toezicht op de kwaliteit van seks- en relax-inrichtingen, gericht op hygiëne.	Zeven toezichtsbezoeken uitgevoerd. Verwezen wordt naar de individuele samenwerkings-verantwoording, zoals die per gemeente wordt opgesteld.

C. Wat heeft APG gekost?

Hieronder is de gecomprimeerde productgroep-rekening weergegeven (alle bedragen x € 1.000).

Productgroep (x €1.000)	Realisatie 2016			Begroting 2017 oorspronkelijk			Begroting 2017 na wijziging			Realisatie 2017		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Algemene Publieke Gezondheid	12.957	13.572	615	12.838	12.838	0	13.281	13.259	-22	12.789	13.278	489
Totaal saldo van baten en lasten	12.957	13.572	615	12.838	12.838	0	13.281	13.259	-22	12.789	13.278	489
Mutaties reserves	190	46	-144		0	0	0	22	22		22	22
Resultaat	13.147	13.618	471	12.838	12.838	0	13.281	13.281	0	12.789	13.300	511

Resultaat:

Voor een toelichting op de cijfers wordt verwezen naar de jaarrekening.

Bijdrage aan beleidsinformatie en advies aan gemeenten en andere professionals door APG en JGZ

Adviesrapport lage vaccinatiegraad

De lage vaccinatiegraad in de gemeenten Veenendaal, Rhenen, Renswoude en Woudenberg was voor de bestuurders aanleiding om GGDrU te vragen nader inzicht te geven over de medische en maatschappelijke risico's hiervan, huidige gebruikte interventies om de vaccinatiegraad te verhogen en andere mogelijkheden. Hiertoe is het adviesrapport 'Vaccineren doe je niet alleen voor jezelf' (najaar 2016) opgesteld. Op verzoek heeft GGDrU een vervolgadvies opgesteld; 'Kansen voor betere communicatie' met een nadere uitwerking van potentiële (gemeentelijke) interventies om zowel de vaccinatiegraad onder doelgroepen met een lage acceptatie te verhogen als het versterken van de huidige vaccinatiebereidheid. Voorgestelde interventies (onder andere onderzoek naar beweegreden van gezinnen die traditioneel niet vaccineerden en nu wel, scholing JGZ in shared decision making, nieuwe teksten/beelden/filmpjes voor website GGDrU/gemeenten, verbinding met huisartsen/verloskundigen, opzet mogelijk symposium) zijn nader uitgewerkt en de implementatie is ter hand genomen.

In 2017 is een landelijk platform vaccinatiegraad opgestart waaraan GGDrU deelneemt. De adviezen uit de twee rapporten worden als input gebruikt voor dit platform.

2.2 Productgroep 2 – Jeugdgezondheidszorg (JGZ)

A. Wat heeft JGZ bereikt?

Basis op orde: Implementatie ontschotting I-JGZ en harmonisatie Maatwerk
In 2017 is het project 'Ontschotte en gezamenlijk gefinancierde iJGZ' afgerond. Voor alle kinderen van 0 tot 18 jaar in 24 gemeenten en voor één gemeente (Vianen i.v.m. herindeling) van 4 tot 18 jaar wordt Jeugdgezondheidzorg uitgevoerd, conform één en dezelfde wet, vertaald in één Basispakket en gezamenlijk gefinancierd. De gemeente Utrecht heeft de Jeugdgezondheidszorg in eigen beheer georganiseerd.

Het ontschottingstraject is in 2017 vervolgens opgevolgd door het traject 'Harmonisatie maatwerk JGZ'. Bestaande maatwerkafspraken zijn geüniformeerd en worden voortaan aangeboden tegen kostendekkende tarieven. Individueel maatwerk per gemeente blijft daarnaast gewoon mogelijk. Beide bewegingen zijn eind 2017 tegelijk en in samenhang verwerkt in de nieuwe samenwerkingsafspraken 2018 per gemeente. En hiermee is een robuuste organisatie ontstaan, van waaruit wij verder werken aan een toekomst-bestendige JGZ.

We bieden verantwoorde zorg

- In het voorjaar van 2017 heeft Inspectiebezoek aan de JGZ plaatsgevonden. De Inspectie is in het algemeen tevreden over de ontwikkeling die de JGZ laat zien. De rapportage bevat ook aandachtspunten, zoals het werken volgens de geldende richtlijn bij het beoordelen van de groeicurve en het bloeddruk meten. Hiervoor zijn verbetermaatregelen in gang gezet. Ten aanzien van het onderwerp "niet werken volgens de contactmomenten" heeft de Inspectie haar oordeel tijdelijk opgeschort en gaan wij met haar - samen met andere GGD-en - in gesprek over de visie, interpretatie en praktische uitwerking van het Landelijk Professionaal Kader (LPK).

Convenanten brengen ons verbinding en gezamenlijke ambities

- In juni 2017 ondertekenden de ketenpartners Jeugdgezondheidszorg in de provincie Utrecht (inclusief stad Utrecht en RIVAS) en Samen Veilig Midden-Nederland een convenant om samenwerking bij casussen te bekrachtigen en verstevigen. Partijen willen meer samenwerking in de zorg aan kinderen in de knel. Doelstelling is om waar nodig elkaars informatie en expertise te gebruiken bij de zorg aan gezinnen/kinderen waar de veiligheid in het geding is. Verbinden van oren en ogen, zodat geen kind tussen wal en schip valt. Het convenant wordt geïmplementeerd op lokaal niveau en twee keer per jaar op bestuurlijk niveau besproken.
- In 2017 heeft het provinciale Geboortezorgconvenant een impuls gegeven aan de samenwerking tussen de kraamzorg, verloskundigen en JGZ. Partijen verbeteren de kwaliteit van de zorg en de zorg- en gegevensoverdracht in het kader van zwangerschap en geboorte. Zo wordt de continuïteit van zorg voor ouder en kind verder geoptimaliseerd en wordt eerder ingespeeld op risicosignalen.

Netwerkbijeenkomsten en bijvoorbeeld gezamenlijk kansen pakken in de samenwerking met huisartsen en ziekenhuizen (m.n. POP-poli's) dragen hieraan bij.

GGDrU is in beweging en de JGZ beweegt mee

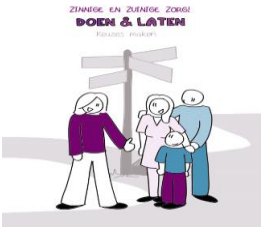

Alle JGZ-managers participeren in het GGDrU-brede leiderschaps- en organisatie-ontwikkelingstraject. We groeien toe naar nieuwe vormen van eigentijds en in meer verbinding samenwerken, waarvan de eerste opbrengsten al in 2017 zichtbaar zijn. Ruimte maken voor innovatie door in ons werk dingen anders of níet meer te doen ("zinvol doen én laten") moeten ook opbrengsten gaan geven in verminderde werkdruk en ziekteverzuim. Steeds harder (over)werken of extra menskracht inhuren is *niet* de oplossing. Kiezen en loslaten van het oude *wél*. We zijn gestart met vernieuwing van onze inzet op het basis- en voortgezet onderwijs; meer afgestemd op ouder en kind van deze tijd en meer in verbinding met scholen en ketenpartners.
We groeien naar meer zelforganisatie in de uitvoerende JGZ-teams. Werken vanuit de nieuwe GGDrU-kernwaarden is daarbij de steeds basis. We zijn zichtbaar, onafhankelijk, eigentijds, verbindend en alert.

In 2017 is veel inzet geleverd in het voorbereidende traject op weg naar het nieuwe Digitaal Dossier (DD) JGZ op weg naar GGD-dossier en heeft de toestroom van statushouders in gemeenten ons intensief beziggehouden. Hierover volgt verderop nadere toelichting.

B. Wat heeft JGZ gedaan?

Per kwadrant van de productenmatrix is hierna weergegeven wat JGZ daarvoor in 2016 heeft gedaan.

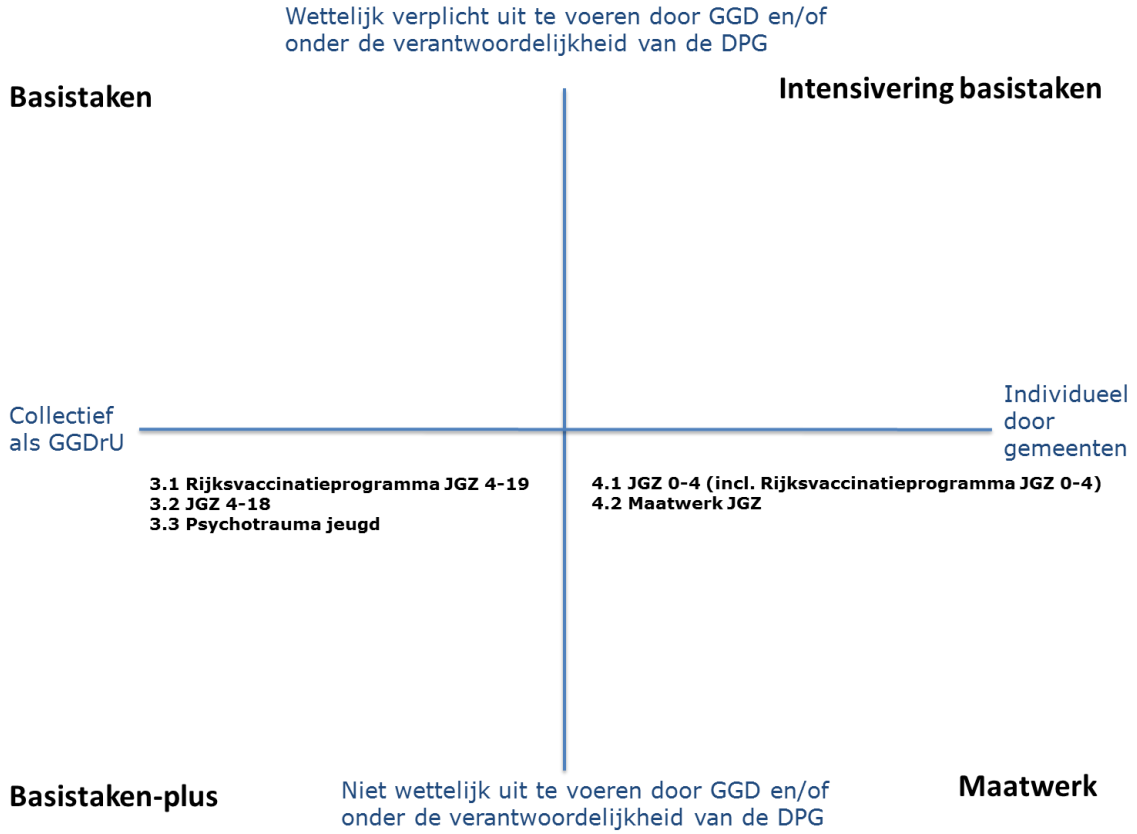

NB: bovenstaande productenmatrix is de formele weergave van de verdeling van de JGZ-taken over de kwadranten; per 1-1-18 verschuift het JGZ 0-4 deel (excl maatwerk) naar het collectief. De verantwoording van 2017 is (afgestemd op de bestuurlijke behoefte) reeds in lijn met deze verschuiving.

I. JGZ: Basistaken

Niet van toepassing.

II. JGZ: Intensivering basistaken

Niet van toepassing.

III / IV . JGZ: Basistaken-plus en maatwerk

De JGZ heeft de gezondheid en de ontwikkeling van alle kinderen in beeld.

In 2017 waren er 206.182 kinderen "in beeld", Het aantal kinderen dat "in zorg" is bij GGDrU is hoger, namelijk 220.232.

Leeftijd	Aantal kinderen in beeld	Aantal kinderen in zorg
0-6- mnd	4.333	4.468
6-12 mnd	4.885	5.118
1-4 jaar	30.539	32.150
4-12 jaar	90.493	93.568
12-18 jaar	75.932	84.928
Totaal	**206.182**	**220.232**

In reguliere contactmomenten -of op indicatie- volgen we systematisch de lichamelijke, psychosociale en cognitieve ontwikkeling van kinderen en jongeren. We beoordelen de ontwikkeling in relatie tot de sociale, pedagogische en fysieke omgeving van de kinderen en jongeren en het gezin waarin ze opgroeien. We geven advies, begeleiden, ondersteunen en stellen gerust.

In 2017 hebben 153.804 reguliere contactmomenten plaatsgevonden. Dit aantal ligt lager dan in 2016. Dit wordt voor het merendeel verklaard door het vervallen van de standaard contactmomenten op 7,5 maanden en 9 maanden. Hiervoor in de plaats zijn andere type activiteiten gekomen zoals mailen en chatten (zie 'De JGZ normaliseert en versterkt de kracht van ouders en jongeren' voor meer informatie). Verdiepende cijfers op thema of doelgroep zijn per gemeente beschikbaar in de atlas op onze website: www.ggdru.nl/gemeenten/ggdatlas.html. Deze kan gedurende het hele jaar worden geraadpleegd.

Aantal Contactmomenten 2017					
Categorie	Regulier	Speciaal onderwijs	Op indicatie (COI's)	Telefonisch Spreekuur	Inloop Spreekuur
Zuigeling	75.688	1.459	5.412	6.888	9.735
Peuter	40.240		9.843		
Basisschoolkind	20.573		13.814		
Puber	17.303				
Totaal	**153.804**	**1.459**	**29.069**	**6.888**	**9.735**

In het kader van het Rijksvaccinatieprogramma zijn er in 2017 99.000 vaccinaties uitgevoerd bij zuigelingen en peuters. Er zijn 29.000 vaccinaties verstrekt aan 9- en 13-jarigen.

Categorie	Type	Aantal vaccinaties
Zuigeling / peuter	Hielprikken + vaccinaties 0-4	99.000
Basisschoolkind / Puber	Vaccinaties 9+13 jarigen	29.000
Totaal		**128.000**

De bereikpercentages liggen in 2017 in de lijn van de ambitie die de JGZ nastreeft, namelijk 95% voor de zuigelingen- en peuterleeftijd en 90% voor de schoolgaande jeugd.

Leeftijd	Bereik
0-1 jaar: 4e tot 7e dag*	81,6%
0-1 jaar: 2 wkn tm 6 mnd	95,2%
0-1 jaar: 6 tm 11 mnd)	94,7%
1-4 jaar	96,9%
4-12 jaar	95,6%
12-18 jaar	87,2%
Totaal *Lager bereikcijfer i.v.m. ziekenhuisopnames kind	**91,8%**

Neonatale screening; gehoorscreening en hielprikken
De gehoorscreeningresultaten vallen ruim binnen de norm. Voornaamste reden voor niet tijdige screening is langdurige ziekenhuisopname van het pasgeboren kind.

Gehoorscreening	Aantal kinderen gescreend	Aantal kinderen te laat gescreend	Aantal kinderen tijdig gescreend	Resultaat 2017	Signaal-waarde
1e screening	9329	26	9303	99,7%	97%
2e screening	412	4	408	99,0%	95%
3e screening	109	2	107	98,2%	95%

De ketentijdigheidsrapportage Neotale Hielprik Screening NHS 2017 van het RIVM inzake de tijdigheid van de hielprikken wordt elk jaar niet eerder dan maart ontvangen en is daarmee niet tijdig beschikbaar voor het jaarverslag 2017. Gezien het feit dat de hielprik en de gehoorscreening tegelijkertijd worden afgenomen, kan worden gesteld dat de hielpriskscreening dezelfde resultaten qua tijdigheid laat zien als deze in combinatie met de gehoorscreening wordt gedaan.

Naar aanleiding van een advies van de Gezondheidsraad is door het ministerie van VWS besloten om de hielprik met veertien aandoeningen uit te breiden. De uitbreiding wordt gefaseerd doorgevoerd.
In 2017 zijn de eerste twee van de veertien aandoeningen toegevoegd aan het programma. De screeners worden onder andere hiervoor extra geschoold op gespreksvoering tijdens het screeningshuisbezoek.

JGZ normaliseert en versterkt de kracht van ouders en jongeren

Preventie-agenda
Onze missie is dat alle kinderen veilig en gezond opgroeien. JGZ richt zich, samen met andere spelers in het sociale (jeugd)domein op versterken van ouderschap, hechting, weerbaarheid en gezondheid.

Er is in 2017 geïnvesteerd in het thema Ouderschap, met als doel: sterke ouders, veerkrachtige kinderen. JGZ experimenteert bijv. met het bieden van Centering Parenting (CPa), als vervolg op het concept Centering Pregnancy binnen veel verloskundige praktijken. Groepsbijeenkomsten vervangen de traditionele één-op-één contactmomenten bij de JGZ. In vergelijking met individuele zorg biedt dit meer ruimte en tijd om naast fysieke gezondheid van het kind, sociaal welbevinden van kind en gezin expliciet aan de orde te laten komen. CPa sluit aan bij flexibilisering van de JGZ en wensen van ouders, versterkt eigen kracht van ouders en ondersteunt de vorming van netwerken van ouders. Daarnaast sluit het aan bij transformatiedoelstellingen: ontzorgen, normaliseren en zonodig medicalisering tegengaan. TNO onderzoekt in 2017 en 2018 de inpasbaarheid (inhoudelijk, financieel) van CPa binnen JGZ.

E-team, E-zines en website
Het geven van informatie en advies is van oudsher een kernfunctie van de JGZ. Meer dan ooit transformeren wij het uitvoeren van die taak naar de eisen en wensen van deze tijd. Dit betekent: via een eigentijds, digitaal, medium, laagdrempelig bereikbaar en afgestemd op de behoeften van de ouders. Het nieuwe Landelijk Professioneel Kader (LPK) vraagt van JGZ-professionals te werken met een flexibel aanbod aan ouders en kinderen. Doen wat nodig is en afgestemd op de behoeften van dat moment. Dus niet voor iedereen hetzelfde, maar voor iedereen zoveel mogelijk het goede doen. Contact kan nog steeds face-to-face, maar in toenemende mate ook digitaal.

Er is een E-team opgericht, die zich in 2017 volop heeft ingezet op chatten. We maken onderscheid in:
- De chat 0-4 jaar (JGZ Ouderchat) is een samenwerking met GGD Amsterdam voor ouders.
- De chat 12-18 (Jouw GGD) is een landelijke chat voor jongeren waarin GGDrU participeert.

JGZ Ouderchat:
In samenwerking met GGD Amsterdam is GGDrU eind 2016 gestart met de JGZ Ouderchat, waar ouders terecht kunnen voor alle vragen met betrekking tot het opgroeien en opvoeden van hun kind in de leeftijd van 0-4 jaar.
De JGZ Ouderchat is gegroeid van ongeveer 150 chats per maand eind 2016 naar ruim 800 chats per maand eind 2017. De chat wordt bemensd door jeugdverpleegkundigen; hun aantal is toegenomen van 8 naar 22 en de chat is inmiddels 5 werkdagen van 08.30 tot 17.00 uur bereikbaar. Vanaf 2018 is de JGZ Ouderchat geen pilot meer, maar een vast product van GGDrU.

Jouw GGD:
Voor de doelgroep 12 tot 18 jaar wordt steeds meer gebruik gemaakt van de website Jouw GGDcheck, met bijbehorende chat, forum, Facebookpagina, twitter en films. Jongeren in onze regio zochten in 2017 vooral naar informatie op de thema's: Gezondheid, Drugs/Roken, Seks.

Cijfers van gebruik in regio Utrecht 2017:

- 25.693 unieke bezoekers (landelijk 418.000)
- 1.166 geopende chats
- 75 e-mailberichten
- 49 forumberichten
- 1.290 contacten.

E-zines

In het traject naar flexibilisering van onze contactmomenten zijn eerder vernieuwingen doorgevoerd, waaronder het ontwikkelen van het magazine Hapjes en Stapjes. Dit informatieve magazine, dat werd uitgedeeld bij het contactmoment 6 maanden en bij 9 maanden, is in 2017 volledig gedigitaliseerd. Er zijn ook 11 nieuwe informatieve E-zines "In de groei" ontwikkeld, die vanaf het moment dat het kind 1 jaar is, elk half jaar digitaal aan ouders worden verstuurd. De GGDrU-website is geheel vernieuwd; op de pagina 'mijn kind' hebben ouders nu gemakkelijk toegang tot gedigitaliseerde folders. Het aantal papieren folders is afgenomen.

JGZ signaleert samen met anderen problemen en behoeften en schakelt tijdig extra hulp in.

Onze **Meerjaren-agenda Preventie Kindermishandeling** kreeg in 2016 en 2017 stevig gestalte. Per jaar zijn in Nederland 119.000 kinderen slachtoffer van mishandeling (in onze regio 6.200) en dat moet stoppen. Voor 499 kinderen is in 2017 door JGZ de meldcode gestart óf is een informatieverzoek van Samen Veilig Midden-Nederland (SVMN) geregistreerd.

- Er is veel geïnvesteerd in deskundigheidsbevordering:
  - 231 Jeugdartsen en Jeugdverpleegkundigen volgden de scholing 'Zijn de kinderen veilig? Durf in gesprek te gaan'.
  - Alle 52 nieuwe Jeugdartsen en Jeugdverpleegkundigen binnen GGDrU zijn extra getraind op de thema's Privacy, verwijsindex en meldcode (oktober 2016 en april

2017) en hebben toegang tot de Augeo Academy (bijvoorbeeld cursus Wet meldcode).
  - 146 jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen 0-12 hebben de e-learning Preventie Shaken Baby Syndroom gevolgd.
  - 8 professionals volgden de Masterclass "Gewoon doen – Jij maakt het verschil" en verspreiden hun kennis over voorkomen handelingsverlegenheid via het "train-de-trainer-principe".
- GGD-aandachtsfunctionarissen sluiten aan bij regio overleggen voor aandachts-functionarissen Huiselijk Geweld (HG) en Kinder Mishandeling (KM) o.l.v. Veilig Thuis gericht op deskundigheidsbevordering, uitwisselen kennis en ervaring.
- In de zomer is een informatieve mailing over preventie Vrouwelijke Genitale Verminking (VGV) verzonden aan kinderopvang, scholen en dit jaar voor het eerst aan sociaal (wijk)teams.

- Het interne protocol meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling is herzien conform eisen LVAK; GGDrU het Keurmerk meldcode van de LVAK kan aanvragen)
- Bij gemeenten agendeerden we de checklist preventie Kindermishandeling.

Voor **ziekteverzuim** op school is in 2017 extra inzet gepleegd door JGZ-professionals. Naast gezondheidsklachten spelen soms ook achterliggende psychosociale problemen een rol bij het ziekmelden. Schoolverzuim kan een voorbode zijn van voortijdig schoolverlaten. Ook op de basisschool zijn er leerlingen die langdurig en/of frequent verzuimen door ziekte. De jeugdarts kan een rol spelen dit te voorkomen of terug te dringen door vroegtijdige signalering en adequate sociaal medische begeleiding. Zo is deze ambitie in gemeenten opgenomen in diverse LEA's (Lokale Educatieve Agenda). In 2017 is een Toolkit Ziekteverzuim Basisonderwijs gemaakt, die ingezet wordt bij IB-gesprekken (Interne Begeleider) op de basisscholen of te bespreken met leerplichtambtenaren. In 2017 is voor 60 kinderen medische begeleiding door de jeugdarts ingezet. Dit is een lichte stijgende lijn ten opzichte van 2016.

Ieder kind moet erbij kunnen horen. Voor 1 op de 8 kinderen in ons land is dat helaas niet zo vanzelfsprekend. Zij groeien op in armoede. Armoede kan kinderen op verschillende manieren in hun ontwikkeling en kansen beperken.
Het signaleren van **armoedeproblematiek in gezinnen** is een speerpunt van JGZ-professionals. Het begint bij de signalering tijdens de reguliere contactmomenten: is geldgebrek in het gezin een mogelijke barrière voor de gezonde ontwikkeling van het kind? Vervolgcontact en toeleiding naar bijvoorbeeld de gemeentelijke dienst Sociale Zaken draagt bij aan het vergroten van de kansen, mogelijkheden en gezondheid van het kind. In 2017 hebben 299 interventies (begeleidende gesprekken, verbinden met ketenpartners etc). plaatsgevonden voor 149 kinderen.

JGZ bijdrage aan beleidsinformatie en advies aan gemeenten en andere professionals

Adviesnota en regiocoördinator Preventie Kindermishandeling

In Utrecht-West is op verzoek van de gezamenlijke gemeenten bijgedragen aan een breed adviestraject rondom het thema Preventie Kindermishandeling. Ketenpartners binnen en buiten de gemeente vinden het belangrijk om hier meer aandacht voor te hebben, maar samenhang en focus ontbrak. Op basis van een aantal gezamenlijke bijeenkomsten is een adviesnota voor de aanpak van het thema Preventie Kindermishandeling opgesteld. Daarin is o.a. voorgesteld om voor de vijf betrokken gemeenten gezamenlijk een beleidsadviseur preventie kinder-mishandeling aan te stellen.

Ook JGZ werkt nauw samen met gemeenten en andere partners

Voor elk kind een passende onderwijsplek; terugdringen van aantal thuiszitters

In samenwerking met gemeenten, leerplicht, samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs en lokale jeugdteams zijn in de diverse regio's afspraken (ontwikkelagenda's) gemaakt om het aantal thuiszitters terug te dringen en in samenhang preventieve activiteiten te ontplooien om nieuwe thuiszitters te voorkomen. De preventieve inzet van de JGZ bij ziekteverzuim, thuiszitters en vrijstelling leerplicht vormen een belangrijke bijdrage in deze keten.

Convenant Verwijsindex

De 15 gemeenten in de subregio's Lekstroom, Utrecht West en Utrecht Zuidoost hebben het gebruik en bevorderen van de verwijsindex (gemeentelijke opdracht) gezamenlijk als maatwerktaak belegd bij GGDrU. GGDrU is in opdracht van deze 15 gemeenten zogenaamd 'Convenantbeheerder verwijsindex'. Het bestaande convenant is in 2017 aangepast vanwege de toevoeging van de gezinsfunctionaliteit in de Jeugdwet en de decentrale organisatie van de zorg voor de jeugd in de Jeugdwet door de gemeenten. Daarnaast heeft de Verwijsindex op diverse manieren ontwikkelingen doorgemaakt (zoals meer nadruk op daadwerkelijke vroegsignalering, laagdrempelige terminologie en de samenhang met de meldcode en 1Gezin1Plan). De 332 aangesloten partijen (inclusief GGDrU) hebben het aangepaste Convenant Regionale Verwijsindex ondertekend of zullen dit ondertekenen. Deze partijen hebben gezamenlijk ongeveer 5.000 gebruikers in het sociale veld, die de samenwerking rond kinderen en gezinnen waarover zorgen zijn, hebben te borgen. Begin 2018 zet het provinciale symposium 'Samenwerking zichtbaar!' de Verwijsindex nog eens extra in the spotlight.

Projecten en overige

Rijksvaccinatieprogramma (RVP)

Per 1 januari 2018 wordt het rijksvaccinatieprogramma (RVP) wettelijke verankerd in Wpg (Wet Publieke Gezondheid). Van iedere organisatie wordt gevraagd informed consent/vaccinatieconsult in te voeren. Dit betekent dat meer tijd voor uitleg van het RVP, meer tijd voor vragen van ouders te beantwoorden en toestemming vragen voor uitwisseling van gegeven vaccinaties met het RIVM. Hiervoor zijn extra financiën beschikbaar gesteld die deze uitvoering mogelijk maken. In 2017 zijn de voorbereidingen

gestart om informed consent in te passen in de bestaande contactmomenten, de benodigde formatie professionals aan te passen en extra voorlichting voor meisjes van 12 jaar en hun ouders nader uit te werken.

Maatwerk
De verantwoording van het maatwerk per individuele gemeente wordt opgenomen in een separate verantwoording aan de betreffende gemeente.

C. Wat heeft JGZ gekost?

Hieronder is de gecomprimeerde productgroep-rekening weergegeven (alle bedragen x € 1.000).

Resultaat

Productgroep (x €1.000)	Realisatie 2016			Begroting 2017 oorspronkelijk			Begroting 2017 na wijziging			Realisatie 2017		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Jeugdgezondheidszorg	24.831	24.474	-357	24.456	24.456	0	25.408	25.408	0	25.680	25.278	-402
Totaal saldo van baten en lasten	24.831	24.474	-357	24.456	24.456	0	25.408	25.408	0	25.680	25.278	-402
Mutaties reserves	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	24.831	24.474	-357	24.456	24.456	0	25.408	25.408	0	25.680	25.278	-402

Voor een toelichting op de cijfers wordt verwezen naar de jaarrekening.

2.3 Productgroep 3 - Bedrijfsvoering

A. Wat heeft Bedrijfsvoering bereikt?

De productgroep Bedrijfsvoering bestaat uit de organisatieonderdelen directie (inclusief crisisorganisatie), bedrijfsondersteuning en human resources.

Human Resources (HR)

In 2017 is er een positioneringsplan gemaakt voor de afdeling HR.
In aansluiting op de ontwikkelingen in de maatschappij, de bestuurlijke opgaven en de uitdagingen in de organisatie is er een plan gemaakt voor de koers in de komende jaren. HR levert een grote bijdrage aan de organisatieontwikkeling op onder meer de volgende gebieden:

- Leiderschapsontwikkeling
- Ontwikkeling medewerkers
- Inrichting organisatie (passend bij wat context vraagt)

In 2017 zijn de HR-processen in hoge mate gedigitaliseerd. Begin 2018 worden deze in gebruik genomen door management en medewerkers.
Hierdoor is er bij de personeelsadministratie meer controle op de correcte invoer en minder handwerk nodig. Voor de organisatie scheelt dit ook handmatige werkzaamheden bij de invoer en controle. Hierdoor is er een efficiencyslag mogelijk.

Inkoop & aanbesteding

In 2017 is intern een nieuwe spend-analyse opgesteld op basis van de exploitatiegegevens over 2016 en daarbij de inkoopkalender uit 2015 geactualiseerd.
In 2017 zijn de volgende aanbestedingen gerealiseerd:

- aanbesteding bedrijfsarts (HR);
- aanbesteding vaccins (REI) i.s.m. andere GGD'en;
- aanbesteding inhuur inkoopbegeleiding en
- aanbesteding Strategisch Huisvestingsplan.

Daarnaast zijn in 2017 de volgende aanbestedingen opgestart en vinden afronding in 2018:

- aanbesteding verzekeringen;
- aanbesteding Post en Koeriersdiensten en
- aanbesteding Drukwerk.

Verhuizingen

Het jaar 2017 is het jaar van diverse verhuizingen geweest. Gedurende het gehele jaar hebben deze verhuizingen (met name Consultatiebureau CB-locaties) plaatsgevonden in samenwerking met verschillende gemeenten. Onderstaand is er overzicht per maand opgenomen:

- Januari 2017 – tijdelijke verhuizing regiokantoor GGDrU van Utrechtseweg 12 naar Zonnehof 10 in Amersfoort;
- April 2017 – verhuizing CB-locatie in Bunschoten naar nieuw Gezondheidscentrum;
- April 2017 – verhuizing CB-locatie in Houten naar vernieuwde locatie in de Bibliotheek;
- Juni 2017 – verhuizing van regiokantoor en diverse taakvelden naar Utrechtseweg 3 vanuit Zonnehof 10 te Amersfoort;

- Augustus 2017 – verhuizing CB-locatie in Kamerik en het regiokantoor Woerden aan de Van Loonstraat naar Polanerbaan in Woerden. In Kamerik is een inloopspreekuur in een kinderdagverblijf gerealiseerd.
- Oktober 2017 – verhuizing CB-locatie in Renswoude;
- Oktober 2017 – verhuizing CB-locatie in IJsselstein;
- December 2017 – tijdelijke verhuizing CB-locatie in Eemnes naar Laren;
- December 2017 – verhuizing CB-locatie in Montfoort

Klachten
In 2017 zijn er 69 klachten ontvangen tegenover 68 in 2016:

Maand	**2016**	**2017**
Jan	6	12
Feb	3	9
Mrt	13	4
Apr	6	1
Mei	7	6
Jun	7	8
Jul	3	6
Aug	4	6
Sep	4	6
Okt	5	4
Nov	5	6
Dec	5	1
Totaal	**68**	**69**

Van de 69 klachten in 2017 hadden er 42 betrekking op de Jeugdgezondheidzorg ofwel 61%. De belangrijkste oorzaken van de klachten over de JGZ waren:
- Ontevredenheid over handelen/attitude arts
- Niet nakomen afspraken hulptoezegging
- Communicatie over wijziging afspraak
- Privacy
- Niet toedienen juiste vaccinatie
- CB-locatie klacht
- Wachttijden

Reizigersadvies ontving 22 klachten (32% van het totaal). Deze klachten gingen voornamelijk over:
- Kosten voor vaccinatie
- Wachttijd
- Advies over consult
- Niet toedienen van het juiste vaccin

De resterende 7% van de klachten (5 stuks) hadden betrekking op MMK, Toezicht, AZC en SOA.

Alle klachten zijn volgens procedure opgevolgd en klagers waarderen het dat klachten serieus genomen worden en dat er snel contact wordt opgenomen door managers, teamleiders en klachtencoördinator.

FONA-meldingen (Fouten, Ongevallen, Near Accidents)
In 2017 zijn er 79 FONA-meldingen geweest. In 2016 waren dat er 84, in 2015 45 en in 2014 59. Het lijkt er daarmee op dat het aantal meldingen stabiliseert op circa 80 per jaar. Het grootste deel (62%) van de 79 meldingen in 2017 gaat over de Jeugdgezondheidzorg; 25% betreft reizigersadvisering. De resterende 13% gaat over IZB, OGGZ, MMK, Beheer, TBC en forensische geneeskunde.

De belangrijkste oorzaak (53%) van de FONA-meldingen in 2017 betreft de zogenaamde menselijke verificatie (veelal het niet toedienen van het juiste vaccin). Belangrijk aandachtspunt is dat er in 2017 8 meldingen zijn geweest waarbij er sprake was van een (bijna) ongeval door een onveilige ruimte/onveilig materiaalgebruik.
We constateren dat medewerkers steeds beter bekend raken met het melden van onveiligheid in materiaal of ruimte.
Het traject van een melding is zo ingericht dat een advies van de FONA-commissie over een melding altijd wordt teruggekoppeld aan melders, managers en zo nodig proceseigenaren. Er worden per afdeling/sectie intervisiebijeenkomsten rondom de meldingen georganiseerd. De belangrijkste meldingen die acties ter verbetering behoeven, worden bijgehouden. Dit zijn repeterende meldingen of meldingen met een grote impact. De verbeteracties die worden geformuleerd, worden gevolgd via de Plan Do Check Act (PDCA-)cyclus. In 2017 betrof het 10 meldingen die op deze wijze werden gevolgd. Aandachtspunt vanuit de FONA-meldingen voor 2018 is informatieveiligheid. In 2017 is al veel aandacht besteed aan veilig mailen van privacygevoelige informatie.

Informatisering & automatisering (I&A)
Het jaar 2017 heeft voor I&A vooral in het teken gestaan van het programma 'Basis op Orde' waarbij veel energie is gestoken in het ontwikkelen en uitwerken van de programma's van eisen en architectuurplan voor een nieuwe ICT-infrastructuur voor GGDrU passend binnen de nieuwe begroting en het ombuigingsplan. Met de goedkeuring op deze plannen zijn in de tweede helft van 2017 aanbestedingstrajecten voorbereid, die begin januari 2018 zullen worden gepubliceerd. Daarnaast is in 2017 tijd geïnvesteerd in de verdere professionalisering van het team door het introduceren van Information Technology Infrastructure Library (ITIL)-procedures in de werkwijze van I&A. Ook worden de producten en diensten van het team uitgeschreven en digitaal ontsloten voor de medewerkers van GGDrU en wordt het applicatielandschap geplot op de Publieke gezondheid Referentie Architectuur (PURA) (architectuur voor de GGD-en).

In kaart is gebracht welke stappen GGDrU moet nemen om in het kader van informatieveiligheid 'AVG-proof' te worden en op welke wijze dit organisatorisch ingebed moet worden. Het uitvoeren van deze stappen is eind 2017 voorbereid. Ze worden begin 2018 uitgevoerd. Sinds de start van 2017 is er een digitaal meldsysteem ingericht en in gebruik voor het melden van datalekken.

Verder heeft I&A in 2017 input en capaciteit geleverd voor het project DDJGZ / GGD-dossier en de aanschaf van een nieuw planningsysteem. Om meer grip te krijgen op projecten is gestart met de methodiek van projectporfoliomanagement. Dit heeft onder

andere geresulteerd in het opstellen van een projectenkalender en het inregelen van capaciteitsmanagement.

Voor zowel vaste als mobiele telecommunicatie en datalijnen heeft GGDrU zich aangemeld bij het KING/VNG-initiatief voor een gezamenlijke aanbesteding. Deze aanbestedingen hebben vertraging gekend en zijn eind 2017 door VNG gegund. Begin 2018 zal GGDrU de overstap maken naar de nieuwe aanbieders en daarmee een forse besparing realiseren (onderdeel van het ombuigingsplan).

Datalekken
In 2017 hebben er zich binnen GGDrU geen datalekken voorgedaan, die meldingsplichtig waren bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Wel zijn er via de interne meldprocedure 5 meldingen ontvangen die zijn geclassificeerd als beveiligingslek. Op al deze meldingen zijn maatregelen getroffen van zowel technische als organisatorische aard. Verder zijn aan de hand van deze meldingen de veiligheidseisen voor de nieuwe infrastructuur, die in 2018 wordt uitgerold, nader aangescherpt. Daarnaast is GGDrU in twee gevallen als betrokkene geïnformeerd als gevolg van een datalek bij een ketenpartner.

B. Wat heeft Bedrijfsvoering daarvoor gedaan?

Leiding, aansturing en ontwikkeling	
Beoogd resultaat	**Gerealiseerd resultaat**
Een efficiënt functionerende en zich op basis van een gedragen visie doorontwikkelende organisatie, waarin wordt gestuurd volgens duidelijke procedures en richtlijnen, op integer personeelsmanagement, op integriteit van handelen, en op kwaliteitsmanagement.	In 2017 is er hard gewerkt aan organisatieontwikkeling. Het verhaal van GGDrU is gemaakt samen met verschillende interne en externe stakeholders. Donderdag 21 september jl. vond het GGDrU festival plaats. Een feestelijke bijeenkomst waar we elkaar hebben ontmoet en inspirerende workshops hebben gevolgd. Tijdens dit samenzijn is “Het verhaal van GGD regio Utrecht” met alle medewerkers gedeeld en besproken. Een mooie stap in het traject GGD regio Utrecht in beweging! Op basis van de ontwikkelingen is een organisatiebreed leiderschapsprogramma gestart. Hierin worden de leidinggevenden verder geëquipeerd op dit vakgebied in aansluiting op wat de context nu vraagt. Ook is de basis gelegd voor een aanpassing van de inrichting van de organisatie. In aansluiting op de bestuurlijke opgaven, extern meer zichtbaar en intern meer cohesie, is er een ontwikkeltraject gestart waarin de organisatie haar inrichting in de komende jaren aanpast naar een meer dienende en toekomstbestendige structuur.

Secretaris bestuur	
Beoogd resultaat	**Gerealiseerd resultaat**
Goed voorbereide bestuurlijke besluitvorming en kwalitatief hoogwaardige adviesondersteuning van de bestuurlijke besluitvorming.	Het algemeen bestuur vergaderde vijf maal in 2017. Daarnaast vond op 5 oktober een succesvolle bestuurs-conferentie plaats, tijdens deze conferentie werd vooruitge-keken naar de volgende bestuursperiode. Het dagelijks bestuur kwam zeven keer bijeen. De DPG bezocht in 2017 vrijwel alle wethouders volksgezond-heid / leden van het algemeen bestuur individueel om te horen wat er goed gaat en wat er beter kan. Tevens bezocht de DPG vrijwel alle burgemeesters van onze regio in het kader van de ondersteuning van GGDrU en GHOR/VRU bij crises en rampen met een gezondheidskundig aspect en de acute opgeschaalde zorg. De DPG gaf, op verzoek van de raad, in verschillende gemeenteraden toelichting over de kaderbrief, begroting, ontwikkelingen rond het digitaal dossier of over de GGD in zijn algemeenheid. De bestuurlijke ondersteuning vanuit de ambtelijke organisatie vond naar tevredenheid van het bestuur plaats.

Control	
Beoogd resultaat	**Gerealiseerd resultaat**
Een effectieve en efficiënte sturing en beheersing van de organisatie, evenals optimale transparantie in de bedrijfsvoering en informatievoorziening naar alle niveaus in de organisatie.	*Jaarstukken 2016 en begroting 2018* De jaarstukken 2016 en de begroting 2018 van GGDrU zijn in het algemeen bestuur van 29 juni 2017 behandeld en vastgesteld. De begroting 2018 is opgesteld conform de wijzigig op het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). In deze begroting heeft GGDrU een eerste stap gezet naar meer outputgerichtheid. *Notitie financiële bewegingen bij GGDrU* In de vergadering van het algemeen bestuur van 30 maart 2017 is een notitie vastgesteld waarin de financiële bewegingen (inclusief herverdeeleffecten tussen gemeenten) als gevolg van het ontschotten van de Jeugdgezondheidstaken voor 0-4 en 4-18 jaar, de wijziging van de financiering van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) en de geactualiseerde overheadmethodiek. Deze effecten zijn meegenomen in de begroting 2018. Vanwege het feit dat de gewijzigde financiering van het RVP een jaar is uitgesteld, is dit weer via een begrotingswijziging 2018-1 in 2017 gecorrigeerd. *Begrotingswijziging 2017-1* Voor het verslagjaar 2017 is één begrotingswijziging opgesteld, die in de vergadering van het algemeen bestuur van 7 december 2017 is vastgesteld. *P&C-cyclus* GGDrU heeft in 2017 een bestuurlijke vier- en een achtmaands rapportage uitgebracht.

	Accountant(srapportage) GGDrU is op het aanbod van Deloitte Accountants ingegaan om per 1 januari 2017 voor de duur van twee jaar over te stappen naar het accountantskantoor Public Sector Accountants (PSA). PSA heeft in het najaar van 2017 een managementletter uitgebracht. Constatering is dat GGDrU feitelijk de basis op orde heeft, maar nog verbeteringen kan behalen in onder meer de verdere doorontwikkeling van de verbijzonderde interne controle (VIC), het opnemen van prestatieverklaringen bij leveringen en de IT-omgeving.

HR/Bedrijfsondersteuning	
Beoogd resultaat	**Gerealiseerd resultaat**
Een optimale ondersteuning van de directie en het management voor de taken HR, financiën, I&A, DIV en FZ.	De leidinggevenden zijn ondersteund in de behoeftestelling om hun werkzaamheden adequaat te kunnen uitvoeren. Medewerkers krijgen voldoende mogelijkheid om hun vragen te adresseren en worden ook binnen aanvaardbare termijn afgewikkeld.

C. Wat heeft Bedrijfsvoering gekost?

Hieronder is de gecomprimeerde productgroep-rekening weergegeven (alle bedragen x € 1.000).

Resultaat:

Productgroep (x €1.000)	Realisatie 2016			Begroting 2017 oorspronkelijk			Begroting 2017 na wijziging			Realisatie 2017		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Bedrijfsvoering	701	619	-82	667	250	-417	265	341	76	202	415	213
Totaal saldo van baten en lasten	701	619	-82	667	250	-417	265	341	76	202	415	213
Mutaties reserves		418	418		417	417	500	424	-76	500	424	-76
Resultaat	701	1.037	336	667	667	0	765	765	0	702	839	137

Voor een toelichting op de cijfers wordt verwezen naar de jaarrekening.

2.4 Productgroep 4 - Projecten en bijzondere activiteiten

A. Wat is binnen deze productgroep bereikt?

De productgroep projecten en bijzondere activiteiten heeft tot doel alle projecten en bijzondere activiteiten die in GGDrU bij één van de andere productgroepen zijn ondergebracht, bedrijfsvoeringtechnisch goed en juist te kunnen beheersen.

Binnen deze productgroep vallen de volgende producten:

- **Digitaal Dossier Jeugdgezondheidszorg (DD JGZ) op weg naar het GGD-dossier**

Samen met GGD Twente en GGD Hollands Noorden is GGDrU heel 2017 bezig geweest met de voorbereidingen en de Europese aanbesteding voor het nieuwe Digitaal Dossier (DD) JGZ op weg naar het GGD Dossier. Eind 2017 is uit een aantal geselecteerde leveranciers de definitieve gunning bekend gemaakt voor de bouw van het nieuwe DD JGZ in 2018. Met de gekozen leverancier en een grote groep professionals zal intensief worden gebouwd aan een robuust en eigentijds nieuw DD JGZ. Het implementatieplan wordt voorbereid.

- **Soa Sense**

Gemeenten zijn volgens de Wet Publieke Gezondheid verantwoordelijk voor de collectieve preventie van soa in risicogroepen. De rijksoverheid vult de WPG-taken aan met een extra stimulans voor het verbeteren van de seksuele gezondheid in Nederland, inclusief de soa-bestrijding. De subsidieregeling Aanvullende Seksuele Gezondheid (ASG) van het Ministerie van VWS biedt ruimte aan de GGD om mensen uit risicogroepen anoniem en gratis te testen en te behandelen op soa en maakt het mogelijk dat jongeren tot en met 24 jaar naar anonieme en gratis GGD-spreekuren (Sense) over seksualiteit kunnen gaan.
In de regio Utrecht zijn de verschillende delen van de ASG-regeling verdeeld over drie organisaties. In de loop van 2017 is er een start gemaakt om deze delen te integreren in een Centrum voor Seksuele Gezondheid (CSG) met gehele aansturing vanuit GGDrU. In 2018 zal dit worden gerealiseerd.

B. Wat hebben we daarvoor gedaan?

DD JGZ		
Taken	**Beoogd resultaat**	**Gerealiseerd resultaat**
Het ter beschikking stellen van een centraal registratiesysteem voor JGZ cliënten zodat planning kan plaatsvinden en alle contacten geregistreerd kunnen worden	Het DD JGZ voldoet aan contractbepalingen en het Service Level Agreement, die met de leverancier zijn overeengekomen. De functionaliteit van het DD JGZ is aangepast aan de eisen en wensen van de gebruikers. De inrichting en inhoud van het DD JGZ is up to date.	Hiervoor wordt verwezen naar 1.2 ontwikkelingen in 2017 onderdeel Aambesteding DD JGZ.

Soa Sense		
Taken	**Beoogd resultaat**	**Gerealiseerd resultaat**
Testen, behandelen en bron- en contactopsporing van soa op poliklinieken.	Mensen met een soa worden zo snel mogelijk gevonden en behandeld, zodat de verspreiding van soa wordt tegengegaan.	Hiervoor wordt verwezen naar de onderdelen 1.5, 3.1 en 4.5
Voorlichting over seksuele gezondheid	Jongeren en risicogroepen ontvangen seksuele voorlichting, zodat zij een gezonde seksuele relatie ontwikkelen waardoor seksueel misbruik wordt voorkomen. Zij krijgen voorlichting over voorbehoedsmiddelen / mogelijkheden en soa, waardoor ongewenste zwangerschappen en soa worden voorkomen.	

C. Wat heeft dat gekost?

Hieronder is de gecomprimeerde productgroep-rekening weergegeven (alle bedragen x € 1.000).

Resultaat

Productgroep (x €1.000)	Realisatie 2016			Begroting 2017 oorspronkelijk			Begroting 2017 na wijziging			Realisatie 2017		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Projecten & bijzondere activiteiten	2.707	2.259	-448	2.193	2.193	0	2.573	2.223	-350	2.441	2.261	-180
Totaal saldo van baten en lasten	2.707	2.259	-448	2.193	2.193	0	2.573	2.223	-350	2.441	2.261	-180
Mutaties reserves	0	173	173	0	0	0	0	350	350	0	50	50
Resultaat	2.707	2.432	-275	2.193	2.193	0	2.573	2.573	0	2.441	2.311	-130

Voor een toelichting op de cijfers wordt verwezen naar de jaarrekening.

3. Paragrafen

Dit hoofdstuk bevat de in het BBV voorgeschreven paragrafen met uitzondering van lokale heffingen en grondbeleid. Deze laatste twee paragrafen zijn niet van toepassing op GGDrU.

3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De paragraaf weerstandsvermogen gaat over hoe solide de financiële huishouding van GGDrU is. Weerstandsvermogen is van belang wanneer zich financiële tegenvallers voordoen. Het weerstandsvermogen is het resultaat van de verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de risico's.

Risico-inventarisatie
In de notitie 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' (vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur op 26 maart 2015) zijn uitgangspunten opgenomen voor de uitvoering van de risico-inventarisatie. In januari 2018 heeft een actualisatie van de risico-inventarisatie plaatsgevonden. De medewerker Administratieve Organisatie en Interne Controle voert periodiek gesprekken met de betreffende managers om de risico's te actualiseren. Deze actualisatie maakt onderdeel uit van de reguliere P&C-cyclus en heeft daardoor nadrukkelijk de aandacht van GGDrU. De actualisatie leidt tot onderstaande risicokaart:

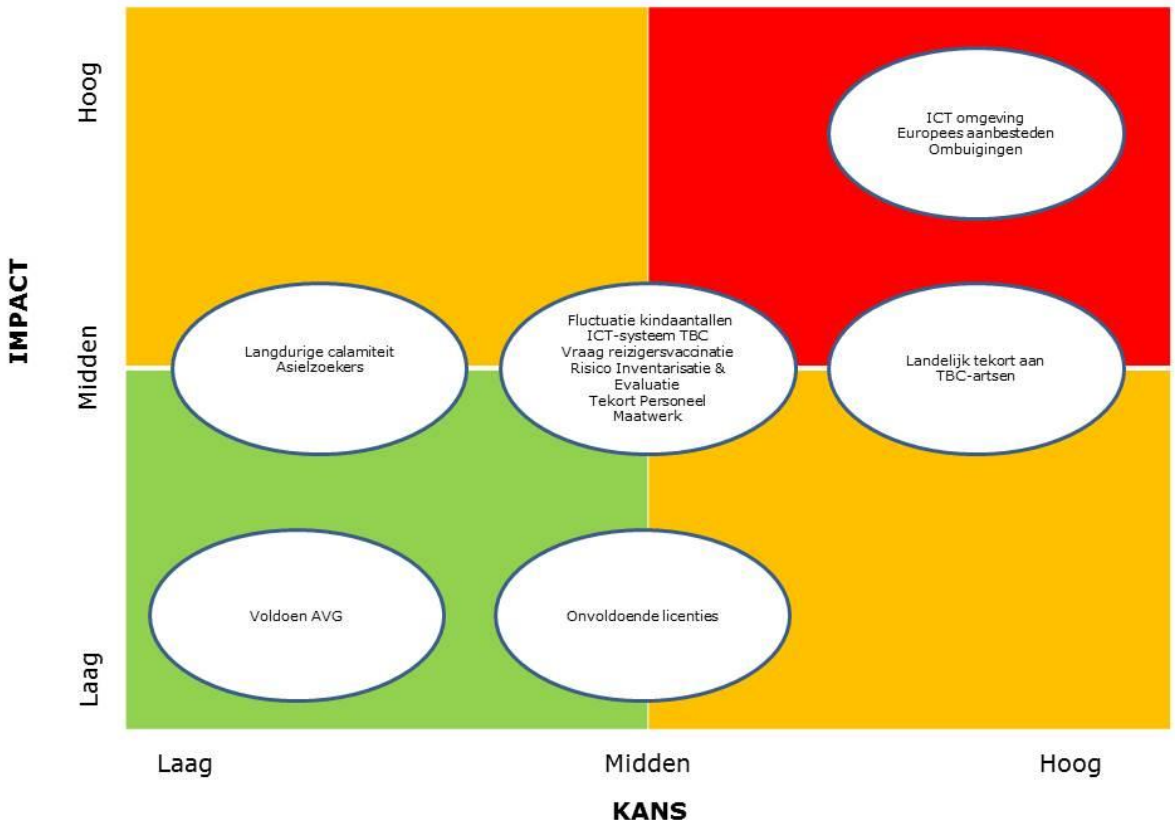

Op basis van de geactualiseerde risico-inventarisatie heeft een financiële kwantificering plaatsgevonden van de benoemde risico's. Dit leidt tot de volgende opstelling:

Nr	A. INTERNE BEDRIJFSVOERING	Oorzaak	Impact/Risicobedrag	Actiepunt	Benodigd weerstands-vermogen
A1.	Europees aanbesteden	De meeste aanbestedingen worden door zelfde mensen uitgevoerd, de aanbestedingen moeten gespreid worden.	Er wordt niet voldaan aan de aanbestedingsregels	Inkoopkalender wordt gehanteerd, nieuwe spendanalyse en intern bekendheid aanbestedingsregels.	240.000
A2.	ICT omgeving	Laag volwassenheidniveau	Mogelijke problemen mbt de ICT-omgeving	Diverse verbeteringen IT-omgeving. Intussen is de aanbesteding gestart per 30-9-2018 is de omgeving vervangen.	60.000
A3.	Onvoldoende licenties	Groei in het verleden	Als nog moeten betalen voor licenties	Voldoende licenties door aanbesteden	938
A4.	Voldoen AVG	Veranderde wetgeving	Niet voldoen aan AVG	Medewerker ingehuurd voor implementatie AVG	375
A5.	Fluctuatie kindaantallen	In 2018 financiering JGZ obv kindaantallen	Structurele lasten bij fluctuatie opbrengsten	Op te vangen door natuurlijk verloop medewerkers	30.000
A6.	Asielzoekers	Wisselende instroom van asielzoekers	Structurele lasten bij fluctuatie opbrengsten	Op te vangen door tijdelijke krachten	12.000
A7.	Vertrek TBC-artsen	Door vergrijzing gebrek aan specialistische kennis	Onvoldoende kennis werk om uitvoeren en opschalen	Landelijke samenwerking en opleiden	48.000
A8.	Vraag naar reizigersvaccinatie	Fluctuatie vraag vaccinatie	Structurele lasten bij fluctuatie opbrengsten	Aanhouden flexibele schil van medewerkers	30.000
A9.	Tekort gekwalificeerd personeel	Lastig personeel vinden	Onvoldoende capaciteit en kennis voor werk	werven en opleiden specifieke functie	30.000
					-
	B. SAMENWERKING IN DE GR				-
B1.	Ombuigingen	Intensiveringen noodzakelijk ombuiging noodzakelijk ter financiering	Ombuigingen worden niet uitgevoerd conform plan	Monitoren stand van zaken met betrekking tot ombuigingen	240.000
B2.	Maatwerk	Aansluiten behoefte gemeente en afname vraag maatwerk door gemeente	Structurele lasten bij fluctuatie opbrengsten	JGZ in 2018 obv gemeentelijke bijdrage en aanhouden flexibele schil van medewerkers	30.000
	C. EXTERNE ONTWIKKELINGEN				
C1.	Risico Inventarisatie & Evaluatie	Nog niet alle benodigde RI&E zijn uitgevoerd	Uitvoeren van werk door medewerkers GGDrU	Uitvoeren en vervolg geven aan RI&E	7.500
C2.	Langdurige calamiteit	Onvoldoende bezetting	Impact op de operaties maar op voorhand niet te kwantificeren	Er zijn afspraken met GGD's/RIVM over tijdelijke ondersteuning en gemeente zijn ook ondersteunend	12.000
					€ 740.813

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene reserve. Per 31 december 2017 bedraagt de weerstandscapaciteit € 1.273.349 (zijnde de algemene reserve van GGDrU) voor resultaattoedeling.

Benodigde weerstandscapaciteit

Op basis van de risico-inventarisatie bedraagt de benodigde weerstandscapaciteit € 740.813. De beschikbare weerstandscapaciteit is € 1.273.349. Daarmee is de verhouding (beschikbaar/nodig) 1,71. Hiermee zijn de genoemde risico's financieel afdoende afgedekt.

Kengetallen

Het BBV schrijft voor dat de financiële weerbaarheid en wendbaarheid zichtbaar wordt gemaakt aan de hand van zes kengetallen. Daarvan hebben twee kengetallen (grondexploitatie en belastingcapaciteit) geen betrekking op GGDrU. De overige vier kengetallen zijn hierna weergegeven. Per kengetal is daarna een toelichting opgenomen.

BBV kengetallen	Realisatie 2016	Begroting 2017	Realisatie 2017
Netto schuldquote	28,3%	18,5%	22,5%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	28,3%	18,5%	22,5%
Solvabiliteitsratio	15,8%	19,8%	18,9%
Kengetal structurele exploitatieruimte	-2,2%	NB	-0,1%

Netto schuldquote (inclusief gecorrigeerd voor alle leningen)
De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Volgens het BBV moeten twee ratio's worden weergegeven, te weten de 'netto schuldquote' en 'netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen'. Hoe hoger de schuld hoe hoger de netto schuldquote.

Solvabiliteitsratio
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin GGDrU in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe beter GGDrU zijn verplichtingen kan voldoen. De solvabiliteit als de verhouding tussen het eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen is hoger geworden ten opzichte van 2016. De uitkomst van de solvabiliteitsratio betekent voor GGDrU dat een deel van de vaste activa is gefinancierd met vlottende passiva en daarom de kortlopende schulden niet volledig in één keer kunnen worden betaald. Het heeft de voorkeur om vaste activa te financieren met langlopend vermogen, waardoor de liquiditeit op de korte termijn toeneemt en GGDrU makkelijker zijn kortlopende schulden kan voldoen. Bij een hoger eigen vermogen kan de ratio worden verbeterd.

Structurele exploitatieruimte
Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een neutraal of positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente van de langlopende leningen) te dekken.

3.2 Bedrijfsvoering

Deze paragraaf geeft inzicht in de ontwikkelingen en de belangrijkste realisaties op het gebied van bedrijfsvoering. De bedrijfsvoering bestaat uit alle beherende, verantwoordende en controlerende activiteiten die de organisatie in staat stellen om de voorgenomen activiteiten binnen de productgroepen en prestaties zo effectief en efficiënt mogelijk te realiseren. In deze paragraaf richten wij ons op de realisatie van zaken op het gebied van personeel en organisatie en planning & control (P&C).

<u>Crisisorganisatie</u>
In 2017 is een start gemaakt met het in de basis op orde maken van de crisisorganisatie van GGDrU. De crisisorganisatie is gebaseerd op de wettelijke taken die staan beschreven in de Wet publieke gezondheid (Wpg) en Wet veiligheidsregio (Wvr). In 2017 zijn daarom twee piketfuncties opgeleid om vanaf het laatste kwartaal op hard piket te

gaan. Hiermee is de beschikbaarheid van de Leider Psychosociale hulpverlening (PSH) en crisiscoördinator GGDrU/Hoofd Publieke Gezondheid 24/7 gegarandeerd.
Daarnaast is in 2017 een aantal activiteiten geweest voor medewerkers met een rol in de crisisorganisatie in het kader van opleiding, training en oefening. Daarnaast hebben de GGDrU en GHOR gezamenlijk een aantal opleidings-, trainings- en oefenactiviteiten (OTO) uitgevoerd om de samenwerking bij incidenten te verbeteren. Ten slotte heeft GGDrU deelgenomen aan een grootschalige ketenoefening in de regio met als thema infectieziektebestrijding (Troje).

Voor de ondersteuning van de uitvoering van crisistaken van GGDrU is een overeenkomst tussen de Veiligheidsregio Utrecht (VRU) en GGDrU gesloten. In de overeenkomst is onder andere opgenomen dat GGDrU gebruik kan maken van voorzieningen van VRU, mochten incidenten of crises daarom vragen.
In 2017 heeft GGDrU vier piketfunctionarissen beschikbaar gesteld voor GHOR-piketten, te weten Hoofd Sectie (HS) GHOR en Operationeel Directeur van Dienst GHOR.
Daarnaast heeft GGDrU een communicatieadviseur beschikbaar gesteld voor het VRU hard piket communicatieadviseur Regionaal Operationeel Team (ROT).

HKZ-certificering
GGDrU biedt aan gemeenten, klanten, instellingen, ketenpartners, relaties en personeel garantie dat geïnvesteerd wordt in een professionele organisatie waar kwaliteit en klantgerichtheid centraal staan. GGDrU werkt volgens de nieuwe HKZ-normen. GGDrU is door KIWA gecertificeerd op basis van dit nieuwe HKZ-schema. Daarmee voldoet GGDrU aan de inspectie eis op het gebied van kwaliteit.

Normenkader
GGDrU is een openbaar lichaam en dient als gemeenschappelijke regeling dezelfde verslaggevingsvoorschriften te volgen als lokale overheden (provincies, gemeenten, waterschappen etc.). Het normenkader is in december 2016 door het algemeen bestuur vastgesteld in het controleprotocol.

Personeel & Organisatie
Verzuim
Het ziekteverzuimpercentage in 2017 was 5,13%. Het verzuim is hiermee ten opzichte van 2016 licht gestegen.
Analyse van de cijfers leert dat dit onder meer het gevolg is van een aantal langdurig zieke medewerkers. Vanuit HR en de Bedrijfsarts zijn er in 2017 bijeenkomsten georganiseerd met het management over ziekteverzuimpreventie en -begeleiding.

Bezwaren
Er waren in 2017 in totaal twee bezwaarschriften. Hiervan is één bezwaarschrift in behandeling gekomen bij de commissie voor Bezwaar en beroepschriften. De commissie heeft hierbij de werkgever in het gelijk gesteld.
Het andere bezwaarschrift is door de betreffende medewerker ingetrokken na een gesprek met HR.

Vertrouwenspersoon, agressiemeldingen en klachten ongewenst gedrag
Er waren in 2017 in totaal vijf meldingen vertrouwenspersoon en twee agressiemeldingen. Er waren geen klachten over ongewenst gedrag.

Boventalligen
Er waren in 2017 geen boventalligen.

Omvang personeelsbestand
Inclusief externen waren er in 2017 in totaal 700 medewerkers werkzaam bij GGDrU. Dit komt overeeen met het jaar 2016.

Opleiding artsen
Er waren in 2017 de volgende artsen in opleiding:
- 5 AIOS 1e fase JGZ
- 2 AIOS 2e fase JGZ
- 1 AIOS 1e fase IZB
- 1 AIOS 2e fase IZB

Vennnootschapsbelasting (VPB)
Voor het verzorgen van de aangifte vennootschapsbelasting over 2016 en 2017 is fiscale expertise ingehuurd. De aangifte over 2016 zal vóór 1 mei 2018 zijn verzorgd. De aangifte over 2017 zal direct daarna volgen. Naar verwachting zal ook over het jaar 2017 géén VPB verschuldigd zijn. Er is daarom geen post nog te betalen VPB in de jaarrekening voorzien.

Verzekeringen
GGDrU voert het beheer van zijn verzekeringen in eigen beheer uit.
Het pakket van GGDrU bestaat uit de volgende verzekeringen:
- brand-en exploitatiekostenverzekering;
- aansprakelijkheidsverzekering;
- werkgevers aansprakelijkheidsverzekering bestuurder motorrijtuigen verzekering;
- wagenparkverzekering;
- rechtsbijstandverzekering.

3.3 Verbonden partijen

Deze paragraaf geeft inzicht in 'derde rechtspersonen' waarin GGDrU een bestuurlijk en financieel belang heeft. Dit belang heeft zowel betrekking op privaatrechtelijke als publiekrechtelijke organisaties. Privaatrechtelijke organisaties zijn in het Burgerlijk Wetboek nader geregeld, en kunnen stichtingen, verenigingen, coöperaties, vennootschappen en deelnemingen zijn.

GGD GHOR Nederland (Vereniging voor Publieke Gezondheid en Veiligheid (PGV))
GGD GHOR Nederland is de koepelorganisatie van de GGD-en en GHOR bureaus. Vanuit GGD GHOR Nederland wordt, voor en in samenspraak met de DPG-en, de lobby en belangenbehartiging voor de GGD'en en GHOR bureaus gedaan richting politiek en stakeholders. Daarnaast voert GGD GHOR Nederland projecten uit, die vanuit efficiency oogpunt centraal moeten worden uitgevoerd en die randvoorwaarden en producten opleveren waarmee de GGD-en hun werkzaamheden kunnen verrichten.

Bestuurlijk en financieel belang
Het hoogste orgaan van GGD GHOR Nederland is de Raad van DPG-en. Hierin worden de 25 GGD-en en GHOR-bureaus vertegenwoordigd door hun Directeur Publieke Gezondheid

(DPG). Het presidium bestaat uit vijf leden van het algemeen bestuur. GGDrU betaalt op jaarbasis een contributie aan GGD GHOR Nederland gebaseerd op een bijdrage per inwoner. Voor 2017 bedroeg deze contributie € 219.105.

Mate van beïnvloedbaarheid in bedrijfsvoering
Een beperkte mate van beïnvloedbaarheid in de bedrijfsvoering is mogelijk via de afvaardiging van de Directeur Publieke Gezondheid van GGDrU in zowel de vergadering van DPG-en als het presidium.

3.4 Onderhoud kapitaalgoederen

GGDrU heeft kapitaalgoederen in de vorm van gebouwen, dienstauto's, automatisering en (kantoor)inventarissen. Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten geeft aan dat gemeenten o.a. met betrekking tot wegen en gebouwen onderhoudsplanningen moeten hebben vanwege de soms grote bedragen en risico's die aan kapitaalgoederen zijn verbonden.

GGDrU heeft in 2004 het gebouw De Dreef 5 in Zeist in eigendom verkregen als hoofdgebouw. Toevoeging aan de voorziening voor onderhoud is onderbouwd door middel van een meerjaren onderhoudsplan (MJOP). Het meerjarenonderhoudsplan is in 2016 herzien. Op basis hiervan vindt een jaarlijkse storting in de voorziening groot onderhoud plaats van € 60.000.

De vestiging Poststede 5 in Nieuwegein (ook in eigendom van GGDrU) is in 2006 gerenoveerd. Daarvoor is in 2010 een MJOP opgesteld. Dit MJOP is in maart 2016 geactualiseerd. Gegeven het feit dat GGDrU voornemens is om deze locatie te verkopen, mag conform de vigerende verslaggevingsregels geen voorziening meer worden aagehouden. Het opgebouwde bedrag van de voorziening per 1 januari 2017 ad € 132.826 is ten gunste van de exploitatie van 2017 vrijgevallen.

3.5 Financiering en treasury

Inleiding
In deze treasuryparagraaf worden aan de hand van de begrippen renteontwikkeling kasgeldlimiet, renterisico en financieringspositie de belangrijkste zaken beschreven, die zich het afgelopen jaar op het gebied van treasury hebben voorgedaan.

Treasurystatuut
GGDrU beschikt over een op 4 december 2014 vastgesteld Treasurystatuut. In dit statuut is onder meer opgenomen dat, door de invoering van het Schatkistbankieren, de verplichting geldt dat overtollig kasgeld dagelijks naar de staatskas moeten worden afgestort. Dit heeft in 2017 ook plaatsgevonden.

Renterisiconorm
Het renterisico op de lange financiering wordt wettelijk begrensd door de renterisiconorm op 20% van de stand van de vaste schuld. Als lange financiering wordt volgens de Wet Financiering decentrale overheden alle financieringsvormen met een rentetypische looptijd langer dan 1 jaar aangemerkt. Het renterisico wordt gedefinieerd als het

minimum van de netto nieuw aangetrokken schuld en de betaalde aflossingen, vermeerderd met het saldo van de contractuele renteherzieningen op de opgenomen en uitgezette geldleningen.

Renterisico norm	
	Bedrag x € 1.000
1a. Renteherziening op vaste schuld o/g	-
1b. Renteherziening op vaste schuld u/g	-
2. Renteherziening op vaste schuld	-
3a. Nieuw aangetrokken vaste schuld	-
3b. Nieuw uitgezette lange leningen	-
4. Netto nieuw aangetrokken vaste schuld	-
5. Betaalde aflossingen	130
6. Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	-
7. Renterisico op de vaste schuld (2+6)	-
8. Renterisico-norm	1.139
9a. Ruimte onder renterisico-norm (8-7)	1.139
9b. Overschrijding renterisico-norm (7-8)	-
Berekening renterisico-norm	
10. Stand van de vaste schuld	5.693
11. Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20%
12. Renterisico-norm (10 x 11 / 100)	1.139

GGDrU blijft hiermee ruimschoots binnen de renterisiconorm.

Renteontwikkeling
GGDrU heeft op zijn twee eigendomspanden drie hypotheekleningen afgesloten. Van twee leningen ligt de rentevervaldatum in 2021. Van de derde lening valt de renteherzieningsdatum in 2024.

Kasgeldlimiet
Het renterisico op de korte financiering wordt wettelijk begrensd door de kasgeldlimiet. Hiertoe behoren alle rekening-courant saldi en kortlopende financieringen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar. De kasgeldlimiet wordt in de Wet Fido bepaald als percentage van de omzet in de begroting. De kasgeldlimiet voor 2017 bedroeg € 3.412.000, zijnde 8,2% van € 41.611.200.

kasgeldlimiet	Begroot	Realisatie
Omvang		
1. Toegestane kasgeldlimiet		
in procenten van de grondslag	8,20%	8,20%
in een bedrag	3.446.198	3.412.118
2. Omvang vlottende korte schuld		
Opgenomen gelden korter dan 1 jaar		5.552.239
Schuld in rekening courant		
Gestorte gelden door derden korter dan 1 jaar		
Overige geldleningen, niet zijnde vaste schuld		
3. Vlottende middelen		
Contante in kas		13.865
Tegoeden in rekening courant		228.022
Overige uitstaande gelden korter dan 1 jaar		5.842.938
4. Toets kasgeldlimiet		
Totaal netto vlottende middelen		532.586
Toegestane kasgeldlimiet		3.412.118
Ruimte (+) c.q.overschrijding (-)		3.944.704

De kasgeldlimiet is in het boekjaar 2017 niet in het geding gekomen.

Netto vlottende schuldpositie
In onderstaande tabel is de netto vlottende schuldpositie van GGDrU opgenomen.

Netto vlottende schuldpositie		
Omschrijving	**Saldo 31 December 2016**	**Saldo 31 December 2017**
Crediteuren	2.390.621	1.442.214
Fiscus	1.366.625	1.866.827
Pensioen/afdracht OP/NP	304.981	339.932
Door derden beklemde middelen	25	-
Totalen	4.062.252	3.648.973

3.6 Rechtmatigheid

De rechtmatigheid wordt op programmaniveau vastgesteld. GGDrU kent één programma: Publieke Gezondheid. Onderstaand wordt een analyse gemaakt op een eventuele begrotingsonrechtmatigheid. Tevens wordt bepaald in hoeverre er sprake is van een begrotingsonrechtmatigheid die de accountant in zijn oordeel over de rechtmatigheid dient mee te nemen. Uitgangspunten hiervoor zijn vastgelegd in het controleprotocol 2017 van GGDrU van 7 december 2017.

De begrote lasten, conform de begroting 2017 inclusief eerste wijziging, van dit programma (zijnde € 42.000.000) worden met € 400.000 onderschreden (zijnde de begrote lasten van € 42.000.000 minus de werkelijke lasten van € 41.600.000).

Er is derhalve geen sprake van een begrotingsonrechtmatigheid.

B. JAARREKENING

1. Resultaat op hoofdlijnen

Overzicht van baten en lasten

Het resultaat van het programma Publieke Gezondheid is als volgt:

Overzicht van Baten en Lasten												
Programma (x €1.000)	Realisatie 2016			Begroting 2017 oorspronkelijk			Begroting 2017 na wijziging			Realisatie 2017		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Publieke Gezondheid	41.196	40.924	-272	40.154	40.154	0	41.527	41.231	-296	41.111	41.232	120
Totaal saldo van baten en lasten	41.196	40.924	-272	40.154	40.154	0	41.527	41.231	-296	41.111	41.232	120
Toevoegingen + onttrekkingen reserves	190	637	447	0	0	0	500	796	296	500	496	-4
Resultaat	41.386	41.561	175	40.154	40.154	0	42.027	42.027	0	41.611	41.727	116

Het programma geeft een positief resultaat van € 116.513. Daarbij wordt opgemerkt dat de storting van € 500.000 ten behoeve van het ombuigingsplan 2018-2021, zoals gecalculeerd en begroot voor 2017, al ten laste van de exploitatie 2017 heeft plaatsgevonden.

In het volgende overzicht is het resultaat per productgroep/programma inclusief de mutaties in reserves opgenomen. In de kolom 'afwijking ten opzichte van de begroting' is terug te zien welke onder- en overschrijding van de begroting hebben plaatsgevonden (inclusief alle wijzigingen die gedurende het jaar hebben plaatsgevonden).

Productgroep (* € 1000)	Realisatie 2016			Begroting 2017 oorspronkelijk			Begroting 2017 na wijziging			Realisatie 2017		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Algemene Publieke Gezondheid	12.957	13.572	615	12.838	12.838	0	13.281	13.259	-22	12.789	13.278	489
Jeugdgezondheidszorg	24.831	24.474	-357	24.456	24.456	0	25.408	25.408	0	25.680	25.278	-402
Bedrijfsvoering	701	619	-82	667	250	-417	265	341	76	202	415	213
Projecten & bijzondere activiteiten	2.707	2.259	-448	2.193	2.193	0	2.573	2.223	-350	2.441	2.261	-180
Totaal saldo van baten en lasten	41.196	40.924	-272	40.154	39.737	-417	41.527	41.231	-296	41.111	41.232	120
Mutaties reserves												
Algemene Publieke Gezondheid	190	46	-144	0	0	0	0	22	22	0	22	22
Jeugdgezondheidszorg	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsvoering	0	418	418	0	417	417	500	424	-76	500	424	-76
Projecten & bijzondere activiteiten	0	173	173	0	0	0	0	350	350	0	50	50
	190	637	447	0	417	417	500	796	296	500	496	-4
Resultaat	41.386	41.561	175	40.154	40.154	0	42.027	42.027	0	41.611	41.727	116

Toelichting op de staat van baten en lasten

Rubriek	Toelichting	I/S	Afwijking * € 1000
A - Personeelskosten	De belangrijkste verklaring voor het positieve verschil in de personeelskosten wordt veroorzaakt door de niet aangewende middelen voor de statushouders-doelgroep.	I	550
A - Personeelskosten	De personele uitvoering ten aanzien van de in 2017 door het Bestuur toegekende middelen voor Vrouwelijke Genitale Verminking (VGV) die zijn opgenomen in de begroting 2017 zullen voor het overgrote deel in 2018 plaatsvinden.	I	121
A - Personeelskosten	Lagere lasten door het tijdelijk later of niet niet invullen van vacatures en een reeks van overschrijdingen.	I	93
A - Personeelskosten	In 2017 is de personele inzet op asielzoekerskinderen lager geweest. (zie ook *E. Opbrengsten*).	I	179
A - Personeelskosten	De integrale JGZ in de subregio's Zuidoost, Vallei en Lekstroom heeft een incidentel extra inzet van 175k met zich meegebracht ten behoeve van learning on the job; bredere inzetbaarheid van professionals en nieuwe verbindingen met ketenpartners en scholen.	I	-175
A - Personeelskosten	Het feit dat de JGZ sinds twee jaar met basisartsen werkt brengt met zich mee dat de supervisie waaronder deze artsen werken wel tijd vergt waar op jaarbasis circa 80k mee gemoeid is.	I	-80
A - Personeelskosten	De belangrijkste reden voor de overschrijding in de personele kosten is de verbinding in het sociale domein en andere zorgvernieuwing waar de JGZ-professionals veel uren in steken.	I	-420
A - Personeelskosten	Lagere kosten als gevolg van activering kosten DD-JGZ	I	333
	Totaal Rubriek A: Personeelskosten		**601**
B - Kapitaallasten	Dit voordeel wordt verklaard door uitgestelde (ICT) investeringen, mede vanwege de migratie naar een nieuwe infrastructuur in 2018.	I	11
	Totaal Rubriek B: Kapitaallasten		**11**
C - Huisvestingslasten	lagere kosten ten aanzien van één consultatiebureau waarover de betreffende gemeente en de GGDrU zijn overeengekomen dat de gemeente de huurkosten zelf gaat dragen in 2017 (en verder)	I	54
C - Huisvestingslasten	Vrijval voorziening groot onderhoud gebouw en geen storting in 2017.	I	154
C - Huisvestingslasten	In 2017 is bij een CB-locatie geconstateerd dat een onjuiste toedeling van regionaal en lokaal gebruik is toegepast. Dit is in 2017 alsnog gecorrigeerd	S	54
	Betreft de huurlasten van het gebruik van ruimte bij het UMC voor de uitvoering van de SOA-poli. Het budget hiervoor is echter nog onder algemene kosten opgenomen.	I	-69
C - Huisvestingslasten	Overig	I	19
	Totaal Rubriek C: Huisvestingslasten		**212**
D - Algemene kosten	Vrijval van de voorziening jeugdmonitor en volwassenenmonitor die via de resultaatsbestemming naar de te vormen bestemmingsreserve geboekt zal worden na een positief bestuursbesluit hierop.	I	129
D - Algemene kosten	Meer materiële kosten (met name vaccinkosten) bij Reisadvies (48k) wat verband houdt met hogere opbrengsten dan begroot	I	-48
D - Algemene kosten	Het te bezuinigen bedrag ter dekking van het ombuigingsplan is als een bedrag in de begroting onder algemene kosten directie in mindering gebracht. De realisatie is door de gehele organisatie opgebracht.	I	-500
D - Algemene kosten	In de begroting 2017 is een post van 186k opgenomen voor de kosten van het Individueel Keuze Budget (IKB). Deze kosten zijn binnen de diverse taakvelden van GGDrU opgevangen waardoor dit budget niet is aangewend.	S	186
D - Algemene kosten	De telefoonkosten vallen lager uit dan begroot, zoals ook al in het ombuigingsplan was voorzien.	S	120
D - Algemene kosten	De licentiekosten van mICAS zijn structureel hoger dan begroot. Naar aanleiding van een update van mICAS kwam naar voren dat GGDrU meer licenties afnam dan waarvoor betaald werd. Bij overkomst van Vitras werkzaamheden was dit nog niet duidelijk.	S	-150
D - Algemene kosten	Overig	I	80
	Totaal rubriek D: Algemene kosten		**-183**
E - Opbrengsten	Zoals ook beschreven bij *A. Personeelskosten* is de post die de meeste invloed op de afwijking ten opzichte van de begroting heeft het overhevelen van middelen voor de statushouders-doelgroep naar 2018.	I	-550
E - Opbrengsten	De lagere opbrengsten bij seksuele gezondheid worden verklaard doordat de besteding van de in 2017 door het Bestuur toegekende middelen voor Vrouwelijke Genitale Verminking (VGV) die zijn opgenomen in de begroting 2017 voor het overgrote deel in 2018 zullen worden besteed.	I	-116
E - Opbrengsten	De lagere opbrengsten bij OGGZ worden voornamelijk verklaard door lagere VIA-opbrengsten wat voorkomt uit een afname in het aantal trajecten.	I	-57
E - Opbrengsten	Hogere opbrengsten dan begroot zijn er in 2017 geweest bij reizigersadvisering. Daar tegenover staan hogere personele en materiele kosten.	I	109
E - Opbrengsten	Bij team Toezicht hogere opbrengsten, voornamelijk in verband met het in rekening brengen van de daadwerkelijke kosten van de ureninzet op herstelaanbod en streng aan de poort.	I	113
E - Opbrengsten	De opbrengsten vallen ruim lager uit dan begroot wat wordt verklaard doordat de opbrengst voor asielzoekers (PGA) flink lager is geweest in 2017 dan ingeschat wat verband houdt met de aanhoudende lagere trend in de instroomaantallen.	I	-179
E - Opbrengsten	Zoals hierboven bij *C. Huisvestingskosten* al aangegeven resulteert de afspraak over het consultatiebureau tot 54k lagere opbrengsten.	I	-54
E - Opbrengsten	Hogere opbrengsten voor artsen in opleiding	I	72
E - Opbrengsten	De vaccinatieopbrengst voor kinderen van 0 tot 18 jaar is hoger uitgevallen dan vooraf was ingeschat.	I	38
E - Opbrengsten	Overig	I	313
	Totaal Rubriek E: Opbrengsten		**-311**
F - Diverse baten en lasten	Hogere opbrengst maatwerk en diagnostiek voorgaande jaren	I	67
F - Diverse baten en lasten	Overig	I	19
	Totaal Rubriek F: Diverse baten en lasten		**86**
G - Mutaties reserves	Lagere onttrekking uit reserve omdat kosten zijn geactiveerd	I	-300
	Totaal Rubriek G: Mutaties reserves		**-300**
	Totaal saldo aan afwijkingen		**116**
	+ = voordeel / - = nadeel		

Balans

ACTIVA	Balans per 31 december 2017	Balans per 31 december 2016
Vaste activa		
1. Materiële vaste activa		
a. Investeringen met een economisch nut	€ 8.474.682	€ 7.890.201
Subtotaal Materiële Vaste Activa	*€ 8.474.682*	*€ 7.890.201*
2. Financële vaste activa		
a. Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd > 1 jaar	€ 18.900	€ 22.988
Subtotaal Financiële vaste Activa	*€ 18.900*	*€ 22.988*
Totaal vaste activa	*€ 8.493.582*	*€ 7.913.189*
Vlottende activa		
3. Voorraden		
a. Gereed product en handelsgoederen	€ 83.899	€ 74.180
Subtotaal Voorraden	*€ 83.899*	*€ 74.180*
4. Uitzettingen rentetypische looptijd < 1 jaar		
a. Vorderingen op openbare lichamen	€ 3.802.070	€ 6.779.686
b. Overige vorderingen	€ 249.041	€ 279.314
Subtotaal uitzettingen rentetypische looptijd < 1 jaar	*€ 4.051.110*	*€ 7.059.000*
5. Liquide middelen	€ 241.887	€ 294.875
6. Overlopende activa	€ 1.707.928	€ 1.366.571
Totaal vlottende activa	*€ 6.084.825*	*€ 8.794.626*
TOTAAL GENERAAL ACTIVA	€ 14.578.407	€ 16.707.815

PASSIVA	Balans per 31 december 2017	Balans per 31 december 2016
Vaste passiva		
7. Eigen vermogen		
a. Algemene reserve	€ 1.273.349	€ 1.104.907
b. Overige bestemmingsreserves	€ 1.365.660	€ 1.354.884
c. Gerealiseerde resultaat	€ 116.513	€ 175.116
Subtotaal Eigen Vermogen	*€ 2.755.522*	*€ 2.634.907*
8. Voorzieningen	€ 577.399	€ 797.487
9. Vaste schulden		
a. Onderhandse leningen binnenlandse banken en overige financiële instellingen	€ 5.693.247	€ 5.823.647
Subtotaal Vaste Schulden	*€ 5.693.247*	*€ 5.823.647*
Totaal vaste passiva	*€ 9.026.168*	*€ 9.256.041*
Vlottende passiva		
10. Netto-vlottende schulden met rentetypische looptijd < 1 jaar		
a. Overige schulden	€ 3.648.973	€ 4.062.730
Subtotaal Netto-vlottende schulden met rentetypische looptijd < 1 jaar	*€ 3.648.973*	*€ 4.062.730*
11. Overlopende passiva		
a. Overlopende passiva verplichtingen opgenomen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen.	€ 725.266	€ 1.925.485
b. Overlopende passiva opgenomen van de van Europese en/of Nederlandse overheidslichamen (vooruit)ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	€ 1.178.001	€ 1.463.559
Subtotaal overlopende passiva	*€ 1.903.266*	*€ 3.389.044*
Totaal vlottende passiva	*€ 5.552.239*	*€ 7.451.774*
TOTAAL GENERAAL PASSIVA	€ 14.578.407	€ 16.707.815
Garantstelling	€ -	€ -

2. Overzicht van baten en lasten en de toelichting

GGDrU kent één programma Publieke Gezondheid. Binnen het programma worden productgroepen onderkend. Onderstaand wordt eerst het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening gepresenteerd en daarna de uitsplitsing naar de diverse productgroepen.

Resultaat

Programma (x €1.000)	Realisatie 2016			Begroting 2017 oorspronkelijk			Begroting 2017 na wijziging			Realisatie 2017		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Publieke Gezondheid	41.196	40.924	-272	40.154	40.154	0	41.527	41.231	-296	41.111	41.232	120
Totaal saldo van baten en lasten	41.196	40.924	-272	40.154	40.154	0	41.527	41.231	-296	41.111	41.232	120
Toevoegingen + onttrekkingen reserves	190	637	447	0	0	0	500	796	296	500	496	-4
Resultaat	41.386	41.561	175	40.154	40.154	0	42.027	42.027	0	41.611	41.727	116

Het positieve jaarresultaat van GGDrU over 2017 bedraagt € 116.513.

2.1 Toelichting exploitatieverschillen per productgroep

De nadere toelichting op de verschillen tussen de begroting 2017 (na wijziging) en de realisatie 2017 zijn opgenomen in het jaarverslag bij de verschillende productgroepen (onderdeel C van elke toelichting bij de productgroep). Conform het BBV dient deze toelichting in de jaarrekening te worden opgenomen.
Een positief saldo is voordeel, een negatief saldo is nadeel.

Resultaat analyse GGDrU

Bedragen x €1.000	Voordelen Inc	Voordelen Struct	Nadelen Inc	Nadelen Struct	Saldo	Analyse verwijzing	Onrecht-matig
LASTEN							
Personeelskosten	947	0	346	0	601	A	nee
Kapitaallasten	11	0	0	0	11	B	nee
Huisvestingslasten	236	54	78	0	212	C	nee
Algemene kosten	161	306	650	0	-183	D	nee
Totaal lasten	*1.355*	*360*	*1.074*	*0*	*641*		
BATEN							
Opbrengsten	49	0	360	0	-311	E	nee
Diverse baten & lasten	95	0	9	0	86	F	nee
Totaal baten	*144*	*0*	*369*	*0*	*-225*		
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	**1.499**	**360**	**1.443**	**0**	**416**		
Resultaatbestemming	0	0	300	0	-300		
Gerealiseerd resultaat	**1.499**	**360**	**1.743**	**0**	**116**		

Productgroep 1 - Algemene Publieke Gezondheid

Resultaat:

Productgroep (x €1.000)	Realisatie 2016			Begroting 2017 oorspronkelijk			Begroting 2017 na wijziging			Realisatie 2017		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Algemene Publieke Gezondheid	12.957	13.572	615	12.838	12.838	0	13.281	13.259	-22	12.789	13.278	489
Totaal saldo van baten en lasten	12.957	13.572	615	12.838	12.838	0	13.281	13.259	-22	12.789	13.278	489
Mutaties reserves	190	46	-144		0	0	0	22	22		22	22
Resultaat	13.147	13.618	471	12.838	12.838	0	13.281	13.281	0	12.789	13.300	511

Toelichting:
Het positieve resultaat (3,8% van totale begrote baten) heeft als belangrijkste oorzaken de vrijval van € 129.000 voorziening jeugd- en volwassenen en senioren monitor, maar met name het feit dat bij elke vacature, zwangerschap en ziekte kritisch bekeken is of er al dan niet tijdelijk met het bestaande team / afdeling invulling kon worden gegeven aan de betreffende taken.

Resultaatanalyse

Algemene Publieke Gezondheid

Bedragen x €1.000	Voordelen Inc	Voordelen Struct	Nadelen Inc	Nadelen Struct	Saldo	Analyse verwijzing	Onrechtmatig
LASTEN							
Personeelskosten	539				539	A	nee
Kapitaallasten					0	B	nee
Huisvestingslasten			9		-9	C	nee
Algemene kosten	112				112	D	nee
Totaal lasten	*651*	*0*	*9*	*0*	*642*		
BATEN							
Opbrengsten			139		-139	E	nee
Diverse baten & lasten	8				8	F	nee
Totaal baten	*8*	*0*	*139*	*0*	*-131*		
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	**659**	**0**	**148**	**0**	**511**		
Resultaatbestemming					0		
Gerealiseerd resultaat	**659**	**0**	**148**	**0**	**511**		

Toelichting:
A. Personeelskosten (€ 539.000 voordelig; incidenteel)
De belangrijkste verklaring (€ 400.000) voor het positieve verschil in de personeelskosten is de middelen die halverwege ter beschikking zijn gesteld door gemeenten voor de statushouders-doelgroep, conform bestuursbesluit. Voor zowel APG als JGZ is in 2017 rekening gehouden met € 400.000 aan beschikbare middelen, die halverwege 2017 bij bestuursbesluit zijn toegekend. Van het JGZ-deel is in 2017 een substantieel deel besteed, van het APG-deel niet. Het jaar 2017 heeft met name in het teken gestaan van het opstellen van het projectplan en de voorbereidingen waardoor het gros van de bestedingen in het jaar 2018 zullen vallen. De niet aangewende middelen zijn apart gezet ter besteding in 2018.
Daarnaast is het zo dat de personele uitvoering ten aanzien van de in 2017 door het bestuur toegekende middelen (121k) voor Vrouwelijke Genitale Verminking (VGV) die zijn opgenomen in de begroting 2017 voor het overgrote deel in 2018 zal plaatsvinden.

Buiten deze twee categoriëen resteert er per saldo nog een positief verschil van € 18.000. Dit is het saldo van een onderschrijding bij Gezondheidsbeleid door het tijdelijk niet invullen van vacatures en een reeks van overschrijdingen bij onder meer Toezicht, Reisadvies, Forensische Geneeskunde en MMK waar hogere inkomsten dan begroot tegenover staan (zie ook *E. Opbrengsten*).

B. Kapitaallasten
Geen bijzonderheden.

C. Huisvestingskosten (€ 9.000 nadelig; incidenteel)
Geen nadere toelichting gezien geringe afwijking.

D. Algemene kosten (€ 112.000 voordelig; incidenteel)
Dit positieve verschil heeft als belangrijkste verklaring de vrijval van de voorziening jeugdmonitor en volwassenenmonitor (samen € 129.000). Gegeven het feit dat niet met een redelijke mate van zekerheid kan worden ingeschat op welke wijze de monitor daadwerkelijk plaatvindt, kan conform de verslaggevingsregels geen voorziening worden aangehouden. Daarom ligt het aanhouden van een bestemmingsreserve voor de hand. Daarnaast waren er meer materiële kosten (met name vaccinkosten) bij Reisadvies (€ 48.000) wat verband houdt met hogere opbrengsten dan begroot. De resterende € 30.000 wordt onder meer verklaard door lagere kosten voor drukwerk.

E. Opbrengsten (€ 139.000 nadelig; incidenteel)
Zoals ook beschreven bij *A. Personeelskosten* heeft de post statushoudersbaten de meeste invloed (€ 400.000 lager) op de afwijking heeft ten opzichte van de begroting. Wanneer dat buiten beschouwing wordt gelaten, zijn er in 2017 € 261.000 meer opbrengsten geweest dan begroot. Dat bedrag is uit te splitsen in
€ 34.000 IZB, € 62.000 MMK, € 60.000 TBC, € 109.000 Reisadvies, € 113.000 Toezicht, € 34.000 Forensische Geneeskunde, € 9.000 Onderzoek, € 15.000 AIO's, -€ 57.000 OGGZ en -€ 116.000 seksuele gezondheid.

De lagere opbrengsten bij seksuele gezondheid worden verklaard doordat de besteding van de in 2017 door het bestuur toegekende middelen voor Vrouwelijke Genitale Verminking (VGV) die zijn opgenomen in de begroting 2017 voor het overgrote deel in 2018 zullen worden besteed. De lagere opbrengsten bij OGGZ worden voornamelijk verklaard door lagere VIA-opbrengsten, dat voortkomt uit een afname in het aantal trajecten.

Hogere opbrengsten dan begroot zijn er in 2017 geweest bij reizigersadvisering. Daar tegenover staan hogere personele en materiële kosten. Het resultaat van team Reisadvies is uiteindelijk licht negatief (€ 6.000) uitgekomen. Door tijdig maatregelen te treffen met name op het gebied van een nog efficiëntere inzet van personeel is dit resultaat verbeterd ten opzichte van de verwachtingen, zoals gecommuniceerd in de twee bestuursrapportages. Ook bij team Toezicht zijn hogere opbrengsten voornamelijk in verband met het in rekening brengen de daadwerkelijke kosten ten aanzien van herstelaanbod en streng aan de poort. Verder lichte meeropbrengsten bij tattoo- en piercing shops en LRKP (Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen).

De hogere opbrengsten bij forensische geneeskunde worden gecompenseerd door hogere personele kosten. De meeropbrengsten bij IZB houden verband met de afspraken met

het Regionaal Zorgnetwerk Nederland (RZN). Ten slotte laten TBC en MMK hogere opbrengsten dan begroot zien door respectievelijk verzekerde zorg en detacheringen, waar ook hogere personele kosten tegenover staan.

F. Diverse baten & lasten (€ 8.000 voordelig; incidenteel)
Betreft het saldo van inicidentele baten en lasten uit het voorgaande jaar bij IZB, MMK, TBC, Seksuele Gezondheid en Reisadvies. Geen specifieke bijzonderheden.

Productgroep 2 – Jeugdgezondheidszorg

Resultaat

Productgroep (x €1.000)	Realisatie 2016			Begroting 2017 oorspronkelijk			Begroting 2017 na wijziging			Realisatie 2017		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Jeugdgezondheidszorg	24.831	24.474	-357	24.456	24.456	0	25.408	25.408	0	25.680	25.278	-402
Totaal saldo van baten en lasten	24.831	24.474	-357	24.456	24.456	0	25.408	25.408	0	25.680	25.278	-402
Mutaties reserves	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	24.831	24.474	-357	24.456	24.456	0	25.408	25.408	0	25.680	25.278	-402

Resultaatanalyse

Jeugdgezondheidszorg

Bedragen x €1.000	Voordelen Inc	Voordelen Struct	Nadelen Inc	Nadelen Struct	Saldo	Analyse verwijzing	Onrecht-matig
LASTEN							
Personeelskosten			346		-346	A	nee
Kapitaallasten	1				1	B	nee
Huisvestingslasten	64				64	C	nee
Algemene kosten	35				35	D	nee
Totaal lasten	*100*	*0*	*346*	*0*	*-246*		
BATEN							
Opbrengsten			221		-221	E	nee
Diverse baten & lasten	65				65	F	nee
Totaal baten	*65*	*0*	*221*	*0*	*-156*		
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	**165**	**0**	**567**	**0**	**-402**		
Resultaatbestemming							
Gerealiseerd resultaat	**165**	**0**	**567**	**0**	**-402**		

A. Personeelskosten (€ 346.000 nadelig, incidenteel)
In 2017 is de personele inzet op asielzoekerskinderen flink lager geweest (impact € 179.000) wat voorkomt uit de daling van de instroomaantallen, die zich vertaalt in minder middelen (zie ook *E. Opbrengsten*).
Een andere belangrijke verklaring (€ 150.000 positief) betreft de inzet op de statushouderskinderen waarvoor het bestuur halverwege 2017 middelen ter beschikking heeft gesteld. Voor JGZ is in 2017 rekening gehouden met € 400.000 aan beschikbare middelen. Daarvan is € 250.000 besteed met name om achterstanden in te lopen. De niet aangewende middelen zijn apart gezet ter besteding in 2018 met als doel een vernieuwde werkwijze te implementeren die de JGZ in staat stelt ook voor deze doelgroep gezond en veilig opgroeien structureel te borgen (zie ook *E. Opbrengsten)*.

Een aantal andere zaken heeft juist een overschrijding in de personele inzet tot gevolg gehad. De integrale JGZ in de subregio's Zuidoost, Vallei en Lekstroom heeft een incidentele extra inzet van € 175.000 meegebracht ten behoeve van learning on the job; bredere inzetbaarheid van professionals en nieuwe verbindingen met ketenpartners en scholen. Verder vraagt het feit dat de JGZ sinds twee jaar met basisartsen werkt, dat de supervisie waaronder deze artsen werken wel tijd vergt waar op jaarbasis circa € 80.000 mee is gemoeid. De belangrijkste reden voor de overschrijding in de personele kosten is de verbinding in het sociale domein en andere zorgvernieuwing (denk aan chatten) waar de JGZ-professionals veel uren in steken en wat leidt tot mooie positieve resultaten maar nog te vaak boven het 'reguliere werk' is gekomen. Om een houdbare situatie te creëren en te behouden, heeft het hoge prioriteit dit in balans te brengen, dus verstandige keuzes maken in overleg met alle betrokken partijen

B. Kapitaallasten
Geen bijzonderheden.

C. Huisvestingskosten (€ 64.000 voordelig; incidenteel)
Het verschil wordt voor het grootste deel (€ 54.000) veroorzaakt door lagere kosten ten aanzien van één consultatiebureau, waarover de betreffende gemeente en GGDrU zijn overeengekomen dat de gemeente de huurkosten zelf gaat dragen in 2017 (en verder); dit betekent vanzelfsprekend ook lagere opbrengsten van € 54.000.

D. Algemene kosten (€ 35.000 voordelig; incidenteel)
De algemene kosten betreffen het totaal aan materiële kosten op het gebied van onder meer medische verbruiks- en gebruiksartikelen en drukwerkkosten. Het lichte positieve resultaat ten opzichte van begroot, is het saldo van een reeks kleine onderschrijdingen bij het gros van de JGZ-teams en kent dus geen specifieke verklaring die eruit springt.

E. Opbrengsten (€ 221.000 nadelig; incidenteel)
De opbrengsten vallen ruim lager uit dan begroot. Dit wordt verklaard doordat de opbrengst voor asielzoekers (PGA) flink lager (€ 179.000) is geweest in 2017 dan ingeschat. Dit houdt verband met de aanhoudende lagere trend in de instroomaantallen. Dit heeft ook geleid tot een lagere benodigde personele inzet op deze groep kinderen. Een andere belangrijke verklaring (€ 150.000 negatief) betreft de inzet op de statushouderskinderen (zie A. Personeelskosten voor de uitgebreide toelichting. Zoals hierboven bij *C. Huisvestingskosten* al benoemd, leidt de afspraak over het consultatiebureau tot € 54.000 lagere opbrengsten.

De opbrengst voor artsen in opleiding is in 2017 juist hoger (€ 72.000) uitgevallen dan begroot. Ook de vaccinatieopbrengst voor kinderen van 0 tot 18 jaar is € 38.000 hoger uitgevallen dan vooraf was ingeschat. Ten slotte is er per saldo € 48.000 meer maatwerkopbrengst dan begroot.

F. Diverse baten & lasten (€ 65.000 voordelig; incidenteel)
Het voordelige resultaat op deze post wordt deels verklaard door kosten die de JGZ voor een CB-locatie had gemaakt in 2016, maar waar pas in de loop van 2017 is vastgesteld op welk bedrag (€ 20.000) GGDrU nog recht had. De overige € 45.000 betreft de verrekening van het maatwerk van 2016; per balansdatum wordt er jaarlijks een inschatting gemaakt van eventueel nog terug te betalen maatwerk; pas na vaststelling van de jaarstukken (eind juni 2017) kon formeel de afrekening worden verwerkt, waarna ook in de cijfers tot uitdrukking kwam dat er minder terugbetaald hoefde te worden dan ingeschat.

Productgroep 3 - Bedrijfsvoering

Resultaat

Productgroep (x €1.000)	Realisatie 2016			Begroting 2017 oorspronkelijk			Begroting 2017 na wijziging			Realisatie 2017		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Bedrijfsvoering	701	619	-82	667	250	-417	265	341	76	202	415	213
Totaal saldo van baten en lasten	701	619	-82	667	250	-417	265	341	76	202	415	213
Mutaties reserves		418	418		417	417	500	424	-76	500	424	-76
Resultaat	701	1.037	336	667	667	0	765	765	0	702	839	137

Het resultaat van € 137.000 positief moet feitelijk worden bezien in het licht van het gehele lastentotaal, omdat het merendeel van de kosten van Bedrijfsvoering worden doorbelast aan de andere productgroepen.
Het feitelijke lastentotaal inclusief de interne doorbelastingen betreft in de realisatie 2017 circa € 7.354.000, daar waar begroot was € 7.418.000. Per saldo € 63.000 lagere lasten dan begroot met daarnaast € 73.000 hogere opbrengsten dan begroot.

Resultaatanalyse

Bedrijfsvoering

Bedragen x €1.000	Voordelen Inc	Voordelen Struct	Nadelen Inc	Nadelen Struct	Saldo	Analyse verwijzing	Onrechtmatig
LASTEN							
Directe personeelskosten	75				75	A	nee
Kapitaallasten	10				10	B	nee
Huisvestingslasten	172	54			226	C	nee
Algemene kosten		306	500		-194	D	nee
Totaal lasten	*257*	*360*	*500*	*0*	*117*		
BATEN							
Opbrengsten	29				29	E	nee
Diverse Baten en Lasten			9		-9	F	nee
Totaal baten	*29*	*0*	*9*	*0*	*20*		
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	**286**	**360**	**509**	**0**	**137**		
Resultaatbestemming	0				0		
Gerealiseerd resultaat	**286**	**360**	**509**	**0**	**137**		

A. Directe personeelskosten (€ 75.000 voordelig; incidenteel)
Het voordeel wordt met name verklaard door enkele openstaande of later in het jaar ingevulde vacatures (onder meer afdelingsmanager HR en teammanager Financiën). Door externe inhuur op de vacatures wordt dit voordeel deels teniet gedaan.

B. Kapitaallasten (€ 10.000 voordelig incidenteel)
Dit voordeel wordt verklaard door uitgestelde (ICT) investeringen, mede vanwege de migratie naar een nieuw ICT-infrastructuur in 2018.

C. Huisvestingskosten (€ 226.000 voordelig; € 172.000 incidenteel en € 54.000 structureel)
Vanwege de intentie tot verkoop van het eigendomspand Poststede 5 te Nieuwegein kan conform de verslaggevingsregels geen voorziening groot onderhoud meer worden aangehouden. Derhalve valt het hiervoor beschikbare bedrag vrij (€ 133.000 voordelig). Ook de begrote storting in deze voorziening ten laste van de exploitatie heeft in 2017 niet meer plaatsgevonden (€ 21.000 voordelig). In 2017 is bij een CB-locatie geconstateerd dat een onjuiste toedeling van regionaal en lokaal gebruik is toegepast. Dit is in 2017 alsnog gecorrigeerd (€ 54.000 voordelig). De resterende € 18.000 voordeel betreft het saldo van kleinere huisvestingsposten.

D. Algemene kosten (€ 194.000 nadelig; € 500.000 incidenteel nadelig en € 306.000 structureel voordelig)
In de begroting 2017 na eerste wijziging is rekening gehouden met een storting van € 500.000 in lijn met het ombuigingsplan. Dit is technisch verwerkt met een negatief begroot bedrag aan algemene kosten ad € 500.000.
Hiertegenover staat dat in de begroting 2017 een post van € 186.000 was opgenomen voor de kosten van het Individueel Keuze Budget (IKB). Deze kosten zijn binnen de diverse taakvelden van GGDrU opgevangen, waardoor dit budget niet is aangewend. Daarnaast vallen de telefoonkosten lager uit dan begroot (€ 120.000), zoals ook al in het ombuigingsplan was voorzien.

E. Opbrengsten (€ 29.000 voordelig; incidenteel)
Conform de gesloten overeenkomst met gemeente Utrecht wordt het teveel in rekening gebrachte huurbedrag (boven het overeengekomen jaarlijks geïndexeerde normbedrag) in rekening gebracht bij deze gemeente. Het voordelig resultaat wordt hiermee nagenoeg verklaard.

F. Diverse baten & lasten (€ 9.000 nadelig; incidenteel)
Geen bijzonderheden.

Productgroep 4 - Projecten en bijzondere activiteiten

Resultaat:

Productgroep (x €1.000)	Realisatie 2016			Begroting 2017 oorspronkelijk			Begroting 2017 na wijziging			Realisatie 2017		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Projecten & bijzondere activiteiten	2.707	2.259	-448	2.193	2.193	0	2.573	2.223	-350	2.441	2.261	-180
Totaal saldo van baten en lasten	2.707	2.259	-448	2.193	2.193	0	2.573	2.223	-350	2.441	2.261	-180
Mutaties reserves	0	173	173	0	0	0	0	350	350	0	50	50
Resultaat	2.707	2.432	-275	2.193	2.193	0	2.573	2.573	0	2.441	2.311	-130

Het nadelig resultaat kan nagenoeg volledig worden toegeschreven aan de kosten van het digitaal dossier Jeugdgezondheidszorg (DD JGZ).

Resultaatanalyse

Projecten en bijzondere activiteiten

Bedragen x €1.000	Voordelen Inc	Voordelen Struct	Nadelen Inc	Nadelen Struct	Saldo	Analyse verwijzing	Onrecht-matig
LASTEN							
Personeelskosten	333				333	A	nee
Kapitaallasten					0	B	nee
Huisvestingslasten			69		-69	C	nee
Algemene kosten	14		150		-136	D	nee
Totaal lasten	*347*	*0*	*219*	*0*	*128*		
BATEN							
Opbrengsten	20				20	E	nee
Diverse baten en lasten	22				22	F	nee
Totaal baten	*42*	*0*	*0*	*0*	*42*		
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	**389**	**0**	**219**	**0**	**170**		
Resultaatbestemming			300		-300		
Gerealiseerd resultaat	**389**	**0**	**519**	**0**	**-130**		

Toelichting:

A. Directe personeelskosten (€ 333.000 voordelig; incidenteel)
In de begroting 2017 na wijziging is rekening gehouden met € 350.000 voor programma- en projectkosten in verband met de aanbesteding van een nieuw Digitaal Dossier JGZ (op weg naar GGD dossier). In de loop van 2017 is na afstemming met de accountant ervoor gekozen om deze kosten, voor zover de verslaggevingsregels dit toestaan, te activeren (en jaarlijks via afschrijving ten laste van de exploitatie te brengen).

B. Kapitaallasten
Geen bijzonderheden.

C. Huisvestingskosten (€ 69.000 nadelig; incidenteel)
Betreft de huurlasten van het gebruik van ruimte bij het UMC Utrecht voor de uitvoering van de SOA-poli. Het budget hiervoor is echter nog onder algemene kosten opgenomen.

D. Algemene kosten (€ 136.000 nadelig; € 14.000 incidenteel voordelig en € 150.000 structureel nadelig)
De licentiekosten van mlCAS (het huidige softwarepakket van de JGZ) zijn € 150.000 structureel hoger dan begroot. Naar aanleiding van een update van mlCAS kwam naar voren dat GGDrU meer licenties afnam dan waarvoor werd betaald. De post externe inhuur is minder aangewend dan begroot.

E. Opbrengsten (€ 20.000 voordelig; incidenteel)
Betreft een voordeel van € 15.000 voor vergoeding ten behoeve van chat inzet van medewerkers van GGDrU en een vergoeding voor activiteiten op het gebied van E-health webconsulten. De bate van € 5.000 ten behoeve van het digitale berichtenverkeer naar het RIVM voor vaccinaties had eigenlijk bij productgroep JGZ moeten worden geboekt.

F. Diverse baten & lasten (€ 22.000 voordelig; incidenteel)
Dit betreft een correctie uit 2016 aangaande diagnostiek (vergoeding van het UMC Utrecht).

2.2 Analyse algemene middelen

De algemene middelen van GGDrU bestaan uit de inwonerbijdragen van de gemeenten. De inwonerbijdrage op basis van de primitieve begroting 2017 was vastgesteld op € 12.426.924 (exclusief de liaisonbijdragen van de gemeente Utrecht voor epidemiologie € 51.397 en gezondheidsbevordering € 51.397).

In de herziene begroting 2017-1 is de inwonerbijdrage verhoogd tot € 12.588.578 en is de liaisonbijdrage voor de gemeente Utrecht voor epidemiologie verhoogd tot € 51.397 en de liaisonbijdrage voor gezondheidsbevordering verhoogd tot € 51.397.

Deze bijdragen conform de herziene begroting zijn ook daadwerkelijk in 2017 afgerekend.

2.3 Onvoorzien & incidentele baten en lasten

In de begroting 2017 is geen rekening gehouden met de post 'Onvoorzien'.

2.4 Overzicht mutaties reserves

In artikel 19 van het BBV is de verplichting opgenomen dat een overzicht in de jaarrekening dient te worden opgenomen van de beoogde, respectievelijk gerealiseerde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves.

In de begroting (na wijziging) 2017 zijn de volgende mutaties in de reserves via het programma Publieke Gezondheid opgenomen:

1. Versterking bedrijfsvoering (€ 300.000 / baten)
2. Aanbesteding Digitaal Dossier JGZ (€ 50.199 / baten)
3. Exploitatiekosten directievoering (€ 124.000 / baten)
4. Reserve garantiesalarissen (€ 21.700 / baten)
5. Ombuigingsplan 2018-2021 (€ 500.000 / lasten)

De reservepositie wijzigt daarnaast als gevolg van de resultaatverwerking inzake het boekjaar 2016 in de jaarstukken 2017 met € 175.116.

Overzicht mutaties reserves conform artikel 19 van BBV

	Raming mutaties reserves begrotingsjaar na wijziging				Realisatiemutaties reserves begrotingsjaar na wijziging			
Omschrijving programma	Baten (onttrekking reserve)	Waarvan structureel	Lasten (toevoeging reserve)	Waarvan structureel	Baten (onttrekking reserve)	Waarvan structureel	Lasten (toevoeging reserve)	Waarvan structureel
Publieke Gezondheid	795.700	21.710	500.000	-	495.899	21.700	500.000	-
Totaal	795.700	21.710	500.000	-	495.899	21.700	500.000	-

	Raming mutaties reserves begrotingsjaar na wijziging				Realisatiemutaties reserves begrotingsjaar na wijziging			
Toelichting	Baten (onttrekking reserve)	Waarvan structureel	Lasten (toevoeging reserve)	Waarvan structureel	Baten (onttrekking reserve)	Waarvan structureel	Lasten (toevoeging reserve)	Waarvan structureel
Versterking bedrijfsvoering	424.000	-		-	424.000	-		-
Project/programma DDJGZ	350.000	-		-	50.199	-		-
Garantiesalarissen	21.700	21.710		-	21.700	21.700		-
Ombuigingsplan 2018-2021			500.000				500.000	
Totaal	795.700	21.710	500.000	-	495.899	21.700	500.000	-

2.5 Wet Normering Topinkomens

Conform de wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector dient GGDrU in de jaarstukken van iedere topfunctionaris een aantal gegevens te vermelden. Deze zijn in onderstaande tabel opgenomen:

Wet Normering topinkomens

	N.A.M. Rigter	**H. Kruisselbrink**
Functiegegevens	Directeur PG	Adjunct-directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 - 31/12	01/01 - 29/05
Deeltijdfactor in fte	1,00	1,00
Gewezen topfunctionaris?	Nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	Nee	nee
Bezoldiging		
Beloningen plus belastbare onkostenvegoedingen	127.045	54.620
Beloningen betaalbaar op termijn	16.945	7.019
Subtotaal	*143.990*	*61.639*
Individueel toepasselijk bezoldigingmaximum	181.000	73.887
-/- onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totaal bezoldiging	**143.990**	**61.639**
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t	N.v.t.
Gegevens 2016		
Aanvang en einde functievervulling in 2016	01/05 - 31/12	01/01 - 31/12
Deeltijdfactor 2016 in fte	1,00	1,00
Beloningen plus belastbare onkostenvegoedingen	74.524	119.781
Beloningen betaalbaar op termijn	9.913	14.748
Totale bezoldiging 2016	**84.437**	**134.529**

De conform de WNT geldende beloningsnorm voor 2017 is € 181.000. Deze wordt niet overschreden. Voor 2016 was de norm € 179.000.

In het navolgende overzicht zijn de toezichthouders (conform Wgr) opgenomen. De toezichthoudende taak hebben zij onbezoldigd uitgeoefend.

naam			functie		periode	
mw.	F.	Imming	wethouder	Gemeente Amersfoort	1-1-2017	31-12-2017
mw.	M.	de Koning	wethouder	Gemeente Baarn	1-1-2017	31-12-2017
mw.	A.C.	Brommersma	wethouder	Gemeente De Bilt	1-1-2017	31-12-2017
dhr.	J.J.	Eijbersen	wethouder	Gemeente Bunnik	1-1-2017	31-12-2017
dhr.	B.J.	Koops	wethouder	Gemeente Bunschoten	1-1-2017	31-12-2017
dhr.	J.G.	den Dunnen	wethouder	Gemeente Eemnes	1-1-2017	31-12-2017
dhr.	J.C.H.	Rensen	wethouder	Gemeente Houten	1-1-2017	31-12-2017
dhr.	J.	Overweg	wethouder	Gemeente Leusden	1-1-2017	31-12-2017
dhr.	J.R.C.	van Everdingen	wethouder	Gemeente Lopik	1-1-2017	31-12-2017
mw.	F.	Langerak-Oostrom	wethouder	Gemeente Montfoort	1-1-2017	31-12-2017
dhr.	A.J.	Adriani	wethouder	Gemeente Nieuwegein	1-1-2017	31-12-2017
dhr.	S.	Ypma	wethouder	Gemeente Oudewater	26-10-2017	31-12-2017
dhr.	B.	Vermeij	wethouder	Gemeente Oudewater	1-1-2017	29-6-2017
dhr.	J.	van de Pol	wethouder	Gemeente Renswoude	1-1-2017	31-12-2017
mw.	S.J.H.M.	Veldboer	wethouder	Gemeente Rhenen	1-1-2017	31-12-2017
dhr.	A.	Goldhoorn	wethouder	Gemeente De Ronde Venen	1-1-2017	31-12-2017
mw.	J.	van Berkel	wethouder	Gemeente Soest	1-1-2017	31-12-2017
mw.	J.	Koops	wethouder	Gemeente Stichtse Vecht	29-6-2017	31-12-2017
dhr.	T.	Weger	wethouder	Gemeente Stichtse Vecht	30-1-2017	18-5-2017
dhr.	V.	Everhardt	wethouder	Gemeente Utrecht	1-1-2017	31-12-2017
dhr.	H.	Nijhof	wethouder	Gemeente Utrechtse Heuvelrug	1-1-2017	31-12-2017
mw.	M.	Overduin	wethouder	Gemeente Veenendaal	1-1-2017	31-12-2017
dhr.	M.F.M.	Verweij	wethouder	Gemeente Vianen	1-1-2017	31-12-2017
mw.	Y.	Koster	wethouder	Gemeente Woerden	1-1-2017	31-12-2017
dhr.	D.P.	de Kruif	wethouder	Gemeente Woudenberg	1-1-2017	31-12-2017
mw.	W.	Kosterman	wethouder	Gemeente Wijk bij Duurstede	1-1-2017	31-12-2017
mw.	M.J.T.G.	van Beukering-Huijbregts	wethouder	Gemeente IJsselstein	1-1-2017	26-10-2017
dhr.	A.	de Regt	wethouder	Gemeente IJsselstein	7-12-2017	31-12-2017
dhr.	M.C.M.	Fluitman	wethouder	Gemeente Zeist	1-1-2017	31-12-2017

2.6 Begrotingsrechtmatigheid

In het jaarverslag 2017 is onder het hoofdstuk 3.6 Rechtmatigheid ingegaan op de rechtmatigheidstoets. Hiernaar wordt verwezen. Conclusie is dat er geen overschrijdingen in de exploitatie zijn, die als onrechtmatig moeten worden bestempeld. Ook ten aanzien van de investeringen zijn er geen onrechtmatigheden geconstateerd.
Het overzicht van baten en lasten bestaat uit één programma. De lasten van het programma Publieke Gezondheid zijn lager dan de lasten conform de begroting na wijziging. (€ 41.100.000 versus € 41.500.000).

3. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

3.1 Algemeen

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

De verantwoording van het programma Publieke Gezondheid vindt plaats via vier productgroepen; Algemene Publieke Gezondheid, Jeugdgezondheidszorg, Bedrijfsvoering en Projecten & bijzondere activiteiten.

Bij de tussentijdse financiële rapportages over de eerste vier en eerste acht maanden is de indeling voor de verantwoording ook gemaakt naar productgroepen (Algemene Publieke Gezondheid, Jeugdgezondheidszorg, Bedrijfsvoering en Projecten / overige activiteiten). Bij de jaarstukken is het taakveld DD JGZ bij de productgroep Projecten en bijzondere activiteiten opgenomen

De cijfers van de begroting 2017 (na eerste wijziging), zoals opgenomen in de jaarstukken 2017, sluiten aan op de formeel vastgestelde begrotingen.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen.
De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een verplichting te worden gevormd.

3.2 Vaste activa

Artikel 59 BBV beschrijft het onderscheid tussen investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut in de openbare ruimte en investeringen met een (beperkt) economisch nut. GGDrU kent enkel investeringen met een economisch nut.

Materiële vaste activa met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. In die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Op grondbezit met economisch nut wordt niet afgeschreven.
Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is.
In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken.

Op grond van artikel 65 van het BBV wordt bij de waardering van de vaste activa rekening gehouden met een vermindering van hun waarde, indien deze vermindering naar verwachting duurzaam is.

Op 7 december 2017 is de verordening "Waarderings- en afschrijvingsbeleid Gemeentelijke Gezondheidsdienst regio Utrecht 2017" vastgesteld. Deze is met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2017 van toepassing. De waardering van de (materiële) vaste activa vindt als volgt plaats:

- Er wordt afgeschreven in het eerstvolgende jaar op het jaar waarin de investering geheel is opgeleverd.
- Activa met een aanschafwaarde/verkrijgingsprijs van € 10.000 of hoger worden geactiveerd.
- De afschrijvingstermijnen ten aanzien van een aantal categorien zijn in de vastgestelde verordening gewijzigd. Deze wijziging heeft met ingang van 2018 effect op de afschrijvingslasten. In onderstaande tabel is aangegeven wat in 2017 en 2018 van toepassing is.

Met ingang van 2017 hebben wij de afschrijving van de panden De Dreef te Zeist en Poststede te Nieuwegein gewijzigd van een annuïtaire afschrijving naar een lineaire afschrijving. De besluitvorming hiertoe heeft plaatsgevonden door het vaststellen van de nota waardering en afschrijvingsbeleid in de vergadering van het AB d.d. 7 december 2017. Hierdoor sluit de afschrijving aan bij de voorkeur van de commissie BBV. Als gevolg van deze wijziging is de afschrijving op De Dreef circa € 32.000 hoger dan vorig jaar en de afschrijving op de Poststede circa € 8.500 hoger dan vorig jaar. Bij de afschrijving op de Dreef is tevens rekening gehouden met de eerder geconstateerde te lage afschrijving. Zie ook de toelichting op de bestemmingsreserve Tekortkoming afschrijving De Dreef.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Soort actief	Sub-indeling soort actief	Afschrijvingstermijn
Gronden en terreinen	Gronden en terreinen	Geen
Bedrijfsgebouwen	Nieuwbouw	40 jaar
	Renovatie en verbouwing (inclusief reconstructie en verbetering)	25 jaar
	Investeringen in panden van derden	Afhankelijk van de verwachte gebruiksduur 2017 / 15 jaar2018 / 10 tot 25 jaar.
Inventaris en installaties	Kantoormeubilair	Afhankelijk van de verwachte gebruiksduur 3 tot 10 jaar
	Inventaris (gebouwen)	10 jaar
	Technische installaties	2017 / 15 jaar 2018 /10 en 15 jaar
Automatisering	Hardware	Afhankelijk van de verwachte gebruiksduur 2017 / 5 jaar 2018 / 3 tot 10 jaar
	Software	Afhankelijk van de verwachte gebruiksduur 3 tot 5 jaar
Vervoersmiddelen	Personenauto, lichte motorvoertuigen	5 jaar
Apparatuur	Medische Apparatuur (waaronder gehoorscreening, bloeddrukmeters, weegschalen en visuskasten)	Afhankelijk van de verwachte gebruiksduur 5 tot 10 jaar

Financiële vaste activa
Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g (=uitstaande leningen bij bijvoorbeeld gemeenten) zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

3.3 Vlottende activa

Voorraden
Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde, indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich vooral voor indien voorraden incourant worden.

Vorderingen en overlopende activa
De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten
Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

3.4 Vaste passiva

Reserves
De reserves worden tegen nominale waarde opgenomen.

Voorzieningen
Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De onderhoudsegalisatievoorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn.
De voorziening Logopedie is gevormd in overeenstemming met de notitie "Het BBV & Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen" van de Commissie BBV. Het betreft salaris-, studiekosten en de eventuele uitkeringskosten tot 1 september 2016.
In 2013 is een voorziening gevormd voor een oud medewerker waarbij GGDrU de verplichting heeft suppletie te geven op haar huidige loon bij derden tot het niveau als ware zij nog werkzaam bij GGDrU.

Vaste schulden
Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

3.5 Vlottende passiva
De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

3.6 Overige grondslagen

Waarderingsgrondslagen WNT
Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector (WNT) heeft de instelling zich gehouden aan de Beleidsregel toepassing WNT.

4. Toelichting op de balans per 31 december 2017

4.1 Vaste activa

Immateriële vaste activa
GGDrU heeft geen immateriële vaste activa per 31 december 2017.

Materiële vaste activa
De materiële vaste activa betreffen activa met een economisch nut. Het verloop van de boekwaarden van de materiële vaste activa is als volgt.

Materiële vaste activa

Omschrijving	Boekwaarde 1 januari 2017	Investeringen 2017	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31 december 2017
Gronden en terreinen	3.211.500						3.211.500
Bedrijfsgebouwen	3.244.860	308.201		-169.864			3.383.197
Machines, apparaten en installaties	391.570	42.841		-124.952			309.459
Overige materiële vaste activa	1.012.676	840.896		-300.106			1.553.467
Vervoermiddelen	29.595			-12.537			17.058
Investeringen maatschappelijk nut							
Totalen	7.890.201	1.191.939	-	-607.458	-	-	8.474.682

De in het boekjaar gedane investeringen staan in onderstaand overzicht vermeld.

De investeringen in het begrotingsjaar betroffen:

Investeringen in materiële vaste activa

Bedrijfsgebouwen		
Velduil Amersfoort	25.936	-
Utrechtse weg 3-5 Amersfoort	282.265	
Diverse		
Subtotaal bedrijfsgebouwen	*308.201*	-
Machines, apparaten en installaties		
alarminstallatie W&L	12.125	
Audiometers	30.716	
Diverse		
Subtotaal machines, apparaten en installaties	*42.841*	
Overige materiële vaste activa		
Serviceware	192.130	
20 stuks Moto G5 Grey	10.028	
110 stuks Moto G4 Play back	18.906	
DD-JGZ	345.595	
kantoormeubilair	186.297	
inventaris	54.832	
koffieautomaten	33.108	
volledig afgeschreven activa afboeking		
Subtotaal overige materiële vaste activa	*840.896*	-

Onderstaand overzicht maakt de beschikbare besteding van de kredieten voor het boekjaar 2017 inzichtelijk.

Gebruik van kredietfaciliteiten

Omschrijving	Krediet 2017 inclusief wijziging	Inves-teringen 2017	Saldo	Onder-schrijding	Over-schrijding	Rechtmatig	Af te sluiten in 2017
Gronden en terreinen	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*ja*	*ja*
Bedrijfsgebouwen							
Utrechtseweg 3-5/Velduil Amersfoort	350.000	308.201	41.799	41.799	0	ja	nee
Totaal bedrijfsgebouwen	*350.000*	*308.201*	*41.799*	*41.799*	*0*		
Machines, apparaten en installaties							
Sleutelprogramma	15.000	12.125	2.875	2.875	0	ja	nee
Echoscreen/gehoorscreen	135.000	0	135.000	135.000	0	ja	nee
Audio- en bloeddrukmeters, weegschalen	160.000	30.716	129.284	129.284	0	ja	nee
Koelkasten	45.000	0	45.000	45.000	0	ja	nee
Totaal machines, apparaten en installaties	*355.000*	*42.841*	*312.159*	*312.159*	*0*		
Overige materiële vaste activa							
Serviceware (onderdeel DD JGZ)	192.130	192.130	0	0	0	ja	ja
Programma/projectkosten DD JGZ	345.595	345.595	0	0	0	ja	ja
Stoelen/tafel/kasten	310.000	186.297	123.703	123.703	0	ja	nee
Bureaustoelen	85.000	54.832	30.168	30.168	0	ja	nee
Koffieautomaten	0	33.108	-33.108	0	-33.108	ja	ja
ICT beheerstools & security	175.000	0	175.000	175.000	0	ja	nee
ICT netwerk & connectivteit	65.000	0	65.000	65.000	0	ja	nee
ICT hardware & printers	1.450.000	0	1.450.000	1.450.000	0	ja	nee
ICT telefonie	230.000	28.934	201.066	201.066	0	ja	nee
ICT projectkosten	485.000	0	485.000	485.000	0	ja	nee
Totaal overige materiële vaste activa	*3.337.725*	*840.896*	*2.496.829*	*2.529.937*	*-33.108*		
Vervoermiddelen							
Piketvoertuig ICT	30.000	0	30.000	30.000	0	ja	nee
Logistiek voertuig	20.000	0	20.000	20.000	0	ja	nee
Totaal voertuigen	*50.000*	*0*	*50.000*	*50.000*	*0*		
Investeringen maatschappelijk nut	*0*	*0*	-	-	-	*ja*	*ja*
Totalen	4.092.725	1.191.938	2.900.787	2.933.895	33.108-		

In de vergadering van het algemeen bestuur van 7 december 2017 heeft het bestuur de kredieten voor het activeren van de programma- en projectkosten voor een nieuw Digitaal Dossier JGZ vastgesteld. De overige kredieten zijn conform de begrotingswijziging 2017-1.
In het krediet van bedrijfsgebouwen is rekening gehouden met de aanschaf van koffieautomaten. Er is ervoor gekozen om deze investering, in lijn met de verslaggevingsregels, op te nemen onder de categorie 'machines, apparaten en installaties'. Daardoor is de investering wel rechtmatig.
Er zijn derhalve geen kredieten onrechtmatig overschreden.

De restant kredieten worden afgesloten zodra het algemeen bestuur de jaarstukken 2017 heeft vastgesteld, met uitzondering van de kredieten voor machines, apparaten,installaties, overige materiële vaste activa en vervoermiddelen.
De ICT-investeringen zijn onderdeel van het ombuigingsplan. Een acualisatie van dit plan wordt in maart 2018 ingebracht in de AB-vergadering. De investeringen zijn daarom bewust opgehouden en zullen naar 2018 worden overgeheveld. De overige investeringen zijn onderhanden of uitgesteld naar 2018.

Op de panden die in eigendom zijn van GGDrU heeft geen recente taxatie plaatsgevonden om te bepalen of de waarde op de balans hoger is dan de marktwaarde. Wel is een indicatie van de waarde door een taxateur afgegeven voor het eigendomspand aan de Poststede te Nieuwegein. Daaruit blijkt dat de verwachte marktwaarde boven de boekwaarde van het pand ligt.

Financiële vaste activa

Financiële vaste activa

Omschrijving	Boekwaarde 1 januari 2017	Inves-teringen	Desinves-teringen	Aflossingen/ afschrij-vingen	Afwaarde-ringen	Boekwaarde 31 december 2017
Overige langlopende leningen						
Overige uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	22.989		4.089-	-		18.900
Bijdragen aan activa in eigendom van derden						
Totalen	22.989	-	4.089-	-	-	18.900

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2017 wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

De overige uitzettingen met een looptijd langer dan een jaar hebben betrekking op de waarborgsommen bij PostNL en TNT. De uitzetting inzake het fietsplan op medewerkers van GGDrU is in 2017 volledig afgewikkeld.

4.2 Vlottende activa

Voorraden

De voorraden kunnen als volgt worden gespecificeerd.

Voorraden

Omschrijving	Saldo 31 December 2016	Saldo 31 December 2017
Gereed product/handelsgoederen	74.180	83.899
Totalen	74.180	83.899

De voorraad 'Gereed product/handelsgoederen' op 31 december 2017 heeft betrekking op de reizigersvaccinaties. Deze voorraad wordt in 2018 verbruikt.

Uitzettingen korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt worden gespecificeerd.

Uitzettingen korter dan 1 jaar

Omschrijving	Saldo 31 December 2016	Saldo 31 December 2017
Vorderingen op openbare lichamen	1.775.637	2.070.776
Uitzetting in 's Rijks schatkist	5.004.049	1.731.294
Totaal vorderingen op openbare lichamen	6.779.686	3.802.070
Overige vorderingen	302.316	261.771
voorziening oninbaar	-23.002	-12.730
Totaal overige vorderingen	279.314	249.041
Totalen	7.059.000	4.051.110

Vorderingen op openbare lichamen
De post vorderingen op openbare lichamen heeft betrekking op vorderingen op gemeenten binnen de regio Utrecht. Dit betreft onder meer afrekeningen van gemaakte huisvestingskosten, inwonerbijdrage, inspecties en afwikkeling van maatwerk.

Uitzetting in 's Rijks Schatkist
Per 31 december 2017 heeft GGDrU een bedrag van € 1.731.294 bij het Rijk uitstaan. Het 'schatkistbankieren' houdt in dat GGDrU op de gezamenlijke bankrekeningen niet meer dan € 315.000 (0.75% van het begrotingstotaal van € 42.027.000) gemiddeld per kwartaal mag hebben staan. Het resterende saldo wordt ondergebracht bij het Rijk. Dagelijks wordt gecontroleerd of het drempelbedrag wordt overschreden.

Saldotoets Schatkistbankieren per kwartaal

	Gemiddeld saldo
Saldo banken kwartaal 1	183.648
Saldo banken kwartaal 2	240.173
Saldo banken kwartaal 3	169.362
Saldo banken kwartaal 4	157.222
Drempel Schatkistbankieren	315.201

Overige vorderingen
De post overige vorderingen heeft onder meer betrekking op de gedeclareerde c.q. nog te declareren verzekerde zorg inzake de tuberculosebestrijding, detachering van personeel en overige vorderingen.
De voorziening oninbaar is bepaald op basis van ouderdom van de openstaande posten conform onderstaand schema;

Opbouw voorziening:

Ouderdom	91-180	dagen	25%
Ouderdom	181-365	dagen	50%
Ouderdom	>1	jaar	90%

Liquide middelen
Binnen de post liquide middelen kan het volgende onderscheid worden gemaakt.

Liquide middelen

Omschrijving	Saldo 31 December 2016	Saldo 31 December 2017
Kassaldi	14.395	13.865
Banksaldi	280.480	228.022
Totalen	294.875	241.887

Overlopende activa

Binnen de post overlopende activa kan het volgende onderscheid worden gemaakt.

Overlopende activa

Omschrijving	Saldo 31 December 2016	Saldo 31 December 2017
Vooruitbetaalde bedragen	522.715	741.018
Nog te ontvangen bedragen	830.698	960.856
Kruisposten	13.158	6.054
Totalen	1.366.571	1.707.928
- van Europese en Nederandse overheden nog te ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel	581.778	860.340
- overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste komen van volgende begrotingsjaren	784.793	847.588
	1.366.571	1.707.928

Vooruitbetaalde bedragen

De vooruitbetaalde bedragen betreft vooruitbetaalde kosten voor € 741.000. De vooruitbetaalde kosten zijn facturen die geboekt zijn in 2017 en die betrekking hebben op het boekjaar 2018

Nog te ontvangen bedragen

Dit betreft werkzaamheden die uitgevoerd zijn in 2017, waarvan nog geen afrekening heeft plaatsgevonden voor een bedrag van € 961.000.

Kruisposten

Kruisposten betreffen vooral transacties tussen kas en bank en komen voort uit het betalen met Pin-automaten en de afstorting van gelden naar de bank.

Specificatie van Europese en Nederlandse overheden nog te ontvangen voorschotbedragen

De van Europese en Nederlandse overheden nog te ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Instelling	Omschrijving	Saldo 31 december 2016	Toe-voegingen	Vrijval	Saldo 31 december 2017
RIVM	Entgelden	€ 122.410	€ 291.236	€ -142.742	€ 270.903
RIVM	Detachering B. Rump 2e halfjaar 2016	€ 15.728	€ -	€ -15.728	€ -
RIVM	Detachering R. van Kessel 4e kwartaal 2016	€ 14.587	€ -	€ 14.587-	€ -
RIVM	Begeleiding B. Rump 3e en 4e kw 2016	€ 1.650	€ -	€ 1.650-	€ -
RIVM	Opbr diagnostiek geheel 2016 IZB	€ 16.229		€ -16.229	€ -
RIVM	Opbr diagnostiek geheel 2016 TBC	€ 529		€ -529	€ -
RIVM	Opbr diagnostiek geheel 2017 IZB		€ 11.269		€ 11.269
RIVM	Opbr diagnostiek geheel 2017 TBC		€ 2.235		€ 2.235
RIVM	Stelpost CIB programmabudget	€ 10.712	€ 12.614	€ -9.544	€ 13.783
VWS	Artsen in Opleiding	€ -	€ 51.417		€ 51.417
Lopik	MZO dln gem Lopik december	€ 5.558		€ -5.558	€ -
Soest	OGGZ Huiselijk geweld	€ 6.350		€ -6.350	€ -
Utrecht	MZO Utrecht december 2016	€ 5.586		€ -5.586	€ -
Utrecht	Garantiesalarissen IZB	€ 43.259		€ -43.259	€ -
Utrecht	Materieel huurbudget 2015 2016	€ 34.358	€ -	€ -34.358	€ -
Utrecht	Verrekening ICT	€ 173.446		€ -173.446	€ -
Amersfoort	Calamiteiten Inspecties	€ 1.080		€ -1.080	€ -
Woerden	Signaalgestuurd toezicht PGB Inspecties	€ 720		€ -720	€ -
De Ronde Venen	Laatste termijn bedrag LEA	€ 1.701		€ -1.701	€ -
Utrecht	Stadskantoor	€ 127.114	€ 400.674	€ -127.114	€ 400.674
Amersfoort	Aanvullende declaratie	€ -	€ 270		€ 270
GGDGHOR	Inspecties asielzoekers 4e kw 2017	€ -	€ 4.529		€ 4.529
Div.gemeenten	Aanvullende opbrengst GIR inspecties 2017	€ -	€ 11.970		€ 11.970
Veenendaal	Netwerken ZAT ROC A12	€ 761			€ 761
Veenendaal	Afrekening De Twijn cb locatie	€ -	€ 54.118		€ 54.118
De Bilt	Wat beweegt jou de Bilt	€ -	€ 2.222		€ 2.222
De Bilt	Afrekening schoonmaak + inventaris Tolakker Maartensdijk	€ -	€ 1.697		€ 1.697
Utrecht	MZO Utrecht october 2017	€ -	€ 6.530		€ 6.530
Baarn	Veilig thuis	€ -	€ 3.612		€ 3.612
Baarn	Huur 4-18 Koningsweg 2e helft 2017	€ -	€ 2.280		€ 2.280
Houten	Afrekening Onderdoor/Hollandspoor 2017	€ -	€ 1.682		€ 1.682
IJsselstein	Afrekening Merckelbachlaan 2017	€ -	€ 8.000		€ 8.000
Stichtse Vecht	Afrekening pedagogisch Adviseur	€ -	€ 10.000		€ 10.000
IJsselstein	Onderhanden werk Leerplicht	€ -	€ 231		€ 231
Amersfoort	Onderhanden werk Leerplicht	€ -	€ 154		€ 154
Leusden	Onderhanden werk Leerplicht	€ -	€ 77		€ 77
Soest	Onderhanden werk Leerplicht	€ -	€ 154		€ 154
Stichtse Vecht	Onderhanden werk Leerplicht	€ -	€ 154		€ 154
Utrechtse Heuvelrug	Onderhanden werk Leerplicht	€ -	€ 770		€ 770
Woudenberg	Onderhanden werk Leerplicht	€ -	€ 231		€ 231
Zeist	Onderhanden werk Leerplicht	€ -	€ 616		€ 616
Totaal		€ 581.778	€ 878.743	€ 600.181-	€ 860.340

4.3 Reserves

Het verloop van de reserves is in onderstaand overzicht weergegeven.

Reserves

Omschrijving	Saldo 1 Januari 2017	Bestemming resultaat 2016	Overige toevoeging	Onttrekking	Saldo 31 December 2017
Omschrijving					
A. Algemene reserve	-				-
- Publieke Gezondheid	734.712	168.441			903.154
- Reizigersadvisering	227.195				227.195
- Inspecties THZ	143.000				143.000
Totaal algemene reserves	*1.104.907*	*168.441*	*-*	*-*	*1.273.349*
B. Bestemmingsreserves					
Tekort afschrijvingen De Dreef Zeist	174.403				174.403
DDJGZ	525.580			-50.199	475.381
Reserve DJI TBC	62.611	6.675			69.286
Versterking bedrijfsvoering	300.000			-300.000	-
Dekking loonkosten directie	124.000			-124.000	-
Garantiesalarissen gemeente Utrecht	168.290			-21.700	146.590
Ombuigingsplan	-	-	500.000		500.000
Totaal bestemmingsreserves	*1.354.884*	*6.675*	*500.000*	*-495.899*	*1.365.660*
Gerealiseerd resultaat	175.116	-175.116			*116.513*
Totaal generaal	**2.634.907**	**0**	**500.000**	**-495.899**	**2.755.522**

Onder "Resultaat na bestemming" staan de toevoegingen of onttrekkingen vermeld uit hoofde van de bestemming van het resultaat van het huidige boekjaar. Onder "bestemming resultaat 2016" staan de toevoegingen vermeld uit hoofde van de bestemming van het resultaat van het voorgaande boekjaar.

Onderstaand volgt per reserve een korte toelichting:

Algemene reserve

<u>Algemene reserve Publieke Gezondheid</u>
Deze algemene reserve is bestemd voor de egalisatie van incidentele, niet voorziene tegenvallers binnen GGDrU. De reserve dient tenminste een omvang te hebben om de in euro's gekwantificeerde risico's af te dekken. Dit conform de geactualiseerde nota's 'Reserves en voorzieningen' en 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing'.

Conform de nota reserves en voorzieningen 2015-2018 is naast de algemene dekking voor bedrijfsrisico's een tweetal specifieke reserves aangehouden binnen de algemene reserve. Het betreft minimaal € 227.195, 10% van de bate van de reizigersadvisering en een bedrag van € 143.000 voor inspecties THZ.

In 2017 heeft een storting plaatsgevonden van € 168.441, voortkomend uit de resultaatbestemming 2016. In 2017 heeft geen onttrekking uit de algemene reserve plaatsgevonden. Het saldo van de algemene reserve bedraagt ultimo 2017 € 1.273.349.

Bestemmingsreserves

Tekortkoming afschrijving De Dreef
De vastgestelde afschrijvingstermijnen op het hoofdgebouw geven na 40 jaar een afschrijvingstekort te zien van € 174.403. Bij de resultaatbestemming over 2005 is dit bedrag als bestemmingsreserve opgenomen op de balans. In 2017 hebben geen mutaties plaatsgevonden. Per 31 december 2017 bedraagt het saldo € 174.403. Met ingang van 2017 is de afschrijving verhoogd met circa € 32.000 zodat binnen de resterende afschrijvingstermijn volledig wordt afgeschreven. De middelen van deze bestemmingsreserve worden ingezet in het ombuigingsplan.

DD JGZ
De bestemmingsreserve DD JGZ is onder meer bedoeld ter dekking van de kosten voor de aansluiting Landelijk Schakelpunt en de aanbesteding DD JGZ. Ten behoeve van de dekking van (niet te activeren) programma- en projectkosten voor het aanbesteding van een nieuw DD JGZ (op weg naar GGD dossier) heeft een (begrote) onttrekking plaatsgevonden van € 50.199. Per 31 december 2017 bedraagt het saldo € 475.381.

Reserve DJI TBC
De reserve is overgekomen vanuit de overdracht van de taken van de voormalige GG&GD Utrecht naar GGDrU. Van de opbrengst DJI (Dienst Justitiële Inrichtingen) wordt conform afspraak jaarlijks voor eventuele wachtgeldverplichtingen € 4,82 per gemaakte foto gereserveerd. Uit het exploitatieresultaat van 2016 is in 2017 een bedrag van € 6.675 toegevoegd op basis van 1.385 foto's.
Bij de vaststelling van het ombuigingsplan 2018-2021 heeft het algemeen bestuur besloten vanaf 2018 geen storting meer te laten plaatsvinden.
Per 31 december 2017 bedraagt het saldo € 69.286.

Versterking bedrijfsvoering 2017
Ten behoeve van de versterking van de bedrijfsvoering is een notitie opgesteld, die in de vergadering van het algemeen bestuur van 9 juli 2016 is behandeld. Het algemeen bestuur heeft uiteindelijk uit het jaarresultaat 2015 een bedrag van € 900.000 gealloceerd voor de incidentele dekking van de kosten aangaande de versterking voor de jaren 2016 tot en met 2017. Hiervoor is een nieuwe bestemmingsreserve 'Versterking bedrijfsvoering' gevormd. Jaarlijks wordt daarom een bedrag van € 300.000 onttrokken zodat de reserve per 31 december 2017 volledig is aangewend. Vanaf 2018 wordt GGDrU gevraagd dit binnen de bestaande middelen op te vangen, hetgeen is meegenomen in het ombuigingsplan.

Dekking loonkosten Directie
In zijn vergadering van 18 februari 2016 heeft het bestuur besloten een bestemmingsreserve te vormen van € 215.000 voor de periode dat de DPG full time is aangesteld en er tegelijkertijd ook een fulltime adjunct directeur aanwezig was. Deze periode is begroot van 1 mei 1016 tot 1 april 2018.
Vanwege het vertrek van de adjunct directeur per 1 april 2017 kan het resterende deel van de bestemmingsreserve in 2017 geheel ten gunste van de exploitatie 2017 vrijvallen. Deze vrijval is ook begroot. Daarmee heeft de reserve geen saldo meer per 31 december 2017.

Garantiekosten salarissen
Bij de overname van de medewerkers van GG&GD Utrecht zijn er enkele medewerkers overgekomen, waarvan het feitelijke salaris hoger was dan het reguliere salaris van GGDrU. In het overdrachtsdocument is afgesproken dat de meerkosten gedragen zouden worden door de gemeente Utrecht. Om van een jaarlijkse nacalculatie af te zijn, is in 2016 besloten de meerkosten voor een periode van tien jaar te kapitaliseren en dit bedrag éénmalig in rekening te brengen bij de gemeente Utrecht voor de periode vanaf 1 januari 2016. Dit betreft een bedrag van € 190.000.
De garantiekosten over 2017 bedragen € 21.710 en dit bedrag is ten gunste van de exploitatie gebracht. De reserve heeft daarmee een saldo per 31 december 2017 van € 146.590.

Ombuigingsplan
Ten behoeve van de dekking van de benodigde intensiveringen bij GGDrU is een ombuigingsplan 2018-2021 opgesteld. In dit ombuigingsplan is een voorstel opgenomen over de dekking van de intensiveringen. Daartoe is het noodzakelijk dat in 2017 ten laste van de exploitatie een bedrag van € 500.000 wordt gereserveerd (conform begroting). Daarmee heeft deze reserve per 31 december 2017 een omvang van € 500.000.

Gerealiseerd resultaat
GGDrU heeft een positief resultaat van € 116.513.

Bij de behandeling van de jaarstukken in het algemeen bestuur zal een separate notitie worden opgesteld, waarin een voorstel wordt gedaan voor de resultaatbestemming. De resultaatbestemming zal niet in de jaarstukken worden beschreven.

4.4 Voorzieningen

In onderstaand overzicht is het verloop van de voorzieningen weergegeven in 2017.
In de kolom "Vrijval" zijn de bedragen weergegeven, die ten gunste van de rekening van baten en lasten zijn vrijgevallen.

Voorzieningen

Omschrijving	Saldo 1 Januari 2017	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Saldo 31 December 2017
1. Voorziening ter egalisering van kosten					
Groot onderhoud De Dreef (Zeist)	476.996	60.000			536.996
Groot onderhoud Poststede (Nieuwegein)	132.826		132.826-		0
Totaal voorziening ter egalisering van kosten	*609.822*	*60.000*	*132.826-*	*-*	*536.996*
3. Voorziening voor verplichtingen en risico's					
Logopedie	85.894		-24.353	-21.139	40.402
Voormalig personeel	10.521		-3.800	-6.721	0
Voorziening monitor 0-12 jr	20.000		-20.000		0
Voorziening monitor Volwassenen	71.250		-71.250		0
Totaal voorziening voor verplichting en risico's	*187.665*	*-*	*-119.403*	*-27.860*	*40.402*
Totalen	797.487	60.000	-252.229	-27.860	577.399

Onderstaand volgt per voorziening een korte toelichting:

Voorziening groot onderhoud De Dreef (Zeist)
Vanaf 2015 wordt jaarlijks voor het gebouw aan De Dreef 5 te Zeist, dat eigendom is van GGDrU, een bedrag gedoteerd van € 60.000. Dit bedrag is gebaseerd op het Meerjaren Onderhouds Programma (MJOP) 2016-2025. Dit bedrag is ten laste van de exploitatie gebracht. In 2017 heeft geen aanwending van deze voorziening plaatsgevonden (mede in het licht van het op te stellen Strategisch Huisvestingsplan). Per 31 december 2017 bedraagt het saldo € 536.996.

Voorziening groot onderhoud Poststede 5 (Nieuwegein)
Gegeven het feit dat GGDrU voornemens is om het pand Poststede 5 te Nieuwegein te verkopen, zal geen (groot) onderhoud meer worden uitgevoerd en mag conform de verslaggevingsregels (BBV) geen voorziening meer worden aangehouden. Derhalve is het resterende saldo van € 132.826 ten gunste van de exploitatie van 2017 gebracht. Daarmee heeft deze voorziening geen saldo meer per 31 december 2017.

Logopedie
In 2012 is een voorziening opgenomen voor de frictiekosten logopedie, omdat steeds minder gemeenten gebruik maken van de keuzetaak 'Logopedie'. Per 1 augustus 2015 voert GGDrU deze taak niet meer uit. Deze voorziening dekt de lasten (de scholingskosten en de lasten van aanvullende uitkeringen) voor een periode van drie jaar, tot en met 31 december 2019. De berekening is gemaakt op basis van het Sociaal Statuut, waarin wordt geïnvesteerd in toeleiding naar ander werk, binnen of buiten GGDrU.
In 2017 is voor een bedrag van € 21.139 aan kosten ten laste van deze voorziening gebracht. De voorziening is in 2017 verlaagd met een bedrag van € 24.353, omdat een medewerker elders een dienstbetrekking heeft gevonden. Per 31 december 2017 bedraagt het saldo € 40.402.
Geen rekening is gehouden met uitkeringslasten na 31 december 2019. Deze uitkeringslasten bedragen maximaal circa € 64.000.

Voormalig personeel
Deze voorziening is gevormd voor een oud-medewerker waarbij GGDrU de verplichting heeft een suppletie te verlenen op haar huidige loon bij derden tot het niveau van het voormalig loon bij GGDrU. In 2017 is € 6.721 aangewend en het restant is vrijgevallen. De suppletie is niet meer van toepassing vanaf 2018.

(Kinder)monitoring 0-12 jaar
Tot en met 2016 zat de bulk van de uitvoeringskosten in één jaar van de vierjarige cyclus. Door wijzigingen in de werkwijze van dataverzameling is dat niet meer het geval, waardoor de uitvoeringskosten (jaarlijks zo'n € 13.500) kunnen worden opgenomen in de jaarlijkse begroting en een voorziening derhalve niet meer aan de orde is. Het bedrag ad € 20.000, dat per 1 januari 2017 nog in de voorziening zat, is ten gunste van de exploitatie 2017 verwerkt.

Daar komt bij dat met de monitor Voortgezet Onderwijs (12-19 jr) tot op heden in de begroting nooit rekening is gehouden, omdat de kosten die ervoor moesten worden gemaakt door GGDrU gedeclareerd konden worden bij het RIVM (gelden bij VWS). Vanaf 2017 is dit niet meer mogelijk. De uitvoeringskosten van deze monitor vallen eens per

vier jaar, maar er is geen nauwkeurige calculatie van de benodigde middelen te maken. Derhalve ligt het aanhouden van een bestemmingsreserve voor de hand.

Monitor volwassenen
Eens per vier jaar wordt een gezondheidsmonitor onder volwassenen in de regio Utrecht gehouden. Het algemeen bestuur heeft in de vergadering van 26 maart 2015 ingestemd om de volwassenmonitor uit te breiden onder ouders met thuiswonende minderjarigen. De wijze waarop de monitor eens per vier jaar wordt uitgevoerd, is sterk aan verandering onderhevig. Daardoor kan niet langer een juiste calculatie worden gemaakt van de uiteindelijke kosten. Dit betekent dat conform de verslaggevingsregels geen voorziening meer kan worden gevormd. Het resterende saldo ad € 71.250 valt derhalve vrij ten gunste van de exploitatie. Derhalve ligt ook hier het aanhouden van een bestemmingsreserve voor de hand.

4.5 Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

GGDrU heeft op 31 december 2017 de volgende langlopende schulden:

Vaste Schulden met een looptijd langer dan een jaar

Omschrijving	Saldo 1 Januari 2017	Toevoeging	Aflossing	Saldo 31 December 2017
Leningovereenkomst BNG 40.98.570	2.338.085	-	-105.296	2.232.789
Leningovereenkomst BNG 40.98.688	3.350.000	-	-	3.350.000
Leningovereenkomst BNG 40.76970.01	135.562	-	-25.103	110.458
Totalen	5.823.647	0	130.400-	5.693.247

	Rente%	Rente herziening		Aflossings verplichting 2018
Leningovereenkomst BNG 40.98.570	3,05%	2021		108.553
Leningovereenkomst BNG 40.98.688	2,89%	2024		0
Leningovereenkomst BNG 40.76970.01	3,85%	n.v.t.	geheel afgelost in 2021	26.070
Totaal aflossingsverplichting				134.623

Ter financiering van de aankoop van een kantoorpand aan de Dreef 5 te Zeist in 2004 zijn twee leningen bij de BNG Bank afgesloten. Op de leningen berust géén hypothecaire zekerheid.

De lening met nummer BNG 40.98.570 betreft een annuïtaire lening met een looptijd van 30 jaar tegen een rentepercentage van 3,05%. Het rentepercentage wordt in 2021 herzien. Het rentebestanddeel van deze lening dat betrekking heeft op 2017 bedraagt € 69.847. In 2017 is voor een bedrag ter grootte van € 105.296 afgelost.

De lening met nummer BNG 40.98.688 betreft een aflossingsvrije lening met een looptijd van 30 jaar tegen een rentepercentage van 2,89%. Het rentepercentage wordt in 2024 herzien. Het rentebestanddeel van deze lening dat betrekking heeft op 2017 bedraagt € 96.815.

Ter financiering van de aankoop van een kantoorpand aan de Poststede 5 te Nieuwegein in 1991 is een lening bij de BNG Bank afgesloten.

De lening met nummer BNG 40.76970.01 betreft een annuïtaire lening met een looptijd van 30 jaar tegen een rentepercentage van 3,85%. De lening is per 31 mei 2021 in het geheel afgelost. Het rentebestanddeel van deze lening dat betrekking heeft op 2017 bedraagt € 5.219. In 2017 is voor een bedrag ter grootte van € 25.103 afgelost.

Totale rentelast 2017 bedraagt derhalve € 171.881.

4.6 Kortlopende schulden

De kortlopende schulden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Kortlopende schulden

Omschrijving	Saldo 31 December 2016	Saldo 31 December 2017
Bank- en girosaldi	-	-
Betalingen ondeweg	478	-
Overige schulden	4.062.252	3.648.973
Totalen	4.062.730	3.648.973

De post Overige schulden is onderstaand nader gespecificeerd:

Netto vlottende schuldpositie

Omschrijving	Saldo 31 December 2016	Saldo 31 December 2017
Crediteuren	2.390.621	1.442.214
Fiscus	1.366.625	1.866.827
Pensioen/afdracht OP/NP	304.981	339.932
Door derden beklemde middelen	25	-
Totalen	4.062.252	3.648.973

Overige schulden

De post 'Overige schulden' per 31 december 2017 bestaat enerzijds uit facturen die via de crediteurenadministratie zijn geboekt en anderzijds uit facturen die met factuurdatum in 2018 zijn ontvangen, maar die betrekking hebben op een geleverde prestatie in 2017.
De post 'Fiscus' heeft enerzijds betrekking op de af te dragen loonheffingen over periode 12/13 van 2017 en anderzijds de af te dragen omzetbelasting van het laatste kwartaal van 2017. Dit wordt in de maand januari 2018 afgewikkeld.
De post Pensioen/afdracht OP/NP heeft betrekking op de af te dragen pensioenpremie en nabestaandenpensioen naar aanleiding van de salarisrun van december 2017 en de correctierun in januari 2018. Dit wordt in de maand januari 2018 afgewikkeld.

4.7 Overlopende passiva

De specificatie van de overlopende passiva is als volgt.

Overlopende passiva

Omschrijving	Saldo 31 December 2016	Saldo 31 December 2017
Overlopende passiva verplichtingen opgenomen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen.	1.925.485	725.266
Overlopende passiva opgenomen van de van Europese en/of Nederlandse overheidslichamen en (vooruit)ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	1.463.559	1.178.001
Totalen	3.389.044	1.903.266

De overlopende passiva opgenomen van de van Europese en/of Nederlandse overheidslichamen en (vooruit) ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking vooruit ontvangen bedragen, zijn opgenomen in onderstaande tabel. Daarbij is per overheidslichaam de totale positie weergegeven. Op verzoek is per overheidslichaam een specificatie aanwezig.

instelling	Saldo 31 december 2016	Toevoegingen	Vrijval	Saldo 31 december 2017
Amersfoort	€ 191.920	€ 126.593	€ -142.510	€ 176.003
Baarn	€ 6.143	€ 15.440	€ -6.143	€ 15.440
Bunnik	€ 1.110	€ 9.018	€ -1.110	€ 9.018
Bunschoten	€ 5.650	€ 12.848	€ -5.650	€ 12.848
De Bilt	€ 61.371	€ 79.859	€ -9.246	€ 131.984
De Ronde Venen	€ 4.155	€ 34.448	€ -3.847	€ 34.756
Eemnes	€ 1.816	€ 5.700	€ -1.816	€ 5.700
GGD Hollands Midden	€ 22.777	€ 14.000	€ -9.533	€ 27.244
GGD Hollands Noorden	€ 89.412		€ -89.412	€ -
GGD Twente	€ 9.533		€ -9.533	€ -
Houten	€ 5.549	€ 30.522	€ -5.193	€ 30.877
IJsselstein	€ 19.088	€ 38.876	€ -18.850	€ 39.113
Leusden	€ 7.158	€ 24.352	€ -7.158	€ 24.352
Lopik	€ 1.516	€ 9.210	€ -1.421	€ 9.305
Montfoort	€ 1.396	€ 8.614	€ -1.301	€ 8.709
Nieuwegein	€ 10.819	€ 42.427	€ -10.463	€ 42.783
Oudewater	€ 989	€ 6.167	€ -942	€ 6.214
Renswoude	€ 1.153	€ 4.106	€ -1.153	€ 4.106
Rhenen	€ 4.520	€ 14.767	€ -4.520	€ 14.767
RIVM	€ 15.854			€ 15.854
Soest	€ 13.438	€ 41.682	€ -13.438	€ 41.682
Stichtse Vecht	€ 22.361	€ 48.195	€ -21.958	€ 48.598
Utrecht	€ 315.697	€ 126.209	€ -315.697	€ 126.209
Utrechtse Heuvelrug	€ 3.476	€ 71.941	€ -3.476	€ 71.941
Veenendaal	€ 14.925	€ 49.121	€ -14.925	€ 49.121
Veiligheidsregio Utrecht	€ 15.000		€ -15.000	€ -
Vianen	€ 2.108	€ 11.602	€ -1.990	€ 11.720
VWS opleidingen	€ 255.140	€ 1.211.093	€ -1.466.233	€ -
VWS SOA Sense egalisatiereserve	€ 142.915	€ 1.515.444	€ -1.532.269	€ 126.090
VWS Soa Sense terugbetalingsvpl.	€ 201.050		€ -201.050	€ -
Wijk bij Duurstede	€ 1.808	€ 14.105	€ -1.808	€ 14.105
Woerden	€ 5.159	€ 31.668	€ -4.827	€ 31.999
Woudenberg	€ 3.196	€ 8.511	€ -3.196	€ 8.511
Zeist	€ 5.359	€ 38.950	€ -5.359	€ 38.950
Eindtotaal	**€ 1.463.559**	**€ 3.645.466**	**€ -3.931.025**	**€ 1.178.001**

Niet uit de balans blijkende financiële verplichtingen

GGDrU is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijkende financiële verplichtingen. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste verplichtingen:

- Huurcontracten: verschuldigde huurpenningen onroerend goed volgens contract na ultimo 2017 € 7.888.000
- Kopieerapparatuur: verschuldigde leasekosten kopieermachines volgens contract na ultimo 2017 € 103.000
  De leasetermijnen van alle kopieermachines lopen af per 1 januari 2019
- Bankgaranties op huurpanden € 53.800
- Schatting contante waarde saldo niet opgenomen vakantiedagen (uren x gemiddeld uurloon) € 1.031.000

De belangrijkste verplichting betreft het huurcontract voor gebruik van de ruimte in het Stadskantoor te Utrecht, zijnde € 3.345.000, met van een looptijd tot 1 oktober 2024.

Kredietafspraken bank
Voor het dagelijks betalingsverkeer wordt gebruik gemaakt van de Rabobank Utrechtse Heuvelrug. Vanaf december 2013 neemt GGDrU ook deel aan het schatkistbankieren. Gezien de huidige stand van het schatkistbankieren is de kredietlimiet bij de Rabobank op nul gesteld.

4.8 Gebeurtenissen na balansdatum

Ten tijde van het opmaken van deze jaarrekening waren geen relevante gebeurtenissen na balansdatum bekend, die zouden moeten worden verwerkt in het jaarresultaat.

4.9 Garantstelling

GGDrU heeft geen garantstellingen.

5. Overige gegevens

5.1 Resultaatbestemming

In de vergadering van het dagelijks bestuur van 12 maart 2018 en het algemeen bestuur van 28 maart 2018 zal een besluit worden genomen over de bestemming van het positieve resultaat over 2017.
Hiervoor wordt een separate notitie opgesteld, waarin een voorstel wordt gedaan voor de resultaatbestemming. De resultaatbestemming wordt niet in de jaarstukken beschreven.

5.2 SISA bijlage 2017

H3 Seksualteitscoördinatie- en Hulpverlenimg + aanvullende curarieve SOA bestrijding

Doelgroep: Gemeenten
Relevante Wet en Regelgeving:

- Subsidieregeling publieke gezondheid : 6. Seksuele gezondheid

H3	Indicatoren	Toelichting
01	Aantal consulten (jaar T) seksualiteitshulpverlenimg	Vul he aantal consulten (jaar T) seksualteitshulpverlenimg in het verzorgingsgebied in.
02	Aantal gevonden SOA's (jaar T) in het verzorgingsgebied	Vul het aantaln gevonden SOA's (jaar T) in het verzorgingsgebied in
03	Aantal SOA- onderzoeken (jaar T) in het verzorgingsgebied	Vul het aantal SOA- onderzoeken (jaar T) in het verzorgingsgebied in
04	Besteding (jaar T)	Vul de bestedingen in van het betreffende verantwoordingsjaar . Zie 5.2 Besteding
05	Stand Egalisatiereserve 31 december (jaar T)	Vul de hoogte van de egalisatie (eind jaar T) in. Middelen die na de uitvoering vaan d eactiviteiten worden gereserveerd. De hoogte van deze egalisatiereserve bedraagt maximaal 10% van het verleende instellingssubsidie bedrag

<u>Specificatie 2017</u>

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2018

VWS	H3						
		Seksualiteitscoördinatie- en hulpverlening + aanvullende curatieve SOA bestrijding **Subsidieregeling publieke gezondheid** **Gemeenten**	Aantal consulten (jaar T) seksualiteitshulpverlening in het verzorgingsgebied. *Aard controle D1* *Indicatornummer: H3 / 01*	Aantal gevonden SOA's (jaar T) in het verzorgingsgebied *Aard controle D1* *Indicatornummer: H3 / 02*	Aantal SOA-onderzoeken (jaar T) in het verzorgingsgebied *Aard controle D1* *Indicatornummer: H3 / 03*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: H3 / 04*	Stand Egalisatiereserve per 31 december (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: H3 / 05*
			133	1.000	5.780	€ 1.532.269	€ 126.090

6. Overige toelichtingen op de jaarrekening

6.1 Kerngegevens

Gegevens per 1 januari		Rekening 2015	Rekening 2016	Rekening 2017
Aantal inwoners als basis in GR		1.253.672	1.263.572	1.273.613
Oppervlakte regio in ha		144.915	144.915	144.915
Exploitatielasten (excl. mutaties reserves)		32.391.754	41.197.948	41.111.457
Netto personeelslasten (eigen personeel)		23.905.262	28.242320	28.420.074
Investeringen		352.276	754.779	1.191.939
Boekwaarde investeringen	Immateriële vaste activa	0	0	0
	Materiële vaste activa	7.565.410	7.890.201	8.474.682
	Financiële vaste activa	30.157	22.988	18.900
Algemene reserves		873.654	1.104.907	1.273.349
Bestemmingsreserves		1.694.807	1.354.884	1.365.660
Voorzieningen		1.003.967	797.487	577.399
Langlopende schulden		5.949.772	5.823.647	5.693.247
Rentepercentage interne financiering		0,00%	0,00%	0,00%
Formatie op 31 december (fte's)		342,1	434,8	443,7

6.2 Gemeenschappelijke regeling

De gemeenschappelijke regeling GGD regio Utrecht is aangegaan door 26 gemeenten: Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, De Bilt, De Ronde Venen, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vianen, Woerden, Woudenberg, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist.

Geografisch ziet het werkgebied van de regio Utrecht er als volgt uit:

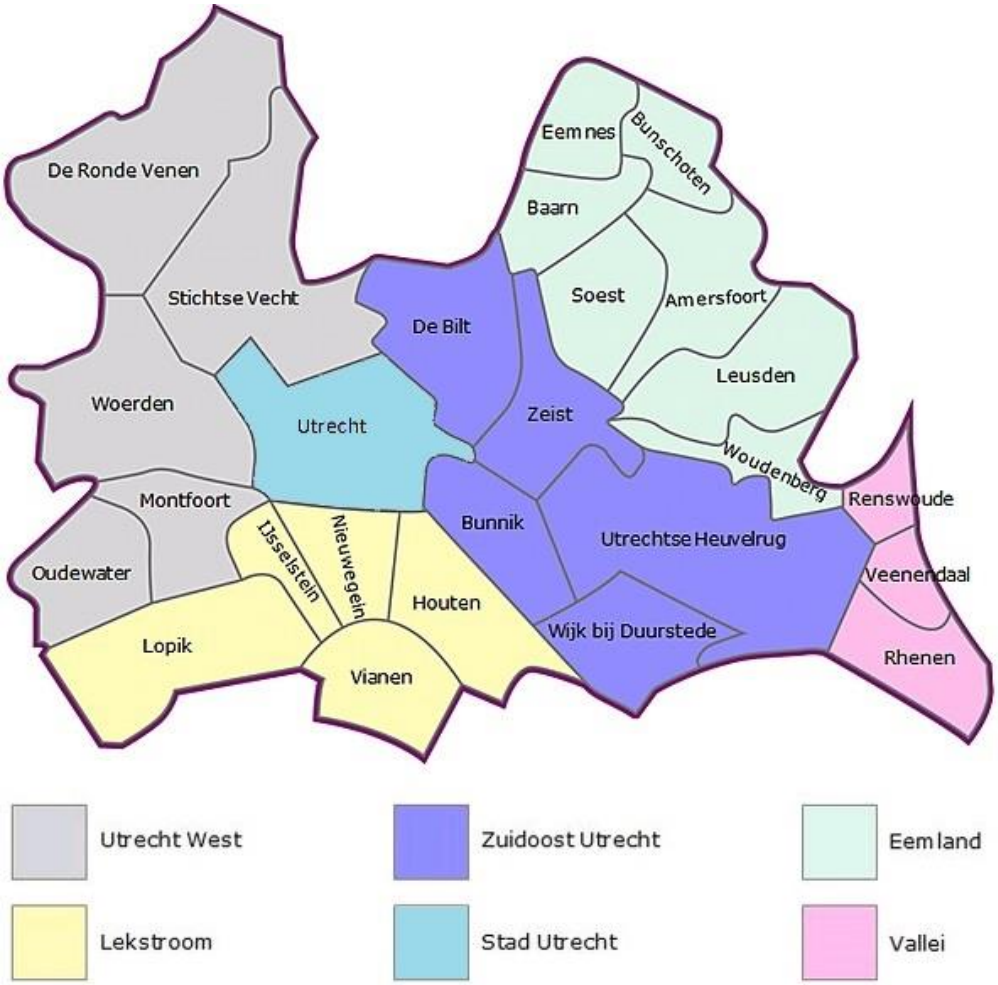

Het Algemeen Bestuur van GGD regio Utrecht bestaat per 31 december 2017 uit:

Gemeente	**Voorl.**	**Tussen Voegsel**	**Naam**
Amersfoort	F.		Imming
Baarn	M.		De Koning
De Bilt	A.		Brommersma
Bunnik	J.J.		Eijbersen
Bunschoten	B.		Koops
Eemnes	J.G.	den	Dunnen
Houten	J.C.H.		Rensen
Leusden	J.		Overweg
Lopik	J.R.C.		Van Everdingen
Montfoort	F.		Langerak-Oostrom
Nieuwegein	A.J.		Adriani
Oudewater	S.		Ypma
Renswoude	J.	van de	Pol
Rhenen	S.J.H.M.		Veldboer
De Ronde Venen	A.		Goldhoorn
Soest	J.		Van Berkel
Stichtse Vecht	J.		Koops
Utrecht	V.		Everhardt
Utrechtse Heuvelrug	H.		Nijhof
Veenendaal	M.		Overduin
Vianen	M.F.M.		Verweij
Woerden	Y.		Koster
Woudenberg	D.P.	de	Kruif
Wijk bij Duurstede	W.		Kosterman
IJsselstein	A	de	Regt
Zeist	M.C.M.		Fluitman

De bestuurlijke organisatie van GGDrU ziet er als volgt uit:

Bestuursorganen
GGDrU kent drie bestuursorganen:
- het algemeen bestuur;
- het dagelijks bestuur;
- de voorzitter.

Bestuurscommissie
Het algemeen bestuur heeft ingevolge artikel 34 van de gemeenschappelijke regeling GGDrU een bestuurscommissie ingesteld, waaraan de bevoegdheden bedoeld in artikel 4, tweede lid en derde lid onder b van deze gemeenschappelijke regeling zijn overgedragen.

Adviescommissie Financiën en Bedrijfsvoering
Het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling GGDrU heeft, ingevolge artikel 33 van de gemeenschappelijke regeling GGDrU, de adviescommissie 'Financiën en Bedrijfsvoering' ingesteld, waarvan vijf leden van het algemeen bestuur lid zijn.

Adviescommissies
In het reglement tot instelling van de regionale adviescommissies is vastgelegd dat er regio’s zijn met ieder een commissie die het algemeen bestuur van GGDrU kan adviseren over zaken aangaande de regio. GGDrU kent de volgende vijf subregio’s:
- subregio Eemland bestaande uit de gemeenten: Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Eemnes, Leusden, Soest en Woudenberg.

- subregio Zuidoost Utrecht bestaande uit de gemeenten: De Bilt, Bunnik, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede en Zeist.
- subregio West Utrecht bestaande uit de gemeenten: Montfoort, Oudewater, De Ronde Venen, Stichtse Vecht en Woerden.
- subregio Vallei bestaande uit de gemeenten: Renswoude, Rhenen en Veenendaal.
- subregio Lekstroom bestaande uit de gemeenten: Houten, IJsselstein, Lopik, Nieuwegein en Vianen.

6.3 Taken

Voor de begroting 2017 is gekozen om een zoveel mogelijk eenduidige indeling te maken in de vorm van een productenmatrix. Deze productenmatrix geeft tevens inzicht in de wijze van financiering en risico's van GGDrU. De productenmatrix wordt voor de productverantwoording over het boekjaar 2017 ook gehanteerd. Dit om de transparantie en vergelijkbaarheid te vergroten.

Figuur 1: Productenmatrix GGDrU

- *basistaken*: taken die op basis van wetgeving door GGD moeten worden uitgevoerd en die vanuit een collectief opdrachtgeverschap bij GGDrU zijn belegd;
- *intensivering:* taken die op basis van wetgeving door GGD moeten worden uitgevoerd en waarbij één of meer gemeenten GGDrU opdracht heeft gegeven voor extra inzet;

- *basistaken-plus*: taken die niet op basis van wetgeving door GGD moeten worden uitgevoerd, maar wel door het collectief van gemeenten in opdracht zijn gegeven aan GGDrU
- *maatwerk*: taken die niet op basis van wetgeving door GGD moeten worden uitgevoerd, maar die door één of meer gemeenten in opdracht zijn gegeven aan GGDrU.

In de productenmatrix zijn in principe alleen de taken opgenomen die GGDrU in opdracht van gemeenten uitvoert. Daarnaast werkt GGDrU ook in opdracht van derden, mits het werk in het verlengde van zijn takenpakket ligt. Dit zijn taken in het kader van publieke gezondheid van asielzoekers in opdracht van het COA, TBC-screening en -behandeling van gedetineerden in opdracht van de Dienst Justitiële inrichtingen en ten behoeve van bedrijven en andere organisaties gezondheidsbevordering in de regio. De werkzaamheden voor derden worden door hen betaald.

Voor de producten in het kwadrant 'Basistaken' geldt dat deze hoofdzakelijk worden gefinancierd op basis van een gemeentelijke bijdrage (GB), met uitzondering van 'Seksuele gezondheid' en 'Inspecties Kinderopvang'. Deze taken worden respectievelijk gefinancierd op basis van een Rijkssubsidie (SU), Sense, en op basis van facturatie (FG) op grond van een dienstverleningsovereenkomst (DVO) of aantallen inspecties.

De producten in het kwadrant 'Intensivering basistaken' worden gefinancierd op basis van een dienstverleningsovereenkomst door middel van facturatie aan gemeenten. Dit zelfde geldt voor de producten in het kwadrant 'Maatwerk'. De 'Basistaken-plus' producten worden gefinancierd op basis van zowel subsidies of facturatie aan gemeenten of derden of op basis van de inwonerbijdrage (JGZ 4-18).

Crisisfunctie: advies en ondersteuning
GGDrU heeft een wettelijke verplichte rol bij crises en rampen. De GGD is als het gaat om crisisbestrijding, verantwoordelijk voor vier processen ten aanzien van publieke gezondheid: psychosociale hulpverlening, medische milieukunde, infectieziektebestrijding en gezondheidsonderzoek na rampen. Tijdens crises en rampen werkt GGDrU nauw samen met de GHOR.

6.2 Afkortingenlijst

ABR	Antibioticaresistentie
AGZ/GBE:	Algemene Gezondheidszorg/Gezondheidsbevordering, Beleidsadvisering en Epidemiologie
APG:	Algemene Publieke Gezondheid
Arts M&G:	Arts Maatschappij en Gezondheid
ASG:	Aanvullende subsidie Seksuele Gezondheid
BBV:	Besluit begroting en verantwoording
Burap:	Bestuurlijke rapportage
BO:	Basisonderwijs
BRMO:	Bijzonder Resistent Micro-organisme
CIb:	Centrum Infectieziektebestrijding
CJG:	Centrum voor Jeugd en gezin
COA	Centraal Opvang Asielzoekers
COI:	Contactmoment op indicatie
CPa:	Centering Parenting
DD JGZ:	Digitaal Dossier Jeugdgezondheidszorg
DJI:	Dienst Justitiële Inrichtingen
DPG:	Directeur Publieke Gezondheid
DVO:	Dienstverleningsovereenkomst
GG&GD:	Gemeentelijke Geneeskundige & Gezondheidsdienst (gemeente Utrecht)
GGZ:	Geestelijke Gezondheidszorg
GHOR:	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de regio
HG	Huiselijk Geweld
HKZ:	Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector
ITIL	Information Technology Infrastructure Library
IVVU:	Instellingen voor Verpleging en Verzorging in Utrecht
IGZ:	Inspectie voor de Gezondheidszorg
IZB:	Infectieziektenbestrijding
JGZ:	Jeugdgezondheidszorg
KM	Kinder Mishandeling
KNMG:	Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot bevordering van de geneeskunst
LCHV:	Landelijk Centrum Hygiëne en Veiligheid
LPK	Landelijk Professioneel Kader
LTBI	Latent Tuberculosis Infection
MBZO	Meldpunt Bijzondere Zorg en Overlast
MMK:	Medische Milieukunde
MJOP:	Meerjaren onderhoudsplan
NHS	Neotale Hielprik Screening
NODO(K)	Nader Onderzoek Doodsoorzak (Kinderen)
NVWA:	Nederlandse Voedsel- en Waren autoriteit
NZA:	Nederlandse Zorg autoriteit
OGGZ	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
PGJ:	Publieke gezondheid Jeugd
PURA	Publieke Gezondheid Referentie Architectuur
ROC:	Regionaal opleidingscentrum
RI&E:	Risico-inventarisatie en Evaluatie
RIVM:	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
TBC:	Tuberculosebestrijding
THZ:	Technische Hygiëne Zorg
UMCU:	Universitair Medisch Centrum Utrecht
VGV:	Vrouwelijke Genitale Verminking
VIC:	Verbijzonderde Interne Controle
VO:	Voortgezet onderwijs
WABM:	Werkgeversaansprakelijkheidsverzekering Bestuurders Motorrijtuigen

Wgr:	Wet gemeenschappelijke regelingen
WHP	Woon Hygiënische Problematiek
Wpg:	Wet publieke gezondheid
Wmo:	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wet fido:	Wet financiering decentrale overheden
WNT:	Wet normering topinkomens

GGD regio Utrecht
Postbus 51
3700 AB Zeist

T 030 608 608 6
E info@ggdru.nl
I www.ggdru.nl

Uitgave
© GGD regio Utrecht
maart 2018

GGD
regio Utrecht